

Апатинске рибарске вечери
Брестовачки терминални извори

Сомборац

Моношторски рит

Бешчаснки мост

будисавски свињокољ

Вршачки вишотради

Жабалски мост

сомборска бета

Иришки венац

Кисачка улица

црвеначки шећер

Ковиљски рит

Новосађани

Апатинка

Палићко језеро

Маријан Јелић
ЕТНИЦИ И КТЕТИЦИ
У ВОЈВОДИНИ

електронско издање

Маријан Јелић

**ЕТНИЦИ И КТЕТИЦИ У
ВОЈВОДИНИ**

електронско издање

Сомбор, 2015.

МАРИЈАН ЈЕЛИЋ

ЕТНИЦИ И КТЕТИЦИ У ВОЈВОДИНИ

Друго (електронско) издање

БИБЛИОТЕКА

Монографије

ИЗДАВАЧ

Универзитет у Новом Саду
Педагошки факултет у Сомбору
Подгоричка 4, 25 000 Сомбор

ЗА ИЗДАВАЧА

проф. др Александар Петојевић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

проф. др Боријанка Трајковић

РЕЦЕНЗЕНТИ

проф. др Милош Ковачевић
др Ивала Лазић-Коњик
доц. др Веселина Ђуркин

ЛЕКТОР И КОРЕКТОР

доц. др Маријан Јелић

КОМПЈУТЕРСКА ОБРАДА

Ален Милошевић

ISBN 978-86-6095-045-3

© 2015

Свако умножавање и право на ово дело искључиво припада аутору и издавачу.

САДРЖАЈ

I. Увод	5
II. Досадашња проучавања	7
III. О етницима и ктетицима	9
IV. Творба етника и ктетика	.11
Етници	.11
Ктетици	.14
Творба од вишечланих имена насеља	.15
V. Значење етника и ктетика	.18
VI. Редуковање и скраћивање основа	.20
VII. Дублетна образовања етника и ктетика	.24
VIII. Хомонимске номинације етника и ктетика	.33
IX. Гласовне промене	.36
Етници	.36
Ктетици	.37
X. Суфикси за творбу етника	.39
А. Суфикси за творбу мушких етника	.41
Централни суфикси	.41
Периферни суфикси	.55
Б. Суфикси за творбу женских етника	.60
XI. Суфикси за грађење ктетика	.70
XII. Норма	.82
XIII. Закључак	.86
Литература	.89
Регистар етника и ктетика насеља у Војводини	.92
Грађа	106

I. УВОД

Наслов рада имплицира то да ће бити реч о етницима и ктетицима за све топониме¹ у Војводини. У овом раду, међутим, посматрани су етници и ктетици само за називе насеља, и то само за она која имају такав статус према попису становништва из 2002. г. (464 насеља). Задржао сам наведени наслов пре свега зато што кад се говори о етницима и ктетицима углавном се мисли на ова образовања од имена насеља.

Списак насеља преузет је из књиге *Попис становништва, домаћинстава, станова и станова у 2002. г.*, Републички завод за статистику, Београд 2004.

То што људи често не знају или нису сигурни како треба назвати човека из одређеног места или направити придев од имена тог места није ништа необично, јер се код тих речи, како каже Светозар Николић, „не могу прописивати нека апсолутна правила или калупи за њихово грађење“, већ „пресудну улогу игра народни говор у којем се употребљавају“ (Николић 54–55, 120).

С обзиром на управо наведено „правило“, које истиче да је веома важно то како се етник или ктетик неког места изговара у крају где се то место налази, било је неопходно испитати велики број информатора из свих крајева Војводине да би се добила одговарајућа слика о томе како гласе етник и ктетик одређеног места. Да бих то постигао испитао сам око 650 информатора: сам сам испитао један број информатора, а у већини случајева давао сам познаницима *Упутство*² за прикупљање етника и ктетика насеља у Војводини, а они су у својим местима боравка извршили испитивање за сва места из њихове општине и резултате слали мени. Дакле, податке сам прикупљао методама интервјуисања и анкетирања. Будући да нисам био у могућности да остварим непосредан контакт са великим бројем информатора из различитих крајева Војводине, метода анкетирања била је знатно више заступљена. Доминација методе анкетирања утицала је на истраживање односно његове резултате. Тај утицај најизразитије се осећа у немогућности бележења акцента, јер посредници у прикупљању података, који су испитивали информаторе у својим местима боравка, нису знали то да раде. Од бележења акцената одустао сам и због тога што су информатори које сам

1 Овде појам топоним треба схватити у ширем смислу: „Топоними су често опћи географски називи примјенјени на одређени географски индивидуалитет“ (Рикард 1969, 621).

2 Упутство према коме су прикупљени етници и ктетици насеља у Војводини: Треба написати тачан назив имена становника (етник) и придева (ктетик) за одређено насеље и то онако како их говоре и пишу становници тога места и околине (што значи да то треба од њих дознати). Образац записа:

име места: име становника (м. и ж. р. ј. и мн.) (број особа које су тако саопштили);

придевски облик (број особа које су тако саопштили);

нпр.: Црвенка: *Црвенчанин, Црвенчанка; Црвенчани, Црвенчанке (14)*

црвеначки (14)

У случају да постоји више варијанти имена становника и придевског облика за име одређеног места, било би добро испитати више особа како би се могло закључити која варијанта доминира; у том случају треба ОБАВЕЗНО, према наведеном обрасцу, навести све варијанте.

нпр.:

Ада: *Ађанин, Ађанка; Ађани, Ађанке (7)*

Аданац, Аданка; Адани, Аданке (9)

ађански (8)

адачки (7)

интервјуисао показивали несигурност и колебање у изговору етника и ктетика, поготово оних који се ретко употребљавају.

У току рада пратио сам како се етници и ктетици употребљавају у медијима (углавном у штампи и на интернету) да бих направио кратка и уопштена поређења са оним што пружа грађа.

Информатори од којих су подаци прикупљени били су пунолетне особе свих друштвених слојева и различитих узраста. Може се рећи и да избор информатора утиче на садржај прикупљених података. Тако информатори млађег узраста чешће користе имена становника која се граде суфиксом *-чанин* него оне који се творе суфиксом *-ац*, а моциони суфикс *-киња* више употребљавају старији информатори него млађи. Сличне разлике постоје и у односу староседелачког и досељеничког становништва. Тако је један информатор, иначе досељеник из Босне, рекао да би он људе из Бача звао *Бачлије*, али то ипак не чини јер тако нико не говори. Разлике постоје и код различитих група досељеника. Тако, на пример, неки информатори кажу да ће за ојконим Бока (општина Сечањ) досељеници из Босне казати *Бочанин*, *бочански*, док ће досељеници из Херцеговине рећи *Бокинац*, *бокински*. С друге стране, нпр., староседеоци из околине Мокрина ће људе из овог места понекад називати *Мокринчовани*, поред уобичајеног *Мокринчани*, како их називају остали становници тог краја. И у тумачењу одређених специфичних појава постоје разлике. Према једним испитаницима, облик *Меленчован* користиће старије и староседелачко становништво, а према другима тај облик ће се употребити кад се хоће „мало нашалити“. Сасвим је извесно да ових нејезичких фактора има много и да су они врло разноврсни. Начин прикупљања података од информатора био је такав да није могао дати ни прецизну ни потпуну слику о овим нејезичким утицајима на творбу односно употребу етника и ктетика. Неопходно је обимније и детаљније истраживање да би се и овај важан аспект боље расветлио.

И још једна напомена. Ово истраживање засновано је стандардолошки а не дијалектолошки.

II. ДОСАДАШЊА ПРОУЧАВАЊА

Може се рећи да у српско-хрватској лингвистици не постоји обимнија и целоовита студија о етницима и ктетцима. С друге стране, стоји чињеница да лингвисти повремено у стручним часописима износе своје ставове у вези са овом темом, настојећи да реше, углавном, одређене актуелне недоумице и проблеме, или се пак у својим студијама, бавећи се неком сродном темом, у мањој или већој мери дотичу и ове тематике.

О теми о којој говоримо свакако је најзначајнији рад Стјепана Бабића *Tvorba etnika u dijalektima i u hrvatskom književnom jeziku* (1976). На српско-хрватском језичком подручју овај рад даје најцеловитију слику о етницима. Бабић на прилично великом корпусу проучава етнике: одређује појам етник, указује на потребу проучавања, говори о начинима творбе, даје списак свих суфикса и обрађује их појединачно, бави се и питањем норме. Од истог аутора значајне су и две велике студије: *Tvorba riječi u hrvatskom i književnom jeziku* (1986) и *Sufiksalna tvorba pridjeva u suvremenom hrvatskom ili srpskom književnom jeziku* (1966), као и један краћи рад: *Prezimana, toponimi, etnici i ktetici u književnom jeziku* (1975/1976).

Митар Пешикан у раду *О грађењу имена сџановника у односу на имена земаља и месџа* (1958/1959) говори о „међусобном односу и распореду наставака за грађење“, те даје „прегледнију систематизацију ових наставака“; овим радом, како сам каже, настоји да „да допуну и само у извесној мери модификацију Скокових закључака“ (стр. 196).

Божо Ћорић се у неколико својих радова бавио проблемом моционих суфикса: *Деривација моционим суфиксима у јужнословенским језицима* (1979), *Суфикс -ка у моционој функцији*, (1980), *О суфиксу -киња у српскохрватском језику* (1981), *Моциони суфикси у српскохрватском језику* (1982). У свим овим радовима, а нарочито у студији из 1982. г., Ћорић систематично и детаљно говори о моционим суфиксима (суфикси којима се образују именице са значењем бића женског пола а од корелативних именица мушког рода), међу којима суфикси за грађење женских етника заузимају веома значајно место. Ћорић се у раду (полемици) *Етник, ктетик и норма* (1984) осврће и на питање норме, односно на питање које од могућих, засведочених или назасведочених, облика треба узети као правилне, као норму.

Значајан је и занимљив рад Светозара Георгијевића³ *О проблемима џаџронима, еџника и кџеџника у српскохрватском језику* (1981), у којем проучава списак имена и презимена већине насеља Бачке на историјском материјалу (*Појис сџановника*) с краја 17. и за цео 18. век. Он заправо анализира презимена и оне њихове форманте који су од највеће важности за етнике. Поред тога, Георгијевић настоји и да покаже „како у нашем језику долазе етници и ктетници ојконима“ (стр. 132), и у ту сврху му је послужио материјал који нуди Даничићев *Рјечник из књижевних сџарина српских I–III*, као и савремени материјал из Србије и из Хрватске (залеђе хрватског приморја и острво Паг).

³ У раду о којем овде говоримо Георгијевић помиње свој рад *Имена месџа СР Србије, њихови еџници и кџеџници* (Ниш, 1975). До овог рада, међутим, нисам успео да дођем.

У раду *Нешто о обради кшешика у нашим савременим речницима* (1982) Егон Фекете своју пажњу зауставља „на неким странама система творбе ктетика који се образују наставком -ски од именица са суфиксалним -ија“ (стр. 320).

У недавно објављеном тексту „*Козарачко коло*“ и *норма* (2000), Милан Шипка такође се бави питањем норме. Шипка заправо настоји да реши проблем око утврђивања исправности облика *козарски* и *козарачки*.

Од новије литературе значајна је посебно *Творба речи у савременом српском језику I, II* Ивана Клајна (2003). Клајна нам нуди нека нова решења када су у питању суфикси за творбу ктетика, као и објашњења за настанак неких суфикса за грађење етника (о томе касније).

Поред ових, најзначајнијих, радова о етницима и ктетцима, у лингвистичким часописима се може наћи и по који краћи текст о појединим проблемима и то од следећих аутора: Милоша Московљевића (1940), Светозара Николића (1954), Николе Родића (1975), Јордана Моловића (1977); по неки важан податак можемо наћи и у већим научним радовима код Радосава Бошковића (1936) и Михаила Стевановића (1991).

Етницима и ктетцима бавио се и Петар Скок у следећим радовима: *O pridjevskim izvedenicama* (1952), *Pridjevske izvedenice od geografskih naziva* (1954), *Tvorba imena stanovnika od imena naselja i oblasti* (1954).

Бележимо и три рада чији је аутор Мате Храсте: *O izvođenju etnika od geografskih imena* (1952), *O tvorbi posvojnih pridjeva na -ski od zemljopisnih imena* (1953), *Tvorba etnika i kтетика u hrvatskosrpskom jeziku* (1965).

У наведеним радовима Скок и Храсте дају основне податке о творби етника и ктетика.

Поменућемо још рад Живка Бјелановића *Fonološka i morfološka uvjetovanost tvorbe etnika sufiksom -анас* (1975), у којем аутор врло исцрпно говори о карактеристикама суфикса -анас, његовим предностима у односу на друге, конкурентне суфиксе, о његовој распрострањености.

Више коментара о појединим темама из ових радова даваћемо на одговарајућим местима.

III. О ЕТНИЦИМА И КТЕТИЦИМА

Етници и ктетици су речи које се граде од топонима, с тим што се ктетици понекад граде и од етника. Етник представља име становника одређеног места или пак особе која одатле потиче, а ктетик је придевско образовање од тог топонима, које углавном означава припадност или потицање. Тако нпр. од топонима Нови Сад етник је *Новосађанин* а ктетик је *новосадски*. Етници се пишу великим почетним словом, а ктетици малим.⁴

Етници и ктетици се граде од следећих топонима⁵:

- 1) насеље (Нови Сад > Новосађанин, новосадски),
- 2) област (Срем > Сремац, сремски),
- 3) покрајина (Војводина > Војвођанин, војвођански),
- 4) држава (Србија > Србин, српски),
- 5) острво / полуострво (Хвар > Хваранин, хварски),
- 6) континент (Африка > Африканац, афрички),
- 7) планина (Златибор > Златиборац, златиборски),
- 8) река (Морава > Моравац, моравски),
- 9) небеско тело (Марс > Марсовац, марсовски).

Стјепан Бабић дефиницијом обухвата и етнониме, „*imena naroda i narodnosnih skupina*“ (Француска > Француз, Русија > Рус, Немачка > Немац), као и етноиде, „*nazive za stanovnike tvorene od apelativa*“ (планина > планинац, брдо > брђанин, држава > држављанин итд.).⁶

У свом раду о моционим суфиксима Божо Ђорић све те суфиксе посматра у оквиру подразреда, тј. значењских група речи. Један од подразреда је *nomina nationalia et regionalia*. Уместо латинског термина *nationalia* употребљава и

4 Наша правописна традиција одувек је за етнике прописивала писање великог почетног слова, а за ктетике малог почетног слова. Тако је и у новом Матицином *Правопису*, у којем се, у тачки 14.а. каже да се великим словом пишу и: „Имена народа и других етничких и етнографских јединица и заједница (као и називи њихових припадника); житељска имена, тј. називи људи изведени од географских имена да означе припадност по месту живљења, завичајности, пореклу: *Словени, Хуни, Араји* као народ или група народа (и *Арајин, Арајкиња* или *Арајка, Арајче, Арајчаг*), *Анђи, Леси, Цинцари, Буњевци, Роми* или *Цијани, Индијанци; Банађани, Ресавци, Далмаћинци, Мачвани, Пивљани, Гласинчани, Кордунаши, Мосћарци, Новосађани* (и *Банађанин, Банађанка* итд.)...“ (Правопис 1994, 49). Ктетици се, будући да су придевске речи, пишу малим почетним словом, осим, наравно, кад се јављају у склопу неког властитог имена. Стјепан Бабић каже за етнике да су ближе „*općim nego vlastitim imenicama i zato postupak s njima može biti drugačiji*“ (Бабић 75/76, 142). То заправо значи да би се етници могли означити и као опште именице, те бисмо их онда писали малим почетним словом. Тако се, на пример, у руском језику етници сматрају општим именицама и пишу се малим почетним словом.

5 Према класификацији топономастичких термина коју даје Данко Шипка (Шипка 1998, 123) име небеског тела је космоним и он не спада у топониме (у ужем смислу). То питање, међутим, за нас овде није важно, тако да и небеско тело, у ширем смислу, посматрамо као топоним.

6 За етнониме Бабић каже да „*razlikovanje etnika od etnonima za tvorbu nije bitno jer joj ne daje nikakvo novo ni posebno osvetljenje*“, а за етноиде: „*...mislim da se i takve riječi mogu smatrati etnicima, ali zbog toga što se to dosad nije činilo i zbog posebnog obeležja (tvorbe od apelativa i pisanja malim početnim slovom), ja ću takve etnike uvjetno nazvati etnoidima*“ (Бабић 1976, 145).

одомаћени термин етник, док за *regionalia* нема одговарајући термин. Примери *йриморка, йланинка, йодунавка, йрекодринка, сељанка, земљанка, сйранкиња, варошанка* и сл. припадају категорији *regionalia*, за коју Ћорић каже да „јачих разлога за одвајање из целине етника заправо нема. И њима се означава припадност, али мањем месту, мањем географском имену“ (Ћорић 1982, 88). Видимо да Ћорићев термин *regionalia* одговара Бабићевом термину етноид, иако су различито дефинисани.

Етници и ктетици су, дакле, творбене категорије речи, и за њих је карактеристична суфиксална и сложено-суфиксална творба. Особеност етника јесте творба од великог броја суфикса, док у грађењу ктетика учествују углавном два суфикса.

У овом раду појмови етник и ктетик односе се пре свега на речи које се творе од топонима (у ужем смислу) односно од имена насеља (ојконима). Поред термина етник, у истом значењу употребљавају се и термини име становника и житељско име.

IV. ТВОРБА ЕТНИКА И КТЕТИКА⁷

Етници и ктетици се у српском језику могу изражавати:

- синтетички одн. твореницом и / или
- описно одн. одговарајућом (описном) конструкцијом.⁸

Главне разлике у творби етника и ктетика огледају се, прво, у томе што у творби етника учествује више суфикса него у творби ктетика; и друго, у томе што се етници редовно граде од топонимске основе (пуне или редуковане), а ктетици и од топонимске основе (такође пуне или редуковане) и „уз посредовање етника“.

Етници

Етници као творбени облици граде се по одговарајућем творбеном обрасцу, и њихова творба може бити:

- а) суфиксална, тј. додавањем одговарајућег суфикса на творбену основу (Београд > Београд + *јанин* > *Београђанин*);
- б) сложено-суфиксална, тј. слагањем двеју речи, уз редовно јављање спојног вокала -о-, и додавањем одговарајућег суфикса (Нови Сад > Нов-о-сад + *јанин* > *Новосађанин*);
- в) префиксално-суфиксална (Брка > По + брк + *лија* > *Побрклија*);
- г) унутрашња творба (Боботићи > *Бобоџић*)⁹.

Од четири наведена начина творбе етника у грађењу имена становника насеља у Војводини заступљена су само прва два, дакле, суфиксална и сложено-суфиксална творба. Суфиксална творба је карактеристична за једночлане а сложено-суфиксална за двочлане и трочлане ојкониме.

Становник одређеног насеља може бити означен и описном конструкцијом:

човек (и сл.) + *из/са* + (топоним у генитиву једнине или множине, што зависи од облика ојконима), нпр. Црвенка > *човек из Црвенке*.

На основу прикупљеног материјала може се рећи да готово за сва насеља у Војводини постоје синтетички облици етника, који се најчешће и употребљавају¹⁰,

7 В. Јелић 2007.

8 Двојак начин изражавања етника и ктетика карактеристичан је не само за савремени српски језик већ и за његов историјски период, што потврђују закључци Светозара Георгијевића, који се овом проблематиком бавио на историјском материјалу: „Ваља прихватити да су у прошлости коришћена и била у обичају оба начина обликовања етника и ктетика и да су оба својствена нашем језику“ (Георгијевић 1981, 133–134).

9 У творби етника префиксално-суфиксална и унутрашња творба врло слабо су заступљене. Бабић их помиње и наводи свега неколико примера, међу којима су и наведени примери. (Бабић 1976, 175–176)

10 Према налазима Светозара Георгијевића, и у ранијим епохама у српском језику је преовладавала употреба синтетичких облика етника и ктетика над описним: „У нашем језику, у споменицима, преовлађују синтетички етници и ктетици, састављени од једне речи. Према материјалу

али се јавља и описна конструкција. На који ће се начин име становника изражавати зависи од више фактора (систематизација овде наведена урађена је на основу података добијених од мањег броја информатора, отуда је непотпуна)¹¹:

а) Сложеност ојконима:

– од једночланих ојконима имена становника граде се суфиксално (Апатин > *Апатинац*), али се изражавају и описно, под утицајем других, овде наведених, фактора (Оборњача > *онај из Оборњаче*);

– од вишечланих ојконима (двочланих и трочланих) житељска имена се изражавају суфиксалним творбеним моделом (с тим што у том случају често долази до неутрализације због изостављања једног члана ојконима, нпр. Бачка Паланка, Банатска Паланка > *Паланчанин*), сложено-суфиксалним творбеним моделом (Нови Сад > *Новосађанин*), и неретко описном конструкцијом (Бачки Брестовац > *човек из Бачкој Брештовца*).

б) Удаљеност места: говорник ће за насеље које је ближе месту његовог боравка пре употребити синтетички облик него описну конструкцију.

в) Број становника: за мања насеља творбени облици слабије су утврђени, па ће се за таква насеља пре употребити описна конструкција (Црвена Црква > *човек из Црвене Цркве*).

г) Национални састав становништва: описна конструкција изразита је и кад се хоће исказати житељско име за насеље у којем већинско становништво чини одређена нациналана мањина (Оборњача > *човек из Оборњаче*).

д) Сфера употребе: може се рећи да се краћи одн. суфиксални облици далеко више употребљавају у свакодневном говору а сложено-суфиксални у службеној употреби и језику медија (тако нпр. у штампи се за ојкониме Бачка Топола и Сремска Митровица готово редовно наводе ктетици *бачкошйолски* и *сремскомиштровачки*, док се у свакодневном говору углавном чује *шйолски* и *миштровачки*).

Етници се, као што је поменуто, граде додавањем суфикса на творбену основу (пуну, а ређе и редуковану), а избор суфикса зависи од неколико језичких и нејезичких фактора¹²:

Даничићевог *Рјечника сшарина* то важи како за стару српску државу тако и за Босну и Херцеговину и Далмацију“ (Георгијевић 1981, 133).

11 Због доминантније употребе методе анкетирања у прикупљању материјала, нисам у могућности да утврдим да ли, и колико, културни и образовни ниво информатора утиче на начин изражавања етника. На основу искуства у прикупљању материјала по Србији, Светозар Георгијевић каже: „Утисак који се добија у присном односу са информаторима је тај да су људи из града, као и они са села који су сразмерно на вишем културном нивоу, ближи употреби синтетичког лика етника, док остали сељаци прибегавају обликовању припадника места описним начином“ (Георгијевић 1981, 140). Георгијевић указује и на необичну појаву у западној и југозападној Србији где синтетички етник није ни оформљен (134).

12 И Митар Пешикан указује на разнорodne околности које утичу на одабир наставака за имена становника, с тим што су чиниоци које он наводи другачији од наших, што је и разумљиво с обзиром на чињеницу да он говори о творби имена становника од топонима (у ширем смислу) а не од ојконима. Пешикан наводи следеће факторе:

„– шта је примарно а шта изведено, топоним или назив становника; овде има случајева кад су обе речи изведене;

– да ли је у питању старије или млађе образовање;

– где или у ком дијалекту настаје таква реч;

а) језички:

- завршетак творбене основе (ову зависност детаљно ћемо представити у поглављу које се бави суфиксима);
- број слогова основе (суфикс *-иц* додаје се углавном на вишесложне основе);
- дисимилација (да се избегне нагомилавање истих или сличних гласова, нпр. *Сочица > Сочицанин* а не *Сочицианин*);
- кад наспрам једног насеља постоји друго са сличним именом, при чему је то друго насеље веће и познатије, тада се етник од имена мањег насеља гради по угледу на етник од имена већег насеља (*Мала Босна > Малобосанац*, *Мали Београд > Београђанин*, *Мачванска Митровица > Мишровчанин*);
- порекло ојконима (на ојкониме страног порекла чешће долазе периферни суфикси, нпр. *Кеви > Кевијац*);

б) нејезички:

- старосно доба говорника (старији чешће употребљавају моцион суфикс *-киња*);
- тип становништва – староседелачко или досељеничко (и једни и други употребиће суфиксе односно облике који су непознати онима другима);
- територија (суфикс *-инац* употребљава се углавном у Банату).

Требало би извршити обимније истраживање, којем би претходило прикупљање података методом интервјуисања, како би се добило више података о нејезичким факторима који утичу на творбу етника: да се утврди њихов репертоар, домет утицаја и територијална распрострањеност.

Од ојконима који имају непостојано *а*, при творби етника основа се понекад узима из косих падежа, јер је погоднија за творбу: *Жабал > Жабљанин*, *Лаћарак > Лаћарчанин*, *Јарак > Јарчанин* (јавља се и облик *Јарачанин*) итд.

Особеност свих етника који се граде од суфикса са завршним *-ин* јесте та што су облици једнине, за разлику од већине именица у српском језику, дужи од облика множине (састављени су од већег броја гласова). Тако, на пример, облик једнине етника *Новосађанин* састоји се од 11 гласова, а облик множине (*Новосађани*) од 10 гласова.

По правилу, у једнини и множини имамо облик са истим суфиксом. У само једном примеру (што је саопштило пет информатора) нема суфиксалне сагласности између облика једнине и множине: *Лаћарак > Лаћарац*, *Лаћарка*; *Лаћарчани*, *Лаћарчанке*.

У говору се често код етника завршно *ин* не изговара, па се тако може чути *Иђошан* место *Иђошанин*, *Баџровчан* место *Баџровчанин* итд. Изостављање завршног *ин* подстакнуто је следећим моментима:

-
- ако је реч туђег порекла – у коликој се мери то одражава на тип грађења у нашем језику;
 - какво је значење основног топонима (да ли је то име насеља или земље и сл.);
 - каквог је облика основа (тј. каквог је гласовног склопа и колико има слогова)" (Пешикан 58/59, 197).

а) Оно се јавља пре свега у говорном језику у којем је и иначе карактеристично скраћивање речи.

б) Чињеницом да се етник у номинативу мн. завршава на *и*, као што је случај код већине именица мушког рода, па се и облик једнине јавља по угледу на те именице, дакле без множинског *и* односно без *ин* – како би облик једнине био краћи од облика множине, што је такође карактеристика именица м. рода. Ови облици етника без завршног *ин*, по речима Светозара Георгијевића¹³, били су веома чести у 18. веку у Бачкој и Срему.

Ктетици

Творба ктетика може бити:

а) суфиксална, тј. додавањем одговарајућег суфикса на творбену основу (Сомбор > сомбор + *ски* > *сомборски*);

б) сложено-суфиксална, тј. додавањем одговарајућег суфикса на творбену основу (Нови Сад > Нови Сад + *ски* > *новосадски*).

Чини се да се ктетици доследније изражавају синтетичким обликом него етници, и то бар из два разлога:

а) постојања већег броја реалија за чије именовање се, бар у једном делу, употребљава ктетик (нпр. у именовању атара или путева: *Сивачки аџар*, *Сомборски џуџ* итд.) и

б) непостојања одређене, једнозначне, структурно утврђене описне конструкције (тако бисмо за претходне примере имали: *аџар који припада Сивцу*, *џуџ који води за Сомбор*).

Избор суфикса помоћу којег ће се градити ктетик зависи углавном од завршетка творбене основе:

– Суфикс *-ски* додаје се углавном на основе које се не завршавају сугласничким групама: *џешировачки* (Бачки Петровац), *сомборски* (Сомбор), *новосадски* (Нови Сад), *бечејски* (Бечеј), *суботишки* (Суботица), *зрењанински* (Зрењанин) итд.

– Суфикс *-ачки* додаје се пре свега на основе које се завршавају на сонант: *карађорђевачки* (Карађорђево), *багремовачки* (Багремово), *дворачки* (Банатски Двор), *аранђеловачки* (Банатско Аранђелово), *душановачки* (Бачко Душаново), *бешеновачки* (Бешеново), *биковачки* (Биково), *виловачки* (Вилово) итд.

¹³ Говорећи о етницима одн. патронимима и њиховим формантима у Бачкој, а према пописима становника с краја 17. и током 18. века, Георгијевић коментарише појаву скраћеног форманта *-ан* и наводи следеће: „За њ знамо да је у Војводини уопштен, и код Срба и код Буњеваца. У *Пописима* ћемо чешће наићи на скраћени лик овог форманта. Како су ови скраћени ликови и први ликови који су несумњиво потврђени (неки из старине нису јасни), изгледа да су они и настали у 18. веку, или су се тек тада афирмисали... Ако узмемо да је међу формантима једино *-(ј)анин* био двосложни, то се може разумети да се он, толико употребљаван у једно доба у Бачкој и Срему, особито код многосложних патронима, скратио за један слог. Поменимо и то да је завршно *-ин* као формант за јединину у Војводини код етника одбачен (нпр. *Бујар*, *Џијан*, *Џинцар*, *Чивуџ*, *Јевреј* и сл.)” (Георгијевић 1981, 131–132).

– Суфикс *-(j)ански* додаје се углавном на основе које се завршавају сугласничком групом: *баваништански* (Баваниште), *бајшански* (Баваниште), *традиштански* (Бачко Градиште), *белоцрквански* (Бела Црква), *бешичански* (Бешка), *вајштански* (Вајска), *средиштански* (Велико Средиште), *гајдобрански* (Гајдобра), *избиштански* (Избиште), *иланџански* (Иланџа), *локвански* (Локве), *црњански* (Нова Црња), *селенчански* (Селенча), *суботиштански* (Суботиште), *сутјешчански* (Сутјеска), *торђански* (Торда), *црквански* (Црвена Црква), *чалмански* (Чалма), *чонољански* (Чоноплја).

Остали суфикси јављају се сасвим ретко: *-ински*, *-иначки*, *-овски*, *-ејски*, *-ијски*, *-чански*, *-овачки*, *-ошки*.

Због гласовних промена које се дешавају на творбеном шаву и специфичних завршетака творбених основа, творбене процесе понекад није могуће једнозначно објаснити. Проблем тумачења творбе ктетика (у мањој мери и етника) постоји код свих основа које се завршавају на *ц* и *к* (то су и најбројније основе: основа на *ц* има 105 а на *к* 41). За ојконимске основе на *ц* и *к* могућа су следећа тумачења:

а) Најмање недоумица има код ојконима са завршецима *-ац* и *-ак*: на основу се дода суфикс *-ски* и уз алтернације *ц/ч* и *к/ч* добијамо *-ачки*. Да је и овде могуће говорити о творби од редуковане основе указује нам творба од ојконима на *-ица* код којих се понекад тај двосложни завршетак одбија.

б) Ојконими на *-ка*: ктетици се граде од пуне основе уметањем вокала *а* и додавањем суфикса *-ски*, уз алтернацију *к/ч*, или од редуковане основе додавањем суфикса *-ачки* (нпр. Црвенка > црвен-а-к+ски > *црвеначки* или Црвенка > црвен+ачки > *црвеначки*).

в) Ојконими на *-ци*: ктетици се граде уметањем вокала *а* и додавање суфикса *-ски*, уз алтернацију *ц/ч* (Батровци > батров-а-ц+ски > *батровачки*); или се узима основа из генитива и додаје суфикс *-ски*, опет уз алтернацију *ц/ч* (Батроваца > батровац + ски > *батровачки*); или од редуковане основе додавањем наставка *-ачки* (Батровци > батров+ачки > *батровачки*).

Творба од вишечланих имена насеља

Ојконими у Војводини по свом саставу могу бити:

а) једночлани (Сомбор, Кикинда, Шид итд.),

б) двочлани (Бачка Паланка, Сремска Митровица, Нова Црња итд.),

в) трочлани (Банатско Велико Село, Бачко Добро Поље итд.).

Начин творбе зависи и од састава ојконима, те тако од једночланих ојконима имамо само суфиксалну творбу, од трочланих само сложено-суфиксалну, док су од двочланих ојконима заступљена оба начина творбе.

Треба рећи да је од вишечланих ојконима сасвим обична суфиксална творба, а условљавају је углавном два фактора:

а) многословност основе (сложено-суфиксални облик је својом гламазношћу некономичан за употребу, нпр. за Банатско Аранђелово биће *Аранђеловчанин*, *аранђеловачки* а не *Банатскоаранђеловчанин*, *банатскоаранђеловачки*);

б) познатост насеља (етник одређеног места најчешће употребљавају људи из околине тог места и кад од вишечланог ојконима направе етник од само једног дела ојконима, њима је јасно о којем месту је реч).

Понекад, међутим, суфиксална творба од вишечланих ојконима није препоручљива и избегава се – пре свега онда када је могућа неутрализација (нпр. у медијима).

Од 464 насеља у Војводини, вишечланих ојконима има 106, и то 101 двочлани и 5 трочланих.

Структура двочланих ојконима углавном је *придев + именица* (Нова Црвенка, Бела Црква, Равно Село итд.), у три ојконима структура је *именица + именица* (Крушедол Прњавор, Крушедол Село, Бикић До – занимљиво је да сва ова насеља имају веома мали број становника), а четири ојконима представљају лично име и презиме одн. титулу и презиме познате личности (Јаша Томић, Алекса Шантић, Светозар Милетић, Војвода Степа).

Свих пет трочланих ојконима имају структуру *придев + придев + именица* (нпр. Банатско Велико Село).

Ове податке наводимо зато што се показало да и од наведених фактора зависи како ће етници и ктетици бити грађени.

Од двочланих ојконима, чија је структура *придев + именица*, етници и ктетици углавном се граде само од именичког дела¹⁴ (*Бачка Паланка > Паланчанин, ђаланачки*; *Сремска Митровица > Мишровчанин, мишровачки*), а каткад имамо и облике грађене од оба члана ојконима (*Бачкођаланчанин, бачкођаланачки*; *Сремскомишровчанин, сремскомишровачки* – ови облици су готово редовни у медијима, а сасвим ретко се употребљавају у свакодневном говору), осим у случају кад су таква образовања гламазна и тешка за изговор (већ навођени пример за Банатско Аранђелово и сл.).

Од наведеног има изузетака који су условљени значењем придевске односно именске речи. Тако ће и од двочланих и од трочланих ојконима код којих је именски део Село етници и ктетици увек бити грађени сложено-суфиксалном творбом (*Бачко Ново Село > Новоселац, новоселски*; *Равно Село > Равноселац, равноселски*; *Савино Село > Савиноселац, савиноселски* итд.), јер облици изведени од именског дела Село не би били информативни, будући да, с једне стране, има више насеља која у свом називу имају исту реч, па не би било јасно о којем насељу се ради, а с друге стране, етник и ктетик од речи Село били би идентични са општим речима *сељанин* и *сеоски*, па не би било јасно ни то да ли је реч о етнику одн. ктетику или о речима другог значења (тачније, у писаном језику те недоумице за етник не би било, јер се етник пише великим почетним словом).

¹⁴ Творба ктетика од овог типа ојконима, а према оном што нам пружа грађа, сасвим се разликује од правила које износи Петар Скок: „Ако је *toponim pridjevska sintagma* (*pridjev + imenica*), *ktetikum* се прави од *samoga pridjeva*“ (Скок 1954, 33–34).

Искључиво сложено-суфиксална творба јавља се спорадично и њу најчешће узрокује то што постоје слични ојконими од којих је бар један двочлан, који се разликују само у придевском делу, те се употребљава сложено-суфиксални облик да би се знало о ком насељу је реч (Црвенка > *Црвенчанин, црвеначки*, али Нова Црвенка > *Новоцрвенчанин, новоцрвеначки*).

У неколико примера етник и ктетик се граде и од придевског дела (Јанков Мост > *јанковачки*, Привина Глава > *Привинчанин, њривиначки*, Црвена Црква > *Црвенчанин, црвеначки*, Салаш Ноћајски > *Ноћајац, ноћајски*, Мачванска Митровица > *Мачванин, мачвански*). У прва четири случаја такве облике узрокују, чини се, језички фактори: потреба да етник одн. ктетик буде што лакши за изговор и да из њих буде што лакше препознатљиво насеље о којем је реч, док се у петом примеру етник и ктетик граде од придевског дела под утицајем и језичких и нејезичких фактора. Наиме, наведено насеље се налази у Мачви, а за тај топоним етник и ктетик гласе *Мачванин, мачвански*; с друге стране облик *Мачванин, мачвански* за ојконом Мачванска Митровица употребиће становници из околине Сремске Митровице да би правили разлику према етнику и ктетику за Сремску Митровицу (*Мишровчанин, мишровачки*), они који живе даље употребиће облик од именичког дела *Мишровчанин* када је из контекста јасно о којем насељу је реч, а када из контекста то није јасно, употребиће се описна конструкција.

Када у називу насеља имамо лично име познате особе, етник и ктетик су или само од имена (Војвода Степа > *Стејчанин / Стејанац, стејски / стејански*, Јаша Томић > *Јашинац, јашински*) или само од презимена (Алекса Шантић > *Шантићанин / Шантићевац, шантићки*, Светозар Милетић > *Милетићанин, милетићки*).

Када је структура двочланог ојконима *именица + именица*, етник и ктетик такође се редовно граде само од једног дела назива, и то углавном првог (Крушедол Село > *Крушедолац, крушедолски*; Бикић До > *Бикићанин, бикићки*; Крушедол Прњавор > *Прњаворчанин, њрњаворски / крушедолски*).

Трочлани ојконими увек се граде од једног придевског и од именског дела (Бачко Ново Село > *Новоселац, новоселски*, Бачко Добро Поље > *Бачкојољац / Добројољац, бачкојољски*, Бачко Петрово Село > *Петровоселац, њетровоселски*, Банатско Велико Село > *Великоселац / Великоселчанин, великоселски*, Банатско Ново Село > *Новоселац / Новосељанин, новоселски / новосељански*).

V. ЗНАЧЕЊЕ ЕТНИКА И КТЕТИКА

По својој природи етници су речи које се налазе између властитих и заједничких именица. Властите именице и етници имају заједничко то што се њима именује одговарајући појам (становник одређеног места, у најширем смислу), што немају значење и што се пишу великим почетним словом. С друге стране, међутим, етници имају облике множине, а поред тога „могу добити и неке значењске елементе, заправо, оне које једна друштвена средина приписује појединим народима, обично онима с којима долази у додир“ (Гортан-Премк 1997, 22) – имају, дакле, и особине заједничких именица. У систему именичких речи овако бисмо могли сликовито представити положај етника:

Облици етника и ктетика могу да изражавају и нека друга значења, и то као оними и апелативи:

а) оними:

- ојконими (*Зрењанин, Книћанин*),
- патроними (*Врбашки, Суботишки, Банацки*)¹⁵

б) апелативи:

- за именовање разних производа (*шешовац* – пасуљ из Тетова, *златиборац* – сир са Златибора, *шокајац* – вино из Токаја),
- да именују особу која је неко време боравила у другој држави или је учествовала у неком значајном догађају у другој држави (*шићанац* је учесник Шпанског грађанског рата).

Код етничких онима имамо само пренос означавања: не именује се човек из неког места, него на основу тога породочно име, а преко патронима, који је обично презиме неке познате личности, име насеља. Тај процес изгледа овако:

етник > патроним > ојконим > етник

Тако је, нпр. Зрењанин по пореклу етник (од Зрен+јанин) да би потом постао патроним (Жарко Зрењанин), а данас је ојконим (Зрењанин) од којег се опет гради етник (*Зрењанинац*).

¹⁵ Светозар Георгијевић указује на процес преузимања етника и ктетика у функцији патронима и ојконима, који је био веома жив у 18. веку на територији Бачке и Срема, а према попису становника из тог времена. О употреби форманта *-ски* у патронимским облицима, Георгијевић каже: „Ови патроними су у Пописима веома бројни и конкуришу онима на *-(ј)анин*. Од њих дајемо мали избор: ... *Пачирски, ... Сивачки, Сјанишићи, Суботишки, Шићански, ... Тојолски, Врбашки, Жарковачки*“ (Георгијевић 1981, 128). На другом месту аутор говори о употреби етника у функцији патронима: „... етници на посматраним теренима нашег језика коришћени су као патроними, и то, особито у 18. веку, у Бачкој и Срему са формантима *-(ј)анин* и *-ац*“ (стр. 132). У Даничићевом *Рјечнику из књижевних сјатина српских* налази потврде за ојкониме који имају облик етника: „У *Рјечнику*, према материјалу из свих ових делова наше земље, наићи ћемо и на имена места обликована као етнике“ (стр. 133).

Облици етника којима се именују разни производи заправо су универбати¹⁶. Кад облик етника постаје универбат, он задржава једну своју значењску компоненту, која је истовремено једно од могућих значења ктетика (потичање из одређеног места), зато се ови универбати могу заменити конструкцијом у којој се јавља и ктетик. Тако се, на пример, универбат *злашиборац* може заменити синтагмом *злашиборски сир*.

Ктетици су придевске речи чије се опште односно значење може представити трансформацијом 'који се односи на појам што је у основи ктетика' односно 'који се односи на одговарајући топоним'. То је опште значење свих ктетика, а конкретна, специфична значења ктетици добијају у одређеном контексту и она зависе, пре свега, од речи уз које стоје. Илустроваћемо то са неколико примера: *сивачки аџар* 'атар који припада Сивцу', *Темерински џуџ* 'пут који води за Темерин', *црвеначки шећер* 'шећер који се производи у Црвенки', *Кикиндске новине* 'новине које излазе у Кикинди и које пишу о догађајима у општини Кикинда' итд.

За ктетике је карактеристична појава коју је Стјепан Бабић назвао секундарна мутација¹⁷. Наиме, реч је о томе да се ктетици истовремено односе и на етнике и на топониме, и то без обзира на то да ли се творе од топонимске основе или основе етника. Тако се, нпр., ктетик *новосадски* односи на *Новосађане* и на Нови Сад. Секундарну мутацију посебно треба имати на уму приликом давања дефиниција за поједине ктетике, на шта указује и Егон Фекете¹⁸.

16 Универбат је реч која за синоним има синтагму.

17 „U tvorbi se pridjeva često događa da se odnosni pridjev izveden od jedne imenice odnosi i na drugu imenicu od iste osnove, npr. *filozofski* : *filozof*, *filozofija*. Ta se pojava naziva sekundarna mutacija. Ona se javlja kad su dvije imenice u uskoj vezi, obično kao naziv mjesta i etnik toga mjesta, struka (znanost) i čovjek koji se tom strukom bavi. Isticanje da postoji i mogućnost razlikovanja: *filozofski* : *filozof*, *filozofijski* : *filozofija*, *brodski* : *Brod*, *brodanski*, *Brođanin* ostvaruje se samo iznimno, jer je u praksi često teško razlikovati takva dva pridjeva...". На другом месту Бабић још додаје: „Da sekundarna mutacija postoji, dokaz je i u tome što npr. imena mjesta i etnika od njih ima nekoliko tisuća, a od svakoga para u pravilu postoji samo po jedan pridjev iako se u većini drugi može izvesti bez ikakvih teškoća. Čak i tamo gdje je drugi izveden, rijetko se upotrebljava. Oba se upotrebljavaju samo iz posebnih razloga“ (Бабић 1986, 44 и 339).

18 Говорећи о дефинисању варијанти ктетика (од топонимске основе и од основе етника), Фекете каже: „Увек се истовремено или подједнако односе како на саму регију тако и на њено становништво. Сасвим је, дакле, произвољно, рецимо ктетик *београђански*, -а, -о дефинисати онако како је то учињено у првој књизи Речника САНУ, тј. тако да он значи »који се односи на Београђане, који је своствен Београђанима«, да би се, с друге стране, топонимска форма *београдски* у истој књизи речника дефинисала »топонимично«, са »који припада Београду; који је својствен Београду; који је као у Београду«. Матичин речник у овом конкретном случају не исправља нарочито ствари, сем утолико што облик *београђански* региструје као контролну одредницу с упућеницом »види београдски«, да би форма »београдски« била дефинисана са »који се односи на Београд, који је као у Београду« при чему је семантичка веза придева са становништвом, Београђанима, игнорисана као значењски потенцијал дате речи. Ово, ипак, није редовна пракса, мада је веома ухотан манир да се и у једном и у другом речнику дефиниција ограничава само на појам локалитета... Међутим, у Речнику матица извршен корак ка тачнијем приказивању ствари запажамо у дефиницији уз придев »српски«, који гласи: »који се односи на Србе и на Србију« – дакле хобридно, са обе релевантне семантичке компоненте... И у Речнику САНУ има у неким случајевима разлике, па тако уз придев *југословенски*, истина, у скупној дефиницији стоји формула »који се односи на Југославију и Југословене, који припада Југославији и Југословенима, који је пореклом из Југославије«. И поред тога, може се рећи да се све ово углавном своди на дефиницијски калуп, најчешће без семантички поларизованих примера и потврда или чак без икаквог документационог материјала. То је, уосталом, постао манир који се преноси из књиге у књигу, из једног речника у други. Ипак, рекли бисмо да је таква пракса више неоправдана него оправдана. Она доводи до тога да многа релевантна значења остају незапажена или само овлаш наговештена, а примери и грађа језика запостављени... Добар

VI. РЕДУКОВАЊЕ И СКРАЋИВАЊЕ ОСНОВА

При творби етника и ктетика понекад долази до редуковања одн. скраћивања основа¹⁹. На ову појаву утиче:

- а) потреба да твореница буде краћа, лакша за изговор (Степановићево > *Сџейановчанин* / *Сџейановићанин*, *сџейановачки*);
- б) дисимилација одн. потреба да се избегне нагомилавање истих или сличних сугласника (Крушчица > *Крушчићанин*);
- в) аналогија (скраћивање основе ојконима Сремска Митровица вероватно је утицало на то да се исти завршетак одбија и код низа других ојконима, нпр. Пригревица > *Пригревчанин*, *пригревачки*; исто тако на скраћивање основе ојконима при грађењу ктетика утиче, изгледа, и то што је и етник грађен од редуковане основе, нпр. Товаришево > *Товаришанин*, *товаришки*, Калуђерово > *Калуђерац*, *калуђерски*).

Прво ћемо размотрити редуковане основе, одн. суфиксе који се губе из ојконима приликом творбе етника и ктетика.

Редуковање може бити двостепено:

- првостепено: Степановић-ево > *Сџейановић+анин*, Вишњић-ево > *Вишњић+анин*;
- другостепено: Степанов-ић-ево > *Сџейанов+чанин*, Вишњ-ић-ево > *Вишњ+ичанин*.

Од укупно 25 ојконима који се завршавају на *-ица*, при творби етника у 11 примера овај наставак се одбацује, и то у случајевима кад му претходе сонанти *в*, *љ*, *ј* и консонанти *ч* и *ш*: *Вашчанин* (Вашица), *Загајчанин* (Загајица), *Засавчанин* (Засавица I, Засавица II), *Крушчићанин* (Крушчица), *Митровчанин* (Сремска Митровица, Мачванска Митровица), *Омољац* (Омољица), *Пригревчанин* (Пригревица), *Сочинач* (Сочица), *Хајдучанин* (Хајдучица).

Наставци *-ово* / *-ево* јављају се у 32/31 ојконима а одбацују у 5 / 10 примера; завршетак *-ово* одбацује се кад му претходи *м*, *н*, *р* или *к*, а *-ево* кад му претходи *ћ* или *ч*:

Багремчанин (Багремово), Вишњићанин (Банатско Вишњићево, Вишњићево), Добричанин / Добричанац (Добричево), Иванчанин (Иваново), Калуђерац (Калуђерово), Купинац (Купиново), Лукићанин (Лукићево), Марковићанин (Марковићево), Милетићанин (Милетићево), Мишићанин (Мишићево),

пример, бар као начелан однос према овој врсти лексике, даје у том правцу Рјечник хрватскога или српскога језика ЈАЗУ, како у дефинисању тако и у презентирању материјала језика" (Фекете 1982, 323–324).

19 „У неким изведеницама с привидно једноморфемском основном мотивација показује да су заправо изведене од речи са суфиксом, али је тај суфикс отпао приликом новог извођења. Такве су рецимо *Војвођанин* од *Војвод-ина* (очекивали бисмо **Војводињани*), *Сарајлија* од *Сарај-ево* (не **Сарајевлија*), *џиџерџача* од *џиџер-ица*, *сладуњав* од *слаг-ак*, *шамноваши* од *шамн-ица* итд. Да не бисмо измишљали неку кованицу као „десуфиксирани“, предлагемо да се овакве основе назову *редуктивни* ... О скраћеној, крњој или окрњеној основи, напротив, говорићемо у случајевима где је основа скраћена произвољно, ван морфемске границе, као у *меда* од *медвед*, *Јоца* од *Јов-ан*, *лија* од *лис-ица*, *хонорисаши* од *хонорар* и сл.“ (Клајн 2003, 14),

Светићанин (Светићево), Стајићанин (Стајићево), Степановићанин (Степановићево), Товаришанин (Товаришево), Хајдучанин (Хајдуково).

Од 32 ојконима у којима се јавља завршетак *-ац*, у 5 примера тај се завршетак одбацује: *Арађанин* (Арадац), *Вишњевљанин* (Вишњевац), *Деспошовљанин* (Банатски Деспотовац), *Томашевљанин* (Томашевац).

Остали наставци који се одбацују:

-ак: Лаћарац (Лаћарак), Шумарац (Шумарак), Шупљанин (Шупљак);

-ија: Келебљанин (Келебија), Панончанин (Панонија), Туринац (Турија);

-ик: Купинчанин (Купиник);

-ић: Орешковчанин (Орешковић), Раденковчанин (Раденковић), Радичевљанин / Радичевчанин (Радичевић), Фекетичанин (Фекетић);

-ићево: Вишњићанин (Вишњићево), Степановчанин (Степановићево);

-ник: Крајишинац (Крајишник);

-оњ: Глоговчанин (Глогоњ);

-ска: Мачванин (Мачванска Митровица);

-ци: Крњешавац (Крњешевци).

Скраћене основе имамо у свега неколико случајева:

-ег: Честеречанин (Честерег),

-ек: Сусевац / Сусевчанин (Сусек),

-оњ: Глоговчанин (Глогоњ).

Приликом творбе ктетика ојконимска основа се ређе редукује него што је то случај са творбом етника. У творби ктетика забележили смо следећа редуковања основа:

-ац: арадски (Арадац), бачкосоколски (Бачки Соколац), гибарски (Гибарац), ловћенски (Ловћенац);

-ово / -ево: вишњићки (Вишњићево), ивански (Иваново), калуђерски (Калуђерово), купински (Купиново), лукићански (Лукићево), светићански (Светићево), стајићански (Стајићево), товаришки (Товаришево);

-ин: книћански (Книћанин);

-ић: раденковачки (Раденковић);

-ићево: степановачки (Степановићево);

-ица: загајачки (Загајица), засавачки (Засавица I, Засавица II), митровачки (Сремска Митровица), омољачки (Омољица), пригревачки (Пригревица), хајдучански (Хајдучица);

-ка: јаблански (Јабланка);

-ци: николински (Николинци), бегејски (Бегејци).

У примерима *Сшеновчани* (Стејановци), *Сшерићанин* / *Сшеринчанин* (Стеријино) није сасвим јасно да ли је реч о скраћивању или о губљењу / испадању неких

гласова. У оба ојконима имамо интервокално *ј* и отуда бисмо рекли да је овде пре реч о испадању неких гласова.

Код етника забележили смо 47 облика грађених од редуковане основе, а код ктетика 23. У већини случајева наспрам облика етника и ктетика грађених од редуковане основе постоје и облици грађени од пуне основе који се знатно чешће и употребљавају: међу етницима свега 7 грађено је само од редуковане основе, а међу ктецима само 3.

Релативно мали број редукованих основа и неколико примера скраћених основа указује на велики степен систематичности у творби етника и ктетика од имена насеља у Војводини.

Редуковање и скраћивање ојконимске основе узрокује то да се ојконим теже може препознати из етника и ктетика, и зато је добро што редуковање и скраћивање основе нису честа појава.

На основу претходно изложеног и представљеног може се рећи да редуковање (и скраћивање) основа при творби етника и ктетика није системски процес, већ појава коју, пре свега, подстиче језичка економија а омогућава контекстуално препознавање.

Процес аналошког редуковања основа код ојконима на *-ица* снажно је подржан тиме што том завршетку претходи сонант на који се додаје суфикс *-чанин* одн. *-ачки*. Суфикс *-чанин*, који се све чешће употребљава, као да истиче морфемску границу. Велики број спојева основа које завршавају на сонант и суфикса *-чанин*, као и етника који завршавају на *-чанин* којем претходи сонант, чини да се суфикс *-чанин* све лакше додаје на онај део ојконима који се завршава на сонант, а који је по свом гласовном саставу довољно информативан (у том смислу да је јасно о којем насељу је реч) или, другачије речено, сонанти који се налазе на крају и при крају ојконима све јаче на себе привлаче суфикс *-чанин*. Слично се може рећи и за суфикс *-ачки*.

Ако код ојконима на *-ица* долази до редуковања основе по аналогiji према ојкониму Сремска Митровица, логично је да се запитамо како је код тога ојконима дошло до редуковања. У литератури се помиње да се Сремска Митровица некад називала Димитровци, а данашњи облици етника и ктетика *Мишровчанин* и *мишровачки* воде порекло од тог ојконима. Касније је дошло до делимичне промене назива места, али су етник и ктетик остали исти, јер промена ојконима изгледа није била таква да би то захтевало промену облика етника и ктетика. Дакле, редукована основа од ојконима Сремска Митровица последица је некадашње промене назива места. Ширење суфикса *-чанин* и *-ачки* у новије време представља процес који је можда активирао аналошко редуковање основе и код других (по завршетку) сличних ојконима. Притом треба имати на уму да је реч о познатом ојкониму (мисли се на Сремску Митровицу) и исто тако познатом и распрострањеном етнику одн. ктетику од тог ојконима.

Приликом творбе етника и ктетика од ојконима који се завршавају на *-ица* могуће је:

- постојање само облика етника и ктетика који се граде одбијањем завршног *-ица* и додавањем суфикса *-чанин* и *-ачки*: *Мишровчанин*, *мишровачки* (Сремска

Митровица, Мачванска Митровица – само етник), *Омољчанин* (Омољица), *Пригревчанин* (Пригревица);

– постојање само облика етника и ктетика који се граде од пуне основе уз додавање суфикса *-јанин* и *-ски*, дакле облика који се завршавају на *-ичанин* и *-ички*: *Субоџичанин*, *сибоџички* (Суботица, Банатска Суботица), *Роџаџичанин*, *роџаџички* (Горња Рогатица) итд. – укупно 17 примера;

– напоредна употреба оба образовања: *Заџајчанин* / *Заџајчанин*, *заџајички* / *заџајички* (Загајица), *Хајдучанин* / *Хајдучичанин* (Хајдучица), *Засавичанин* / *Засавичанин*, *засавички* / *засавачки* (Засавица I, Засавица II), *Вашичанин* / *Вашичанин* (Вашица), *омољички* / *омољачки* (Омољица), *пригревички* / *пригревачки* (Пригревица).

Ојконими на *-ица*, који имају двојна образовања, облике на *-чанин* и *-ачки* добили су одбијањем завршетка *-ица* и додавањем суфикса *-чанин* и *-ачки*. По ономе што се дешава са овим ојконимима приликом творбе етника и ктетика, они као да представљају прелазне форме кад је у питању творба од пуне одн. редуковане основе. Логика је, чини се, следећа: завршетак *-ица* је двосложен и зато се он и ређе одбија, док су веома чести завршеци *-ци*, *-ац* и *-ка* једносложни, те се лакше одбијају и може се рећи да се од ојконима са овим завршецима етници и ктетици редовно творе од редуковане основе и све распрострањенијих суфикса *-чанин* и *-ачки*.

Посебан је проблем, рекли бисмо и велики, питање да ли код ојконима који се завршавају на *-ци*, *-ац*, *-ка* и сл. имамо творбу од редуковане основе или од пуне основе. Ако погледамо примере: Арадац > *Араџчанин*, *арадски* / *арадачки*; Бегејци > *Бегејчанин*, *бегејски* / *бегејачки*; Црвенка > *Црвенчанин*, *црвеначки* – стиче се утисак да је овде реч о суфиксу *-чанин* одн. *-ски* и *-ачки* и творби од редуковане основе. А таквих примера има много. Ако се прихвати ово тумачење, онда имамо у много случајева редуковану основу и суфиксе са елементом ч: *-чанин* и *-ачки*; а ако прихватимо став да је ту реч о творби од пуне основе, онда имамо творбу од основа из косих падежа, уметање вокала а и алтернације сугласника *ц/ч* и *к/ч*. У прилог првом тумачењу иде и чињеница да су суфикси *-чанин* и *-ачки* у експанзији.

Оно што се може приметити код творбе од ојконима који се завршавају на *-ица* упућује, чини се, на прво тумачење. У низу примера ојконими на *-ица* губе тај завршетак те се на редуковану основу додаје *-чанин* за етник и *-ачки* за ктетик. Будући да су завршеци *-ци*, *-ац*, *-ка* и сл. краћи него двосложно *-ица*, вероватно је да се ови завршеци још лакше уклањају. Проблем утврђивања творбеног процеса јесте у томе што код завршетка *-ица* несумњиво је и лако препознатљиво да се ради о редуковању основе, док код ових других завршетака те несумњивости нема, јер су могућа и друга тумачења.

VII. ДУБЛЕТНА ОБРАЗОВАЊА ЕТНИКА И КТЕТИКА²⁰

О овој теми код нас готово да и није писано. Понека информација може се наћи у радовима посвећеним етницима и ктетицима, тврбри речи и суфиксима.

Од једног ојконима често постоји више етника и ктетика, што, пре свега, омогућава постојање већег броја суфикса одн. творбених образаца.

У Војводини је према наведеном попису било 33 насеља са више од 10.000 становника. Ни за једно од тих насеља не постоје дублетна образовања и за етник и за ктетик. Свега три ојконима (Ада, Врбас, Сремска Митровица) имају дублете за ктетике (*ађански / адачки, врбашки / врбаски, сремскомитровачки / сремскомитровички*); за пет ојконима (Бела Црква, Вршац, Инђија, Ковин, Лаћарак) постоје дублети етника (*Белоцркванин / Белоцркванац, Вршчанин / Вршћанин, Инђијац / Инђијчанин, Ковинац / Ковинчанин, Лаћарац / Лаћарчанин*).

Етнике и ктетике ојконима већих насеља често употребљава велики број људи (посебно је важна њихова употреба у медијима) да би њима означили особе или различите реалије из одређеног места, а које се најчешће тичу света спорта, културе, политике, привреде итд. — те се на тај начин ти облици утврђују, при чему се смањује могућност појављивања дублета.

Дакле, дублетна образовања етника далеко су чешћа за насеља са мањим бројем становника. Честа појава ових дублета може бити условљена и мањом познатошћу назива насеља и назива етника и, евентуалним, домишљањем испитаника при одговарању на анкету. Дублетна образовања етника узрокују и следећи језички фактори (и за мушка и за женска образовања):

а) Додавање различитих суфикса на исту творбену основу:

Адорјан: Адорјанин / Адорјанац, Алекса Шантић: Шантићанин / Шантићевац и Шантићанка / Шантићевка, Ашања: Ашањка / Ашањкиња, Баваниште: Баваништанац / Баваништанин, Банатски Двор: Дворанин / Дворчанин и Дворанка / Дворчанка, Банатски Деспотовац: Деспотовчанин / Деспотовљанин и Деспотовчанка / Деспотовљанка, Банатски Моноштор: Моношторка / Моношторкиња, Банатско Велико Село: Великоселац / Великоселчанин и Великоселка / Великоселчанка, Банатско Ново Село: Новосељанин / Новоселац и Новосељанка / Новоселка, Баноштор: Баношторац / Баношторчанин и Баношторка / Баношторкиња, Бач: Бачванин / Бачанин / Бачлија и Бачванка / Бачанка, Бачки Моноштор: Моношторка / Моношторкиња, Башайд: Башаидац / Башаићанин и Башаићанка / Башаиткиња, Бела Црква: Белоцркванин / Белоцркванац, Биково: Биковчанин / Биковљанин и Биковчанка / Биковљанка, Бингула: Бингулац / Бингулчанин / Бингуљанин и Бингулка / Бингулчанка / Бингуљанка, Богараш: Богарашанин / Богарашчанин и Богарашанка / Богарашчанка, Бока: Бокинац / Боканин и Бокинка / Боканка / Бокинкиња, Бочар: Бочарка / Бочаркиња, Будисава: Будисавчанин / Будисавац и Будисавчанка / Будисавка, Бусење: Бусењанин / Бусењац и Бусењанка / Бусењка, Вајска: Вајштанац / Вајштанин, Ватин: Ватињанин / Ватинац и

²⁰ В. Јелић 2014.

Ватињанка / Ватинка, Велики Гај: Гајичанин / Гајчанин и Гајичанка / Гајчанка,
 Велики Радинци: Радинчанка / Радинкиња, Велико Средиште: Средиштанин /
 Средиштанац, Вишњевац: Вишњевчанин / Вишњевљанин / Вишњевац и
 Вишњевчанка / Вишњевљанка / Вишњевка, Вогањ: Вогањац / Вогањанин и
 Вогањка / Вогањуша / Вогањчанка, Војвода Степа: Степчанин / Степанац и
 Степчанка / Степанка, Врдник: Врдничанка / Врдничкиња, Вршац: Вршчанин
 / Врштанин и Вршчанка / Врштанка, Гложан: Гложанин / Гложан / Гложанац /
 Гложанчанин и Гложанка / Гложанчанка, Грабово: Грабовчанин / Грабовљанин
 и Грабовчанка / Грабовљанка, Гунарош: Гунарошанин / Гунарошчанин и
 Гунарошанка / Гунарошчанка, Дероње: Дероњчанин / Дероњац / Дероњанин
 и Дероњчанка / Дероњка / Дероњанка, Деспотово: Деспотовчанин /
 Деспотовљанин и Деспотовчанка / Деспотовљанка, Дивош: Дивошанин /
 Дивошчанин и Дивошанка / Дивошкиња / Дивошчанка, Добродол: Добродо-
 лац / Добродолчанин и Добродолка / Добродолчанка, Долине: Долињанин /
 Долинац / Долинчанин и Долињанка / Долинкиња, Долово: Доловац /
 Доловчанин и Доловчанка / Доловка / Доловкиња, Дорослово: Дорословац /
 Дорословљанин / Дорословчанин и Дорословка / Дорословљанка /
 Дорословчанка, Дупљаја: Дупљајац / Дупљајчанин и Дупљајка / Дупљанка /
 Дупљајчанка, Ђала: Ђалинац / Ђалац и Ђалинкиња / Ђалинка / Ђаланка,
 Ђурђин: Ђурђинчанин / Ђурђинац и Ђурђинчанка / Ђурђинка, Елемир:
 Елемирац / Елемирчанин и Елемирка / Елемирчанка / Елемиркиња, Ечка:
 Ечанин / Ечанац, Жабаљ: Жабаљац / Жабаљчанин / Жабљанин и Жабаљка /
 Жабаљчанка / Жабљанка, Житиште: Житиштанин / Житишћанин и Житиштанка
 / Житишћанка, Загајица: Загајичанин / Загајчанин / Загајац и Загајичанка /
 Загајчанка / Загајка, Иваново: Ивановчанин / Иванчанин / Иванац и
 Ивановчанка / Иванчанка / Ивановка, Идвор: Идворац / Идворчанин, Избиште:
 Избиштанац / Избиштанин, Инђија: Инђијац / Инђијчанин и Инђијка /
 Инђијчанка, Ириг: Ирижанка / Иришкиња, Јабука: Јабучанин / Јабуканац и
 Јабучанка / Јабуканка, Јасеново: Јасеновчанин / Јасеновац и Јасеновчанка /
 Јасеновка, Кавило: Кавилчанин / Кавиловчанин и Кавилчанка / Кавиловчанка,
 Кајтасово: Кајтасовац / Кајтасовчанин и Кајтасовка / Кајтасовчанка, Качарево:
 Качаревац / Качаревчанин и Качаревка / Качаревчанка, Кеви: Кевијац /
 Кевијчанин и Кевијка / Кевијчанка, Кљајићево: Кљајићевчанин / Кљајићевац
 и Кљајићевчанка / Кљајићевка, Книћанин: Книћанинац / Книћанин и
 Книћанинка / Книћанка, Ковин: Ковинац / Ковињанин и Ковинка / Ковињанка,
 Крстур: Крстурац / Крстурчанин и Крстурка / Крстуркиња / Крстурчанка,
 Крушедол Село: Крушедолка / Крушедолкиња, Кузмин: Кузминац /
 Кузминчанин и Кузминка / Кузминчанка, Кулпин: Кулпинац / Кулпинчанин и
 Кулпинка / Кулпинчанка, Кумане: Куманкиња / Куманчанка, Купусина:
 Купусинац / Купусинчанин и Купусинка / Купусинчанка, Кусић: Кусићанин /
 Кусићанац, Куцура: Куцуранин / Куцурчанин и Куцуранка / Куцурчанка,
 Куштиљ: Куштиљанин / Куштиљчанин / Куштиљац и Куштиљанка / Куштиљчанка
 / Куштиљка, Лежмир: Лежмирац / Лежмирчанин и Лежмирка /
 Лежмирчанка / Лежмиркиња, Лок: Лочанка / Лочкиња, Љутово: Љутовчанин
 / Љутовљанин и Љутовчанка / Љутовљанка, Мајдан: Мајданчанин / Мајданац
 и Мајданчанка / Мајданка, Мали Жам: Жамац / Жаманин и Жамљанка /
 Жаманка, Мало Баваниште: Малобаваништанац / Малобаваништанин, Мало

Средиште: Средиштанин / Средиштанац, Манђелос: Манђелошанин / Манђелошчанин и Манђелошанка / Манђелошчанка, Међа: Међанац / Међанин, Меленци: Меленчанин / Меленчован и Меленчанка / Меленчованка / Меленкиња, Милешево: Милешевац / Милешевчанин / Милешевљанин и Милешевка / Милешевчанка / Милешевљанка, Мићуново: Мићуновац / Мићуновчанин и Мићуновка / Мићуновчанка, Мишићево: Мишићанин / Мишићевац и Мишићанка / Мишићевка, Младеново: Младеновљанин / Младеновчанин и Младеновљанка / Младеновчанка, Мокрин: Мокринчанин / Мокринчован и Мокринчанка / Мокринкиња / Мокринчованка, Мол: Молац / Молчанин и Молкиња / Молчанка, Моловин: Моловинчанин / Моловинац и Моловинчанка / Моловинка, Моровић: Моровићанка / Моровићкиња, Надаљ: Надаљчанин / Надаљац и Надаљчанка / Надаљкиња / Надаљка, Нерадин: Нерадинац / Нерадинчанин и Нерадинка / Нерадинкиња / Нерадинчанка, Нештин: Нештинац / Нештињанин / Нештинчанин и Нештинка / Нештинкиња / Нештињанка / Нештинчанка, Нови Итебеј: Итебејчанин / Итебејац и Итебејчанка / Итебејкиња, Нови Сад: Новосађанка / Новосаткиња, Ново Село: Новоселац / Новоселчанин / Новосељанин и Новоселка / Новоселчанка / Новосељанка, Ноћај: Ноћајац / Ноћајчанин и Ноћајка / Ноћајчанка, Његошево: Његошевчанин / Његошевац и Његошевчанка / Његошевка, Обреж: Обрежанин / Обрежац, Огар: Огарчанин / Огарац, Опово: Оповљанин / Оповац и Оповљанка / Оповка, Орловат: Орловаћанка / Орловаткиња, Ором: Оромљанин / Оромчанин и Оромљанка / Оромчанка, Остојићево: Остојићевчанин / Остојићевљанин и Остојићевчанка / Остојићевљанка, Павлиш: Павлиштанин / Павлишанин / Павлишанац и Павлиштанка / Павлишанка, Падеј: Падејац / Падејчанин и Падејка / Падејкиња / Падејчанка, Парта: Партанац / Партанин / Парћанин и Партанка / Парћанка, Пачир: Пачирац / Пачирчанин и Пачирка / Пачирчанка, Перлез: Перлежанин / Перлезанин и Перлежанка / Перлезанка, Пландиште: Пландиштанац / Пландиштанин, Платичево: Платичевац / Платичевљанин и Платичевка / Платичевљанка, Победа: Побеђанин / Побетчанин и Побеђанка / Побетчанка, Подлокањ: Подлокањчанин / Подлокањац и Подлокањчанка / Подлокањка, Потпорањ: Потпорањанин / Потпорањин и Потпорањанка / Потпорањка, Привина Глава: Привинчанин / Привинац и Привинчанка / Привинка, Рабе: Рабејац / Рабејчанин и Рабејка / Рабејчанка / Рабејанка, Равно Село: Равносељац / Равноселчанин и Равноселка / Равноселчанка, Равње: Равњанин / Равњацац, Растина: Растинац / Растињанин и Растинка / Растињанка, Ривица: Ривичанка / Ривичкиња, Риђица: Риђичанин / Риђичанац, Ритишево: Ритишевљанин / Ритишевац и Ритишевљанка / Ритишевка, Рума: Румљанка / Румкиња, Руско Село: Рускоселац / Рускоселчанин и Рускоселка / Рускоселчанка, Савино Село: Савиносељац / Савиноселчанин и Савиноселка / Савиноселчанка, Сајан: Сајанац / Сајанчанин и Сајанка / Сајанчанка, Сакуле: Сакулчанин / Сакулац и Сакулчанка / Сакулка, Санад: Санађанин / Санадац и Санађанка / Санатка / Санаткиња, Свилојево: Свилојевчанин / Свилојевац, Свилош: Свилошанка / Свилошкиња, Сомбор: Сомборка / Сомборкиња, Средњи Салаш: Салашанин / Салашчанин и Салашанка / Салашчанка, Српски Итебеј: Итебејчанка / Итебејкиња, Станишић: Станишићанин / Станишићанац, Стапар: Стапарац / Стапарчанин и Стапарка / Стапарчанка, Стара Бингула:

Бингулац / Бингулчанин и Бингулка / Бингулчанка, Старчево: Старчевац / Старчевљанин и Старчевка / Старчевљанка, Степановићево: Степановићанин / Степановчанин и Степановићанка / Степановчанка, Стеријино: Стеричанин / Стеринчанин и Стеричанка / Стеринчанка, Стража: Стражанин / Стражанац, Тараш: Тарашанин / Тарашчанин и Тарашанка / Тарашчанка, Тоба: Тобанин / Топчанин и Тобанка / Топчанка, Тотово Село: Тотовоселац / Тотовоселчанин / Тотовосељанин и Тотовоселка / Тотовоселчанка / Тотовосељанка, Уздин: Уздинац / Уздинчанин и Уздинка / Уздинчанка, Уља: Уљманац / Уљманин, Утрине: Утрињанин / Утринац / Утринаш и Утрињанка / Утринка / Утринашица, Фаркаждин: Фаркаждинка / Фаркаждинкиња, Футог: Футожанка / Футошкиња, Хетин: Хетињанин / Хетинац / Хетинчанин и Хетињанка / Хетинка / Хетинчанка, Црна Бара: Црнобарка / Црнобарчанка, Чалма: Чалманац / Чалманин, Чантавир: Чантавирац / Чантавирчанин / Чантавирљанин и Чантавирка / Чантавирчанка / Чантавирљанка, Чента: Ченћанин / Чентанин и Ченћанка / Чентанка, Чока: Чоканин / Чоканац, Чонопља: Чонопљанац / Чонопљанин, Чуруг: Чуружанка / Чурушкиња, Шајкаш: Шајкашкиња / Шајкашанка, Шушара: Шушаранин / Шушарчанин и Шушаранка / Шушарчанка. Више суфикса углавном долази на основе које се завршавају на сонант. Употребом различитих суфикса и / или деловањем других фактора који условљавају дублетна образовања, за многе ојкониме постоје три или четири образовања (нпр. Радичевић: Радичевљанин / Радичевчанин / Радичевљанац / Радичевићанин, Хајдуково: Хајдучанин / Хајдуковац / Хајдуковљанин / Хајдуковчанин). Будући да су ова дублетна образовања изазвана творбом од различитих суфикса, може се говорити о синонимији суфикса.

б) Творба од редуковане (и скраћене) и пуне основе ојконима:

Арадац: Арађанин / Аратчанин и Арађанка / Аратчанка, Багремово: Багремовчанин / Багремчанин и Багремовчанка / Багремчанка, Банатско Вишњићево: Вишњићевчанин / Вишњићанин и Вишњићевчанка / Вишњићанка, Вашица: Вашичанин / Вашчанин и Вашичанка / Вашчанка, Вишњићево: Вишњичанин / Вишњићевчанин / Вишњићанин и Вишњичанка / Вишњићевчанка / Вишњићанка, Глогоњ: Глогоњац / Глоговчанин и Глогоњка / Глоговчанка, Голубинци: Голубинчанка / Голубинкиња, Добринци: Добринчанка / Добринкиња, Добричево: Добричанин / Добричанац / Добричевац, Засавица I и II: Засавичанин / Засавчанин и Засавичанка / Засавчанка, Калуђерово: Калуђеровац / Калуђерац и Калуђеровка / Калуђерка, Келебија: Келебијчанин / Келебљанин / Келебијац и Келебијчанка / Келебљанка / Келебијка, Крајишник: Крајишинац / Крајишничанин и Крајишинка / Крајишничанка, Крњешевци: Крњешевчанин / Крњешевац и Крњешевчанка / Крњешевка, Крушчица: Крушчичанин / Крушчићанин, Крушчичанка / Крушчићанка, Купиник: Купиничанин / Купинчанин и Купиничанка / Купинчанка, Купиново: Купиновчанин / Купинац и Купиновчанка / Купинкиња, Лаћарак: Лаћарац / Лаћарчанин и Лаћарка / Лаћарчанка / Лаћаркиња / Лаћаркуша, Лединци: Лединчанка / Лединкиња, Лукићево: Лукићанин / Лукићевчанин и Лукићанка / Лукићевчанка, Мали Песак: Малопешчанин / Малопесачанин и Малопешчанка / Малопесачанка, Марковићево: Марковићевчанин

/ Марковићанин и Марковићевчанка / Марковићанка, Милетићево: Милетићевчанин / Милетићанин и Милетићевчанка / Милетићанка, Омољца: Омољчанин / Омољац и Омољчанка / Омољка, Орешковић: Орешковчанин / Орешковићанин и Орешковчанка / Орешковићанка, Панонија: Панонијац / Панончанин / Панонијчанин и Панонијка / Панончанка / Панонијчанка, Раденковић: Раденковчанин / Раденковићанин / Раденковић и Раденковчанка / Раденковићанка / Раденковићка, Радичевић: Радичевљанин / Радичевчанин / Радичевљанац / Радичевићанин и Радичевљанка / Радичевчанка / Радичевићанка, Светићево: Светићанин / Светићевчанин / Светићевац и Светићанка / Светићевчанка / Светићевка, Сочица: Сочицанин / Сочицанац / Сочицац и Сочицанка / Сочинка, Стајићево: Стајићевчанин / Стајићевљанин / Стајићанин и Стајићевчанка / Стајићевљанка / Стајићкиња, Стејановци: Стејановчанин / Стеновчанин и Стејановчанка / Стеновчанка, Сусек: Сусечанин / Сусевчанин и Сусечанка / Сусевчанка / Сусечкиња, Томашевац: Томашеванин / Томашевчанин / Томашевац и Томашеванка / Томашевкиња / Томашевчанка / Томашевка, Турија: Туријанац / Туринац и Туријанка / Туринка / Туринкиња, Фекетић: Фекетићанин / Фекетичанин и Фекетићанка / Фекетичанка, Филић: Филићанин / Филићанац, Хајдуково: Хајдуковчанин / Хајдуковљанин / Хајдучанин / Хајдуковац и Хајдуковчанка / Хајдуковљанка / Хајдучанка / Хајдуковка, Хајдучица: Хајдучанин / Хајдучичанин и Хајдучанка / Хајдучичанка, Честерег: Честережанин / Честеречанин / Честерчанин и Честережанка / Честерчанка, Шуљам: Шуљманац / Шуљамчанин / Шуљманчанин и Шуљманка / Шуљамчанка / Шуљманчанка, Шумарак: Шумарчанин / Шумарац и Шумарчанка / Шумарка, Шупљак: Шупљанин / Шупљачанин и Шупљанка / Шупљачанка.

в) Творба од различитих основа вишечланих ојконима:

Бачко Добро Поље: Бачкопољац / Добропољац и Бачкопољка / Добропољка, Мачванска Митровица: Мачванин / Митровчанин / Мачванац и Мачванка / Митровчанка, Салаш Ноћајски: Ноћајац / Салашанин / Салашчанин и Ноћајка / Салашанка / Салашчанка, Црвена Црква: Црвенчанин / Цркванац и Црвенчанка / Цркванка.

г) Суфиксална и сложено-суфиксална творба од истог ојконима:

Бачка Паланка: Паланчанин / Бачкопаланчанин и Паланчанка / Бачкопаланчанка, Бачка Топола: Тополчанин / Бачкотополчанин и Тополчанка / Бачкотополчанка, Бачки Брег: Брежанин / Бачкобрежанин, Бачки Виногради: Винограђанин / Бачковинограђанин и Винограђанка / Бачковинограђанка, Бачко Душаново: Душановчанин / Бачкодущановчанин и Душановчанка / Бачкодущановчанка, Врачев Гај: Врачевгајац / Гајчанин и Врачевгајка / Гајчанка, Горњи Таванкут: Таванкућанин / Горњотаванкућанин и Таванкућанка / Горњотаванкућанка, Доњи Петровци: Петровчанин / Доњопетровчанин и Петровчанка / Доњопетровчанка, Доњи Таванкут: Таванкућанин / Доњотаванкућанин и Таванкућанка / Доњотаванкућанка, Мали Радинци: Малорадинчанин / Радинчанин и Малорадинчанка / Радинчанка /

Радинкиња, Нова Гајдобра: Гајдобранин / Новогајдобранин и Гајдобранка / Новогајдобранка, Нова Пазова: Пазовчанин / Новопазовчанин и Пазовчанка / Новопазовчанка, Нова Црња: Новоцрњанин / Црњанин и Новоцрњанка / Црњанка, Нови Бановци: Новобановчанин / Бановчанин и Новобановчанка / Бановчанка, Нови Бечеј: Новобечејац / Бечејац и Новобечејка / Бечејка, Нови Жедник: Новожедничанин / Жедничанин и Новожедничанка / Жедничанка, Нови Карловци: Новокарловчанин / Карловчанин и Новокарловчанка / Карловчанка, Нови Кнежевац: Новокнежевчанин / Кнежевчанин и Новокнежевчанка / Кнежевчанка, Нови Козарци: Новокозарчанин / Козарчанин и Новокозарчанка / Козарчанка, Нови Сланкамен: Сланкаменчанин / Сланкаменац / Новосланкаменчанин и Сланкаменка / Новосланкаменчанка, Ново Милошево: Милошевчанин / Новомилошевчанин и Милошевчанка / Новомилошевчанка, Руски Крстур: Крстурчанин / Крстурац / Рускокрстурчанин и Крстурчанка / Крстурка / Рускокрстурчанка, Сремска Каменица: Каменичанин / Сремскокаменичанин и Каменичанка / Сремскокаменичанка, Сремска Митровица: Митровчанин / Сремскомитровчанин и Митровчанка / Сремскомитровчанка / Митровкиња, Сремски Карловци: Сремскокарловчанин / Карловчанин и Сремскокарловчанка / Карловчанка / Карловкиња, Стара Пазова: Пазовчанин / Старопазовчанин и Пазовчанка / Старопазовчанка, Стари Бановци: Старобановчанин / Бановчан и Старобановчанка / Бановчанка, Стари Жедник: Старожедничанин / Жедничанин и Старожедничанка / Жедничанка, Стари Сланкамен: Сланкаменчанин / Старосланкаменчанин / Сланкаменац и Сланкаменчанка / Старосланкаменчанка / Сланкаменка.

д) Промене у творбеној основи:

Бачки Брестовац: Брестовчанка / Брестачкиња, Параге: Паражанин / Парожанин и Паражанка / Парожанка.

ђ) Творба од основа добијених из различитих падежа:

Јарак: Јарачанин / Јарчанин и Јарачанка / Јарчанка.

Дублетна образовања код ктетика знатно су ређа појава а узрокују је следећи фактори:

а) Творба од ојконимске основе и од основе етника:

Ада: ађански / адачки, Бајмок: бајмочки / бајмочански, Банатски Соколац: соколчански / соколачки, Банатско Ново Село: новоселски / новосељански, Баранда: барандски / баранђански, Бачки Брег: брежански / брешки, Бело Блато: белоблатски / белоблађански, Брестач: брестачански / брестачки, Вашица: вашички / вашчански, Велика Грета: гредски / гређански, Велики Гај: гајчански / гајски, Војвода Степа: степански / степски, Војка: војчански / војачки, Врбас: врбашки / врбаски, Добрица: добрички / добричански, Доњи Товарник: товарничански / товарнички, Дупљаја: дупљајски / дупљански, Ђала: ђалински / ђалски / ђалиначки, Ечка: ечански / ечки, Житиште:

жителиштански / жителишћански, Избиште: избиштански / избишки, Лукићево: лукићански / лукићевски, Љуба: љубачки / љупски / љубљански, Љуково: љуковачки / љуковчански, Мала Ремета: реметски / ремећански, Мале Пијаце: малопијачански / малопијачки, Маргита: маргитски / маргићански, Месић: месићки / месићански, Милетићево: милетићевски / милетићански, Младеново: младеновачки / младеновљански, Николинци: николинчански / николински, Нови Жедник: новожеднички / новожедничански, Орловат: орловатски / орловаћански, Павлиш: павлиштански / павлишки / павлишански, Победа: побећански / победачки, Селенча: селенчански / селеначки, Сибач: сибачански / сибачки, Сивач: сивачки / сивчански, Сонта: сонћански / сонтачки, Сочица: сочиначки / сочински / сочицански, Стајићево: стајићевачки / стајићански, Стари Жедник: старожеднички / старожедничански, Сурдук: сурдучки / сурдучански, Тоба: топски / тобански, Товаришево: товаришки / товаришански, Турија: туријски / турински), Филић: филићки / филићански, Чента: чентански / ченћански / чентачки, Честерег: честерешки / честережански / честеречки, Шуљам: шуљамски / шуљмански.

б) Творба са различитим суфиксима:

Ашања: ашањски / ашањачки, Банатско Вишњићево: вишњићевачки / вишњићевски, Бачки Соколац: соколачки / соколски, Бегејци: бегејски / бегејачки, Беркасово: беркасовачки / беркасовски, Биково: биковачки / биковски, Бингула: бингулачки / бингулски, Богојево: богојевачки / богојевски, Бока: бокински / бокански, Вилово: виловски / виловачки, Гај: гајски / гајачки, Дероње: дероњски / дероњачки, Деспотово: деспотовачки / деспотовски, Долово: доловачки / доловски, Дорослово: дорословачки / дорословски, Дужине: дужиначки / дужински, Змајево: змајевачки / змајевски, Јазово: јазовачки / јазовски, Јамена: јаменачки / јаменски, Кавило: кавиловски / кавиловачки, Кајтасово: кајтасовски / кајтасаовачки, Карађорђево (Бачка Паланка): карађорђевићки / карађорђевићачки, Карађорђево (Бачка Топола): карађорђевићки / карађорђевићски, Кљајићево: кљајићевачки / кљајићевски, Криваја: кривајски / кривајачки, Купусина: купусински / купусиначки, Лазарево: лазаревачки / лазаревски, Марковићево: марковићевачки / марковићевски, Милешево: милешевски / милешевачки, Мишићево: мишићевски / мишићевачки, Нови Итебеј: итебејски / итебејачки, Опово: оповачки / оповски, Остојићево: остojiћевски / остojiћевачки, Перлез: перлески / перлешки / перлезачки, Платичево: платичевски / платичевачки, Ритишево: ритишевски / ритишевачки, Српски Итебеј: итебејски / итебејачки, Стари Сланкамен: сланкаменачки / сланкаменски, Утрине: утрински / утриначки, Фаркаждин: фаркаждински / фаркаждиначки. Међу наведеним примерима доминирају облици творени помоћу централних суфикса за грађење ктетика -ски и -ачки, који се углавном додају на основе које се завршавају на сонант.

в) Творба од редуковане и пуне ојконимске основе:

Арадац: арадачки / арадски, Баваниште: баваништански / баванишки, Вишњићево: вишњићевачки / вишњићевски / вишњићки, Гибарац: гибарачки / гибарски, Глогоњ: глогоњски / глоговачки, Загајица: загајички / загајачки,

Засавица I: засавички / засавачки, Засавица II: засавички / засавачки, Иваново: ивановачки / иваначки / ивански, Јабланка: јабланачки / јаблански, Книћанин: книћанински / книћански, Крајишник: крајишнички / крајишински, Купиново: купиновачки / купински / купиновски, Ловћенац: ловћеначки / ловћенски / ловћенчански, Омољца: омољички / омољачки, Пригревица: пригревачки / пригревички, Равње: равњански / равањски, Раденковић: раденковачки / раденковићки, Светићево: светићевски / светићански, Степановићево: степановачки / степановићевачки.

г) Суфиксална и сложено-суфиксална творба од истог ојконима:

Банатска Топола: тополски / банатскотополски, Банатски Двор: дворачки / банатскодворачки, Банатски Деспотовац: деспотовачки / банатскодеспотовачки, Бачка Паланка: бачкопаланачки / паланачки, Бачка Топола: тополски / бачкотополски, Бачки Виногради: бачковиноградски / винограђански, Бачки Петровац: петровачки / бачкопетровачки, Бачко Душаново: бачкодешановачки / дешановачки, Велики Радинци: радиначки / великорадиначки, Велико Средиште: средиштански / великосредиштански, Врачев Гај: гајски / врачевгајски, Вршачки Рит: ритски / вршачкоритски, Горња Рогатица: рогатички / горњорогатички, Горњи Таванкут: таванкутски / горњотаванкутски / таванкућански, Доњи Таванкут: таванкутски / доњотаванкутски / таванкућански, Јанков Мост: јанковачки / јанковмошћански / јанковчански, Мали Београд: београдски / малобеоградски, Мали Жам: жамски / маложамски, Мало Средиште: средиштански / малосредиштански, Нова Пазова: новопазовачки / пазовачки, Нова Црња: црњански / новоцрњански, Нови Бановци: новобановачки / бановачки, Нови Бечеј: бечејски / новобечејски, Нови Карловци: карловачки / новокарловачки, Нови Кнежевац: новокнежевачки / кнежевачки, Нови Козјак: козјачки / новокозјачки, Нови Сланкамен: сланкаменачки / новосланкаменачки, Ново Милошево: новомилошевачки / милошевачки, Ново Орахово: ораховачки / новоораховачки, Руски Крстур: крстурски / рускокрстурски, Средњи Салаш: средњосалашки / салашки, Сремска Каменица: каменички / сремскокаменички, Сремска Митровица: сремскомитровички / сремскомитровачки / митровачки, Сремски Карловци: сремскокарловачки / карловачки, Стара Моравица: староморавички / моравички, Стара Пазова: старопазовачки / пазовачки, Стари Бановци: старобановачки / бановачки, Црвена Црква: црвеноцрквански / црквански / црвеначки.

ђ) Творба од различитих основа вишечланих ојконима:

Крушедол Прњавор: прњаворски / крушедолски.

е) Творба од различитих основа етника:

Житиште: житиштански / житишћански.

ж) Различите гласовне промене на творбеној граници (код истог типа творбе):
Гргетег: гртетечки / гртетешки.

з) Промена у творбеној основи:

Суботица: суботички / субатички, Параге: парошки / паражански.

Дублетна образовања су знатно слабије заступљена код ктетика вероватно зато што у творби ктетика учествује мањи број суфикса, као и стога што постоји велики број назива чији су саставни делови ктетици (нпр. *црвеначки шећер*, *сомборска фетша* итд.) – што утиче на утврђивање и стабилну употребу ктетика.

Дублетна образовања етника и ктетика углавном се јављају на релацијама: мештани – околно становништво, млађа – старија популација, староседеоци – досељеници, необразовани – образовани.²¹ Тако ће, на пример, архаичнији облик *Сомборкиња* употребити старија популација мештана, староседелаца, са нижим образовањем; а искључиво облик *Сомборка* млађа, образованија популација, из околних места, досељеници. Тек би обимније истраживање могло да да прецизнију слику о овим нејезичким утицајима, као и о распрострањености појединих појава.

Дублетна образовања етника и ктетика сасвим се ретко употребљавају у медијима.

21 Сличне закључке о употреби дублетних облика (етника) извео је и Стјепан Бабић: „Katkada od jednoga otkonima ima više etnika. Obično se oni ne upotrebljavaju podjednako, nego jedan upotrebljavaju mještani, a drugi njihovi susjedi; ako oba upotrebljavaju mještani, tada se jedan upotrebljava rjeđe, a drugi češće ili jedan upotrebljavaju stariji a drugi mlađi mještani. Najčešće je posrijedi stariji i noviji etnik. Katkada među takvim etnicima postoji i stilska razlika u kojoj je većinom etnik neobičniji i rjeđe tvorbe stilski obilježen, a etnik očekivane tvorbe stilski neutralan. Obično je noviji oblik koji upotrebljavaju mlađi mještani i susjedi sustavniji” (Бабић 1976, 155).

VIII. ХОМОНИМСКЕ НОМИНАЦИЈЕ ЕТНИКА И КТЕТИКА²²

Хомонимска номинација етника и ктетика јавља се као резултат различитих творбених процеса у којима од различитих или сличних ојконима добијамо идентичне облике етника и / или ктетика. Творбени процес који резултира хомонимском номинацијом назива се **неутрализација**²³.

На основу прикупљеног материјала може се рећи да је хомонимска номинација етника и ктетика за ојкониме у Војводини сасвим обична појава. Хомонимску номинацију етника и ктетика узрокују следећи чиниоци:

- а) суфиксална творба од ојконима од којих је бар један вишечлан и при чему је један члан тих ојконима идентичан – и то онај од којег се граде етници и ктетици (Бачки Моноштор, Банатски Моноштор > *Моношћорац, моношћорски*);
- б) редуквање основе (Крушчић, Крушчица > *Крушчићанин*);
- в) исти завршетак основе (Јарковац, Јарковци > *Јарковчанин, јарковачки*);
- г) творба од сличних основа и различитих суфикса (Црвена Црква, Црвенка > *Црвенчанин, црвеначки*).

Неутрализацију омогућавају два момента:

- удаљеност места: хомонимске номинације етника и ктетика углавном су од назива насеља која су удаљена и облик који се употребљава односи се на насеље из ближе околине;
- једнозначност контекста: говорник најчешће тако формулише своје мисли да је из контекста јасно на које насеље се односи употребљени облик.

У прикупљеном материјалу налазе се следећи примери неутрализације за етнике и / или ктетике:

Баваниште, Мало Баваниште: Баваништанац, Баваништанка, баванишки / баваништански

Бечеј, Нови Бечеј: Бечејац, Бечејка, бечејски

Бешеновачки Прњавор, Крушедол Прњавор: Прњаворчанин, Прњаворчанка, прњаворски

Бингула, Стара Бингула: Бингулац / Бингулчанин, Бингулка / Бингулчанка, бингулачки

Банатска Паланка, Бачка Паланка: Паланчанин, Паланчанка, паланачки

Банатска Топола, Бачка Топола: Тополчанин, Тополчанка, тополски

Банатски Брестовац, Бачки Брестовац: Брестовчанин, Брестовчанка, брестовачки

Банатски Карловац, Сремски Карловци: Карловчанин, Карловчанка, карловачки

²² В. Јелић 2014.

²³ „Neutralizacija je pojava kojom pojedinim promjenama, tvorbom ili sintaktičkim vezama različit sadržaj dobije isti izraz“ (Бабић 1986, 42).

Банатски Моноштор, Бачки Моноштор: Моношторац, Моношторка, моношторски
 Банатско Ново Село, Бачко Ново Село: Новоселац, Новоселка, новоселски
 Банатски Соколац, Бачки Соколац: Соколчанин, Соколчанка
 Бачки Виногради, Сланкаменачки Виногради: Винограђанин, Винограђанка, виноградски
 Бешеновачки Прњавор, Крушедол Прњавор: Прњаворчанин, Прњаворчанка, прњаворски
 Богараш, Богараш: Богарашанин, Богарашанка, богарашки
 Велика Ремета, Мала Ремета: Ремећанин, Ремећанка
 Велико Средиште Мало Средиште: Средиштанац / Средиштанин, Средиштанка, средиштански
 Гај, Велики Гај: Гајчанин, Гајчанка, гајчански
 Гај, Врачев Гај: гајски
 Гајдобра, Нова Гајдобра: Гајдобранин, Гајдобранка, гајдобрански
 Горњи Таванкут, Доњи Таванкут: Таванкућанин, Таванкућанка, таванкутски / таванкућански
 Грабово, Грабовци: Грабовчанин, Грабовчанка, грабовачки
 Банатски Деспотовац, Деспотово: Деспотовљанин, Деспотовљанка, деспотовачки
 Добрица, Добричево: Добричанин, Добричанка
 Засавица I, Засавица II: Засавичанин, Засавчанин, Засавичанка, Засавчанка; засавички, засавачки
 Иђош, Мали Иђош: Иђошанин, Иђошанка, иђошки
 Бачки Јарак, Јарак: Јарачанин, Јарачанка, јарачки
 Јарковац, Јарковци: Јарковчанин, Јарковчанка, јарковачки
 Банатско Карађорђево, Карађорђево, Карађорђево: Карађорђевачанин, Карађорђевачанка, карађорђевачки
 Крстур, Руски Крстур: Крстурчанин, Крстурчанка, крстурски
 Крушчић, Крушчица: Крушчићанин, Крушчићанка
 Мачванска Митровица, Сремска Митровица: Митровчанин, Митровчанка, митровачки
 Милетићево, Светозар Милетћ, Српски Милетић: Милетићанин, Милетићанка
 Нова Пазова, Стара Пазова: Пазовчанин, Пазовчанка, пазовачки
 Нова Црња, Српска Црња: Црњанин, Црњанка, црњански
 Нови Итебеј, Стари Итебеј: Итебејчанин, Итебејчанка, итебејски
 Нови Сланкамен, Стари Сланкамен: сланкаменачки
 Ноћај, Салаш Ноћајски: Ноћајац, Ноћајка, ноћајски
 Салаш Ноћајски, Средњи Салаш: Салашанин / Салашчанин, Салашанка / Салашчанка, салашки

Светозар Милетић, Српски Милетић: милетићки

Суботица, Банатска Суботица: Суботичанин, Суботичанка, суботички

Црвенка, Црвена Црква: Црвенчанин, Црвенчанка, црвеначки

Када контекст не обезбеђује разумевање, онда се употребљавају или облици сложено-суфиксалне творбе, који се иначе избегавају због гломазности, или описна конструкција (нпр. када *Црвенчанин* говори о неком из Нове Црвенке, рећи ће *Новоцрвенчанин* или *човек из Нове Црвенке*). Поред наведеног, описна конструкција употребљава се у ситуацији када говорник не зна како гласи етник и / или ктетик за неки ојконим (тако ће се рећи *онај / човек из Ђале* (за ојконим Ђала)).

Хомонимска номинација постоји изгледа углавном на нивоу поређења локалних говора. У средствима јавног информисања употреба истих облика етника и ктетика (а добијених од различитих ојконима) се избегава, што је и разумљиво с обзиром на чињеницу да се медији обрађају широј публици.

На основу вишегодишњег истраживање ове теме, стиче се утисак да се паралелно дешавају два различита (може се рећи и супротна) процеса:

а) Под утицајем медија, а посебно интернета, многи етници и ктетици постају „видљивији“ широј популацији, чиме се њихови облици утврђују, а то утиче на смањивање броја дублетних образовања и хомонимских номинација.

б) И поред тога, чини се да се шири употреба етника и ктетика (а посебно етника) са суфиксом *-чанин* одн. код ктетика *-ачки* (суфикси са елементом *-и-*). Последњих година више пута сам чуо за облике етника који раније нису могли да се чују нити сам нашао да су негде забележени (нпр. од ојконима Сомбор може се чути у даљој околини *Сомборчанин*, иако се у Сомбору и ближој околини говори искључиво *Сомборац*). Упућено ми је питање са Радио телевизије Инђија да ли је исправно *Инђијац* или *Инђијчанин* одн. *Инђијка* или *Инђијчанка* (јер су мишљења новинара и појединих професора српског језика подељена), што говори о непосредној „угрожености“ етника *Инђијац* (и женског образовања *Инђијка*). Ова појава утиче на повећање броја етника и ктетика од ојконима у Војводини, јер се наспрам постојећих старих облика јављају и нови (са суфиксима *-чанин* и *-ачки*).

Дублетна образовања и хомонимске номинације етника и ктетика (од ојконима у Војводини) веома су жива језичка појава, која се дешава под утицајем и језичких и нејезичких фактора.

Задатак будућих истраживања је да се ови процеси и утицаји даље прате (не само за ојкониме у Војводини) и детаљно опишу.

IX. ГЛАСОВНЕ ПРОМЕНЕ

Овде је заправо реч о гласовним променама које се остварују на морфемској граници приликом творбе етника и ктетика, односно приликом додавања суфикса на одговарајућу творбену основу.

Етници

Код етника суфикси с почетним -ј јотују претходни непалатални сугласник односно сонант:

д/ђ: Ада > Ађанин,
т/ћ: Босут > Босућанин,
г/ж: Ириг > Ирижанин,
к/ч: Бајмок > Бајмочанин,
з/ж: Перлез > Перлежанин,
с/ш: Врбас > Врбашанин,
ц/ч: Адашевци > Адашевчанин,
н/њ: Ватин > Ватињанин,
л/љ: Кула > Куљанин,
б/бљ: Љуба > Љубљанин,
м/мљ: Рума > Румљанин,
в/вљ: Биково > Биковљанин.

Понекад је јотоване праћено једначењем сугласника по месту творбе:

ст+ј > сћ/шћ: Јанков Мост (> Јанковмосћанин) > *Јанковмошћанин*,

ск+ј > сч/шч: Сутјеска (> Сутјесчанин) > *Сутјешчанин*,

или пак имамо само једначење по месту творбе:

сч/шч: Манђелос (> Манђелосчанин) > *Манђелошчанин*.

Јавља се и једначење по звучности: када се на основе које се завршавају звучним б или д дода суфикс -чанин:

д/т: Арадац (> Арадчанин) > *Арашчанин*,

б/п: Тоба (> Тобчанин) > *Тошчанин*.

У два примера имамо промену сугласничке групе *шч* у *шћ*:

– Вајска (> Вајсчанац / Вајсчанин) > Вајшчанац / Вајшчанин > Вајштшанац / Вајштшанин > *Вајшћанац / Вајшћанин*,

– Вршац > Вршчанин (> Врштшанин) > *Вршћанин*.

За ојконим Вршац далеко обичнији и распрострањенији је етник *Вршчанин*, а поменути облик *Вршћанин* карактеристичан је за староседелачко и старије становништво.

За ојконим Стеријино имамо два облика етника: *СШеричанин* и *СШеринчанин*. Није сасвим јасно како су ти облици настали. Случајеве као што је први пример (*СШеричанин*) у овом раду тумачили смо као творбу од редуковане основе и, у овом случају, суфикса *-ичанин*, док је у другом случају можда пре реч о испадању секвенце *ји* или *иј* ради лакшег изговора (*Стеријино* > *СШеријинчанин* > *СШеринчанин*).

Код ојконима у којих се у номинативу јавља непостојано *а*, етник се углавном гради од основе добијене из косих падежа, у којима нема непостојаног *а* (нпр. *Сивац* > *Сивц+јанин* > *Сивчанин*). Сви овакви примери могу бити протумачени тако да овде није реч о основи из косих падежа и суфиксу *-јанин*, као ни губљењу непостојаног *а*, него о редукованој основи и суфиксу *-чанин*.

Ктетици

Гласовне промене²⁴ које се дешавају приликом творбе ктетика друкчије су природе. Оне се свode на:

- а) упрошћавање сугласничких група и
- б) алтернацију сугласника.

При творби ктетика, када се суфикс додаје на основу, често настају сугласничке групе које су тешке за изговор, те долази до њиховог упрошћавања:

- шт+ски > -шки: Избиште > избишки
- ш+ски > -шки: Иђош > иђошки,
- с+ски > -ски: Врбас > врбаски,
- ч+ски > -чки: Бегеч > бегечки,
- ћ+ски > -ћи: Визић > визићи,
- ж+ски > -шки: Кањижа > кањишки,
- з+ски > -ски: Перлез > перлески.

У последња два примера упрошћавању сугласничких група претходи једначење по звучности (ж+ски > ш+ски, з+ски > с+ски).

Када се *-ски* додаје на основу која се завршава на *ц* и *к*, добијамо завршетак *-чки* (*Обровац* > *обровачки*, *Јарак* > *јарачки*), а када се основа завршава на *з*, *с* и *џ*, завршетак је *-шки* (*Перлез* > *перлешки*, *Врбас* > *врбашки*, *Гргетег* > *грџешки*; код основа на *з* и *с* јавља се и завршетак *-ски*, о томе је било речи у претходној тачки). Откуд то?

Сви ови примери могу се објаснити тако да ту имамо творбу од основе етника или творбу од ојконимске основе која се завршава јотованим сугласником из етника:

²⁴ Гласовне промене о којима овде говоримо (ктетици), Стјепан Бабић посматра заједно, као да је реч о истим променама. Тако се код њега скупа налазе, рецимо, промена *џ+ски* > *-шки* и промена *ш+ски* > *-шки*. Међутим, код ова два примера заједнички је само идентичан резултат промене, ту је реч о различитим процесима, те такве примере треба одвојено посматрати и објашњавати.

Обровац (> Обровчанин) > оброч+ски > оброчки,
 Јарак (> Јарачанин) > јарач+ски > јарачки,
 Гргетег (> Гргетежанин) > гретеж+ски > гретешки,
 Перлез (> Перлежанин) > перлеж+ски > перлешки,
 Врбас (> Врбашанин) > врбаш+ски > врбашки.

У литератури се редовно наводи чињеница да је суфикс -ски некада имао полуглас на почетку (-ьски), који је палатализовао завршни веларни сугласник основе, те отуд алтернације *к/ч* и *џ/ш* (> *џ/ш*), али палатализација не објашњава алтернације *ц/ч*, *з/ж* (> *з/ш*) и *с/ш*. Последње две алтернације у литератури се објашњавају творбом од основе етника. Занимљиво је то да се алтернација *ц/ч* уопште не објашњава. Чини се да би та алтернација могла бити истог типа као алтернације *з/ш* и *с/ш*. Помало чуди то непомињање алтернације *ц/ч* у литератури, јер је реч о алтернацији засведоченој у великом броју ктетика, не само у нашој грађи, него и у ктетикима српског језика уопште. Милош Московљевић износи претпоставку да је првобитни наставак био -ј односно -јски, а касније се -ј изгубило те је остало само -ски.²⁵ По овоме су, значи, поменуте алтернације резултат некадашњег јотовања.

Да закључимо. Када се суфикс -ски додаје на творбену основу, врло често (та честота је директна последица постојања великог броја одређених завршетака) имамо следеће алтернације сугласника:

к/ч: *к+ски* > *чки*,
г/ш: *г+ски* > *жки* > *шки*,
ц/ч: *ц+ски* > *чки*,
з/ш: *з+ски* > *жки* > *шки*,
с/ш: *с+ски* > *шки*.

Све поменуте алтернације данас су аналошке, а остаје отворено питање њиховог порекла.

25 „У погледу наставка, придеви *вишки*, *велешки*, *врбашки* и сл. могу се упоредити с придевима *лањски*, *ливањски*, *дувањски*, који су постали од *лане*, *Ливно*, *Дувно*. Видимо да је овде сугл. *н* испред наст. -ски прешао у *њ*, а пошто тај непчани сугл. може постати једино од *нј*, мора се претпоставити да је придевски наставак био *јски*, управо да је прво начињен придев наставком *ј*, дакле: *лањ*, *ливањ*, *дувањ*, па је тек доцније, ради појачавања значења, додат и наст. -ски. А да су се присвојни придеви правили и наст. *ј*, *-ја*, *-је*, видимо по скамењеним придевима *ивањ*, *јовањ*, *шрифунј*, *михољ* и *бањ*, који су се сачували само уз неке именице (*Ивањдан* = Иванов дан, *Михољдан* = Михаиллов дан, *Јовањдан* = Јованов дан, *Бања Лука* = Банова Лука). Још у старословенском био је придев *Јаковљ*, који је доцније добио наст. *ев*: *Јаковљев*. Ради појачавања су од *ивањ* и *бањ* начињени придеви *ивањски* и *бањски*, нпр. »*ивањско цвеће*« *и* *Бањска* на Косову, која се тако зове по Страхинићу бану. Према овоме могло би се претпоставити да су и од именица које се завршују на -с прво постали присвојни придеви наставком -ј, па се јотовањем добило *ш*: **виш*, **велеш*, **врбаш*, а досније су додавањем наст. -ски постали придеви *вишки*, *велешки*, *врбашки*. Ако ли није прво било придева на -ј, можда је наст. *шки*, са јотованим *с*, дошао угледањем на наст. -њски код речи на *н*, по обрасцу *сски:шки* = *нски:њски*“ (Московљевић 1940, 209).

Х. СУФИКСИ ЗА ТВОРБУ ЕТНИКА²⁶

Суфикси су афиксалне одн. творбене морфеме које не могу самостално да стоје већ се додају на одговарајуће творбене основе и уносе промену у значење.

Суфикси за грађење етника јесу творбене морфеме које се додају на творбену основу топонима (у нашем случају ојконима) и у твореницу уносе значење особе која потиче или је становник места означеног топонимом.

Суфикса за творбу етника у српском језику има на десетине²⁷, али свега неколико њих има честу употребу, односно заузима централну позицију у грађењу етника. Ти суфикси су *-анин*, *-јанин*, *-чанин*, *-ац* и *-анац*²⁸. И у именима становника насеља у Војводини углавном су заступљени управо наведени суфикси. Ови суфикси јављају се у преко 95% укупно забележених примера:

- анин (96)
- јанин (213)
- ац (113)
- чанин (142)
- анац (27)
- остали (37)

Суфиксе које се често јављају назваћемо централним, а оне које се ретко јављају периферним. За периферне суфиксе карактеристично је то да су они „проширени“ централни суфикси: *-ев+ац*, *-еј+ац*, *-ин+ац*, *-иј+ац*, *-в+анин*, *-ић+анин*, *-ан+чанин*, *-ев+чанин*, *-еј+чанин*, *-е+чанин*, *-и+чанин*, *-иј+чанин*, *-ов+чанин*. Ова проширења, чини се, најчешће настају аналошки према облицима етника код којих се творбена основа завршава одговарајућом групом гласова, која постаје проширење. Ти проширени суфикси заправо су суфиксни деривати одн. нови суфикси.

Када је у питању начин настајања нових суфикса за творбу етника, тај процес, према нашој грађи, отприлике изгледа овако. Потреба за формирањем новог суфикса²⁹ увек настаје онда кад постоји некаква дихотомија између творбене

26 В. Јелић 2006/2007.

27 Говорећи о богатству творбених форманата за грађење етника, Петар Скок каже: „Sufiksi, koji služe u hrvatskosrpskom jeziku za pravljenje etnika mnogo su raznovrsniji nego u bilo kojem romanskom ili germanskom jeziku. Dok u romanskim jezicima tu službu vrše latinski pridjevski sufiksi *-anus*, *-inus* i *-ensis* ... a u njemačkom ... vrši tu službu sufiks *-er* za maskulina, a *-erin* za feminina, nalazimo kod nas oko dvadeset sufiksalnih tipova za takve izvedenice. To bogatstvo dolazi odatle što se opažaju izvjesne tendencije: 1. da se istoznačni sufiksi kombiniraju u novu sufiksalnu formaciju, 2. da se elementi iz maskulina prenose i u femininum, 3. da se upotrebljavaju i strani sufiksi, i 4. da izvjesni sufiksi ne mogu vršiti mocije, tj. ne mogu izražavati odnose muškoga prema ženskom rodu“. (Скок 1954, 65)

28 Исти ови суфикси најчешће се употребљавају и у етницима хрватског језика: „...u središtu se tvorbe nalazi pet sufiksa: *-janin*, *-anin*, *-čanin*, *-ac* i *-anac*, a ostali su na njegovu rubu“. (Бабић 1976, 157)

29 О мотивима настанка суфикса са руба творбе, Стјепан Бабић наводи: „Etnici s tim sufiksima nastali su pod dijalekatnim utjecajem, utjecajem drugoga sustava, prihvatanjem stranoga etnika, traženjem izlaza zbog završnih suglasničkih skupova osnove, izbjegavanjem alomorfizacije ili neutralizacije, a katkada i analogijom“. (Бабић 1976, 165)

основе и постојећих суфикса. Несагласност се отклања помоћу нечег постојећег, у овом случају од постојећих етника. Наиме, кад завршеци етника, и то они који се често јављају, могу да отклоне недостатак постојећих суфикса, они постају суфикси. Основни услов да би један завршетак постао суфикс јесте честота његовог појављивања – јер то значи да је он постао уобичајен.

Централни суфикси *-анин*, *-јанин*, *-чанин* и *-анац* јављају се готово искључиво као суфикси за творбу етника и за њих можемо рећи да су моносемични, да су носиоци само једне значењске компоненте. С друге стране, суфикс *-ац* среће се у творби за обележавање и неких других значења и за њега можемо рећи да је полисемичан.

По свом саставу суфикси за грађење етника могу бити:

- прости, неизведени (*-ац*, *-ин*),
- првостепени суфиксни деривати (*-анин*, *-анац* и сл.),
- другостепени суфиксни деривати (*-чанин*, *-ићанин* и сл),
- трећестепени суфиксни деривати (*-евчанин*, *-ијчанин* и сл).

Као што видимо, за већину суфикса се може рећи да су сложени и као такви они су значајни за дијахронију, али за нас то није важно, јер се ми суфиксима за творбу етника бавимо са синхронијског аспекта.

Суфиксе *-јанин*, *-јанац* и сл. посматраћемо посебно из два разлога, иако се они углавном понашају као позиционе варијанте суфикса *-анин*, *-анац* и сл.:

- да бисмо утврдили тачну дистрибуцију једних и других и указали на друге диференцијалне карактеристике које постоје међу њима;
- зато што се у десетак примера ови суфикси не понашају као позиционе варијанте, с тим што су сви такви примери углавном гласовно условљени (ова појава је спорадична, али она можда указује на извесну аутономност једних у односу на друге).

О сваком суфиксу понаособ, као и суфиксима за грађење женских етника, говорићемо засебно, а сада ћемо, на основу грађе, набројати све суфиксе³⁰ за творбу етника:

30 Стјепан Бабић је регистровао 86 суфикса у дијалектима и у хрватском књижевном језику (Бабић 1976, 148):

-а	-евљанин	-ишник	-овљанин
-ак	-евчанин	-ишћак	-овљанчанин
-алац	-ез	-ишћанац	-овчанин
-алија	-еж	-јак	-онац
-анац	-ежанин	-јанац	-оранин
-анчанин	-ејац	-јанин	-орац
-анин	-ељ	-јанчанин	-от
-ањанин	-ељанин	-јанчар	-очак
-ањац	-ељац	-јањанин	-ћанин
-ар	-енац	-јар	-чак
-аранин	-ија	-јаранин	-чанац
-арац	-ијанац	-јарац	-чанин
-арин	-ијанин	-јарчанин	-чанчанин
-арчанин	-ин	-јац	-чар
-ас	-ин	-јеж	-џија
-ат	-инац	-куша	-штак
-ац	-инчанин	-лија	-штанин
-ач	-ир	-љак	-шћак
-аш	-итанац	-љанац	-шћанац

- анац	- евчанин	- ин	- овчанин
- анин	- ејац	- инац	- танин
- ац	- ејчанин	- ићанин	- чанин
- аш	- ечанин	- ичанин	- чован
- ванин	- ијац	- јанац	- ∅
- евац	- ијчанин	- јанин	

А. Суфигси за творбу мушких етника

Најпре ћемо дати преглед имена становника који се граде појединим суфигсима а према завршном сугласнику основе на коју се суфигс додаје. Прво ћемо погледати и прокоментарисати централне суфигсе а потом периферне. Када од двочланих ојконима постоји и суфигсали и сложено-суфигсали облик, будући да се из оба облика види тип суфигсали творбе, из практичних разлога наводићемо само краћи, суфигсали облик.

Централни суфигси

-анин

ћ: Бикићанин (Бикић До), Визићанин (Визић), Вишњићанин (Вишњићево, Банатско Вишњићево), Карловчићанин (Карловчић), Каћанин (Каћ), Крушчићанин (Крушчић), Кусићанин (Кусић), Зимонићанин (Зимонић), Лалићанин (Лалић), Лукићанин (Лукићево), Маглићанин (Маглић), Марковићанин (Марковићево), Месићанин (Месић), Милетићанин (Милетићево, Светозар Милетић, Српски Милетић), Мишићанин (Мишићево), Моровићанин (Моровић), Орешковићанин (Орешковић), Палићанин (Палић), Раденковићанин (Раденковић), Радичевићанин (Радичевић), Светићанин (Светићево), Стајићанин (Стајићево), Станишићанин (Станишић), Степановићанин (Степановићево), Фекетићанин (Фекетић), Филићанин (Филић), Черевећанин (Черевећ), Шантићанин (Алекса Шантић)

ђ: Међанин (Међа)

ч: Бачанин (Бач), Бегечанин (Бегеч), Брестачанин (Брестач), Дебељачанин (Дебељача), Дечанин (Деч), Добричанин (Добричево), Кисачанин (Кисач), Оборњачанин (Оборњача), Рачанин (Сремска Рача), Селенчанин (Селенча), Сибачанин (Сибач), Хајдучанин (Хајдучица)

џ: Иланџанин (Иланџа)

-ашанин	-ић	-љанин	-шћанин
-ванин	-ићанин	-овац	-∅
-евац	-ичанин		

ц: Сочицанин (Сочица)

з: Перлезанин (Перлез)

ж: Кањижанин (Кањижа), Обрежанин (Обреж), Стражанин (Стража)

ш: Бајшанин (Бајша), Белегишанин (Белегиш), Богарашанин (Богараш), Ботошанин (Ботош), Гунарошанин (Гунарош), Дивошанин (Дивош), Иђошанин (Иђош, Мали Иђош), Мартоношанин (Мартонош), Павлишанин (Павлиш), Салашанин (Салаш Ноћајски, Средњи Салаш), Самошанин (Самош), Свилошанин (Свилош), Селеушанин (Селеуш), Силбашанин (Силбаш), Тарашанин (Тараш), Товаришанин (Товаришево), Торњошанин (Торњош), Хоргошанин (Хоргош), Шајкашанин (Шајкаш)

б: Тобанин (Тоба)

т (шт, рт, нт): Баваништанин (Баваниште), Житиштанин (Житиште), Избиштанин (Избиште), Малобаваништанин (Мало Баваниште), Партанин (Парта), Пландиштанин (Пландиште), Средиштанин (Велико Средиште, Мало Средиште), Суботиштанин (Суботиште), Чентанин (Чента)

к: Чоканин (Чока), Боканин (Бока)

љ: Жабљанин, (Жабаль), Куштиљанин (Куштиљ), Чонопљанин (Чонопља), Шупљанин (Шупљак)

њ: Бусењанин (Бусење), Вогањанин (Вогањ), Дероњанин (Дероње), Потпорањанин (Потпорањ), Равњанин (Равње), Црњанин (Нова Црња, Српска Црња)

м: Жаманин (Жам), Уљманин (Уљма), Чалманин (Чалма)

в: Белоцркванин (Бела Црква), Томашеванин (Томашевац)

р: Гајдобранин (Гајдобра, Нова Гајдобра), Дворанин (Банатски Двор), Куцуранин (Куцура), Шушаранин (Шушара)

Суфикс *-анин* редовно долази на основе које се завршавају предњонепчаним сугласницима и сонантима: *ж, ш, ђ, ћ, ч, џ, ј, љ, њ, м, в*, као и непредњонепчаним сонантом *р* и сугласничким групама *шћ, рћ, љм, лм, чв* и *кв*, које се завршавају на непалатални сугласник или сонант, јер у овим случајевима није могуће додати суфикс *-јанин* (добили бисмо необичне и за изговор тешке сугласничке групе). Тако имамо *Уљма > Уљманин* а не *Уљмљанин*, *Чалма > Чалманин* а не *Чалмљанин*,

Бела Црква > *Белоцркванин* а не *Белоцрквљанин*. Обичније и чешће решење код ових основа јесте суфикс *-анац* (*Уљманац, Чалманац, Белоцркванац*).

У само једном примеру који није гласовно условљен *-анин* се додаје на редуковану основу која се завршава непалаталним сонантом *в* (*Томашеванин*).

У три примера *-анин* се додаје уместо *-јанин* на основе које се завршавају на *б, к и ц*. И у овим случајевима употреба суфикса *-анин* гласовно је условљена:

- да би се сачувала основа од деформације коју доноси јотовање (*Тоба > Тобанин* а не *Тобљанин*);
- да се избегне понављање истих сугласника одн. ради дисимилације (*Чока > Чоканин* а не *Чочанин*; *Сочица > Сочицанин* а не *Сочичанин*).

Суфиксу *-анин* према дистрибуцији комплементаран је суфикс *-јанин*, а то значи да основе које не покрива *-анин* покрива суфикс *-јанин*.

У једном примеру суфиксу *-анин* конкурентна су два суфиска: *-анац* и *-чанин*: *Селеушанин / Селеушанац / Селеушчанин* (*Селеуш*).

Суфиксу *-анин* најконкурентнији је суфикс *-анац*. Специфичност конкурентних суфикса *-анин* и *-анац* јесте у томе што једино они долазе на основе које се завршавају на африкате *џ, ч, ђ* и *ћ* и сугласничке групе (пре свега *шш*). Тако имамо 21 синонимски пар грађен од ових суфикса:

Баваништанин / Баваништанац (Баваниште), Белоцркванин / Белоцркванац (Бела Црква), Избиштанин / Избиштанац (Избиште), Кусићанин / Кусићанац (Кусић), Малобаваништанин / Малобаваништанац (Мало Баваниште), Међанин / Међанац (Међа), Партанин / Партанац (Парта), Пландиштанин / Пландиштанац (Пландиште), Равњанин / Равњанац (Равње), Селеушанин / Селеушанац (Селеуш), Сочицанин / Сочицанац (Сочица), Средиштанин / Средиштанац, Станишићанин / Станишићанац (Станишић), Стражанин / Стражанац (Стража), Уљманин / Уљманац (Уљма), Филићанин / Филићанац (Филић), Чалманин / Чалманац (Чалма), Чоканин / Чоканац (Чока), Чонопљанин / Чонопљанац (Чонопља).

Суфиксу *-анин* конкурентан је потом суфикс *-чанин*, и то у 10 примера, углавном код основа које се завршавају на *ш* и *р* (као да *-чанин* све више преузима улогу творбе етника од основа које се завршавају на ове гласове):

Богарашанин / Богарашчанин (Богараш), Гунарошанин / Гунарошчанин (Гунарош), Дворанин / Дворчанин (Банатски Двор), Дивошанин / Дивошчанин (Дивовош), Куцуранин / Куцурчанин (Куцура), Салашанин / Салашчанин (Средњи Салаш, Салаш Ноћајски), Тарашанин / Тарашчанин (Тараш), Тобанин / Топчанин (Тоба), Томашеванин / Томашевчанин (Томашевац), Шушаранин / Шушарчанин (Шушара).

Конкурентност осталих суфикса знатно је мања: *-ац*: *Бусењанин / Бусењац* (Бусење), *Војањанин / Војањац*, *Жаманин / Жамац* (Мали Жам), *Обрежанин / Обрежац* (Обреж).

У два примера конкурентна су оба ова суфикса (*-чанин* и *-ац*): *Жабаљанин / Жабаљчанин / Жабаљац* (Жабаљ), *Куштиљанин / Куштиљчанин / Куштиљац* (Куштиљ).

Остали конкурентни суфикси: *-јанин*: *Жиџишџанин / Жиџишџанин* (Житиште), *Перлезанин / Перлежанин* (Перлез), *Ченџанин / Ченџанин* (Чента), *-инац*: *Боканин / Бокинац* (Бока), *-ванин*: *Бачанин / Бачванин* (Бач), *-евац*: *Шанџиџанин / Шанџиџевац* (Алекса Шанџиџ), *-ин*: *Поџџорањанин / Поџџорањин* (Потпорањ), *-ø*: *Раденковиџанин / Раденковиџ* (Раденковиџ), *-анац / -џанац*: *Павлишанин / Павлишанац / Павлишџанин* (Павлиш), *-анац / -чанин*: *Селеушанин / Селеушанац / Селеушчанин* (Селеуш).

-јанин

ц: Адашевчанин (Адашевци), Аратчанин (Арадац), Бановчанин (Нови Бановци, Стари Бановци), Баричанин (Барице), Батровчанин (Батровци), Бачинчанин (Бачинци), Бегејчанин (Бегејци), Брестовчанин (Банатски Брестовац, Бачки Брестовац), Буђановчанин (Буђановци), Буковчанин (Буковац), Вашичанин (Вашица), Витојевчанин (Витојевци), Вишњевчанин (Вишњевац), Владимировчанин (Владимировац), Влајковчанин (Влајковац), Војводинчанин (Војводинци), Врбичанин (Врбица), Вршчанин / Врштанин (Вршац), Гардиновчанин (Гардиновци), Гибарчанин (Гибарац), Голубинчанин (Голубинци), Госпођинчанин (Госпођинци), Грабовчанин (Грабовци), Грачанин (Бачки Грачац), Гргуревчанин (Гргуревци), Гребенчанин (Гребенац), Гудуричанин (Гудурица), Деспотовчанин (Банатски Деспотовац), Добринчанин (Добринци), Добричанин (Добрица), Дубичанин (Банатска Дубица), Дубовчанин (Дубовац), Жарковчанин (Жарковац), Загајичанин (Загајица), Засавичанин (Засавица I, Засавица II), Зобнатичанин (Зобнатица), Илинчанин (Илинци), Јарковчанин (Јарковац, Јарковци), Јерменовчанин (Јерменовци), Каменичанин (Сремска Каменица), Карловчанин (Банатски Карловац, Сремски Карловци, Нови Карловци), Кнежевчанин (Нови Кнежевац), Ковачичанин (Ковачица), Козарчанин (Нови Козарци), Краљевчанин (Краљевци), Крњешевчанин (Крњешевци), Крушчичанин (Крушчица), Кукујевчанин (Кукујевци), Лаудоновчанин (Лаудоновац), Лединчанин (Лединци), Лечанин (Стари Лец), Ловћенчанин (Ловћенац), Малопијачанин (Мале Пијаце), Радинчанин (Мали Радинци), Марковчанин (Марковац), Мартинчанин (Мартинци), Меленчанин (Меленци), Михаљевчанин (Сремски Михаљевци), Моравичанин (Стара Моравица), Никинчанин (Никинци), Николинчанин (Николинци), Обровчанин (Обровац), Орешчанин (Орешац), Оџачанин (Оџаци), Павловчанин (Павловци), Петровчанин (Бачки Петровац, Доњи Петровци), Пеђинчанин (Пеђинци), Пивничанин (Пивнице), Плочичанин (Плочица), Попинчанин (Попинци), Путинчанин (Путинци), Радинчанин (Велики Радинци), Раковчанин (Раковац), Ривичанин (Ривица), Риђичанин (Риђица), Рогатичанин (Горња Рогатица), Сивчанин (Сивац), Скореновчанин (Скореновац), Соколчанин (Банатски Соколац, Бачки Соколац), Стејановчанин (Стејановци), Суботичанин (Суботица, Банатска Суботица), Томашевчанин (Томашевац), Тополовчанин (Равни Тополовац), Трешњевчанин (Трешњевац), Хајдучичанин (Хајдучица), Хртковчанин (Хртковци), Чортановчанин (Чортановци), Шатринчанин (Шатринци), Шашинчанин (Шашинци), Шимановчанин (Шимановци), Шишатовчанин (Шишатовац)

с: Врбашанин (Врбас), Манђелошанин (Манђелос)

з: Перлежанин (Перлез)

б: Келебљанин (Келебија), Љубљанин (Љуба)

д: Ађанин (Ада), Арађанин (Арадац), Баранђанин (Баранда), Башаиђанин (Башаид), Београђанин (Мали Београд), Винограђанин (Бачки Виногради), Винограђанин (Сланкаменачки Виногради), Гређанин (Велика Греда), Кикинђанин (Кикинда), Ливађанин (Велике Ливаде), Новосађанин (Нови Сад), Побеђанин (Победа), Санађанин (Санад), Торђанин (Торда), Шиђанин (Шид)

т: Белоблађанин (Бело Блато), Босуђанин (Босут), Велебиђанин (Велебит), Делиблађанин (Делиблато), Житишђанин (Житиште), Јанковмошђанин (Јанков Мост), Колуђанин (Колут), Маргиђанин (Маргита), Орловађанин (Орловат), Ремеђанин (Велика Ремета, Мала Ремета), Риђанин (Вршачки Рит), Сенђанин (Сента), Сигеђанин (Сигет), Сонђанин (Сонта), Сођанин (Сот), Таванкуђанин (Горњи Таванкут, Доњи Таванкут), Ченђанин (Чента)

г: Брежанин (Бачки Брег), Горњобрежанин (Горњи Брег), Гретежанин (Гретег), Ирижанин (Ириг), Лужанин (Луг), Паражанин / Парожанин (Параге), Сирижанин (Сириг), Футожанин (Футог), Честережанин (Честерег), Чурижанин (Чуруг)

к: Бајмочанин (Бајмок), Бешчанин (Бешка), Вајштанин (Вајска), Ветерничанин (Ветерник), Војчанин (Војка), Врдничанин (Врдник), Ердевичанин (Ердевик), Ечанин (Ечка), Јабланчанин (Јабланка), Јабучанин (Јабука), Јазачанин (Јазак), Јаношичанин (Јаношик), Јарачанин / Јарчанин (Јарак), Јарачанин (Бачки Јарак), Кленчанин (Кленак), Клечанин (Клек), Козјачанин (Нови Козјак), Коначанин (Конак), Крајишничанин (Крајишник), Купиничанин (Купиник), Лаћарчанин (Лаћарак), Лочанин (Лок), Малопешчанин / Малопесачанин (Мали Песак), Марадичанин (Марадик), Мраморчанин (Мраморак), Жедничанин (Нови Жедник, Стари Жедник), Новоцрвенчанин (Нова Црвенка), Паланчанин (Банатска Паланка, Бачка Паланка), Руменчанин (Руменка), Сурдучанин (Сурдук), Сусечанин (Сусек), Сутјешчанин (Сутјеска), Телечанин (Телечка), Товарничанин (Доњи Товарник), Црвенчанин (Црвенка), Шумарчанин (Шумарак), Шупљачанин (Шупљак)

н: Ватињанин (Ватин), Долињанин (Долине), Ковињанин (Ковин), Нештињанин (Нештин), Растињанин (Растина), Утрињанин (Утрине), Хетињанин (Хетин)

м: Оромљанин (Ором), Румљанин (Рума)

л: Бингуљанин (Бингула), Куљанин (Кула), Новосељанин (Банатско Ново Село), Новосељанин (Ново Село), Титељанин (Тител), Тотовосељанин (Тотово Село)

в: Биковљанин (Биково), Вишњевљанин (Вишњевац), Грабовљанин (Грабово), Деспотовљанин (Деспотово), Деспотовљанин (Банатски Деспотовац), Дорословљанин (Дорослово), Љутовљанин (Љутово), Милешевљанин (Милешево), Младеновљанин (Младеново), Оповљанин (Опово), Остојићевљанин (Остојићево), Платичевљанин (Платичево), Радичевљанин (Радичевић), Ритишевљанин (Ритишево), Стајићевљанин (Стајићево), Старчевљанин (Старчево), Хајдуковљанин (Хајдуково)

Суфикс *-јанин* додаје се на основе које се завршавају на непредњонепчане сугласнике и сонанте, изузев *р* (*δ, ɡ, ʃ, ʔ, к, з, с, ц, м, н, л, в*). Ојконимских основа са завршним *ф* и *х* нема у грађи, а само у једном примеру основа се завршава на *џ* и у том случају етник се гради суфиксом *-чанин* (вероватно зато да се избегне јотовање: Војвода Степа > *Стејчанин* а не *Стејљанин*).

Приликом творбе овим суфиксом, као што је раније поменуто, долази до јотовања сугласника односно сонанта којим се завршава основа.

Рекосмо да се овај суфикс не додаје на основе које се завршавају на *p*. Међутим, за ојконим Чантавир три информатора су навела облик начињен помоћу овог суфикса *Чаншавирљанин*, али будући да у стандардном српском језику сонант *p* не може бити јотован, наведени облик сматрамо за дијалектизам и стога сонант *p* не наводимо међу гласовима на које се додаје суфикс *-јанин*.

Да је суфикс *-јанин* позициона варијанта суфикса *-анин*, указује нам и то што је расподела ових суфикса комплементарна: *-анин* се додаје на предњонепчане а *-јанин* на непредњонепчане сугласнике и сонанте, уз изузетак грпе *шш* и сонанта *р* на које се додаје *-анин*, као и неколико других изузетака који су редовно гласовно условљени.

Када се овај суфикс додаје на основе које се завршавају на *ц*, којих, као што смо видели, има највише, у већини случајева том завршном *ц* претходи неки сонант (72 од укупно 97 етника, и то пре свега од ојконима са завршецима *-ци* и *-ац*). Све такве облике могуће је тумачити и другачије – као облике који су настали додавањем суфикса *-чанин* на редукovanу основу (не као Адашевци > *Адашевиц+јанин* него као Адашевци > *Адашев+чанин*). У прилог овом тумачењу иде и чињеница да се суфикс *-чанин* додаје углавном на основе које се завршавају на сонант. Ми смо све такве етнике уврстили овде, дакле као оне који се граде од пуне основе и суфикса *-јанин*, и то из два разлога:

- а) етници се граде од редуковане основе кад за то постоји потреба, тачније кад постоји некаква гласовна препрека да се на пуну основу дода суфикс, а такве препреке овде нема;
- б) ако су два тумачења подједнако исправна, односно ако је подједнако могуће оно што она кажују, онда треба прихватити оно које подржава већу уређеност система, а то је у овом случају став да се поменути етници граде од пуне а не од редуковане основе.

У сваком случају, велики број примера оваквог грађења етника, у којем као резултат имамо завршно *-чанин*, утиче на утврђивање и ширење употребе суфикса *-чанин*.

Овом суфиксу конкурентни су суфикси *-ац*: *Башаиђанин / Башаидац* (Башаид), *Ваџињанин / Ваџинац* (Ватин), *Ковињанин / Ковинац* (Ковин), *Новосељанин / Новоселац* (Банатско Ново Село), *Ойовљанин / Ойовац* (Опово), *Плаџичевљанин / Плаџичевац* (Платичево), *Расџињанин / Расџинац* (Растина), *Риџишевљанин / Риџишевац* (Ритишево), *Санађанин / Санадац* (Санад), *Сџарчевљанин / Сџарчевац* (Старчево), *Уџрињанин / Уџринац* (Утрине); *-чанин*: *Биковљанин / Биковчанин* (Биково), *Грабовљанин / Грабовчанин* (Грабово), *Десџоџовљанин / Десџоџовчанин* (Деспотово), *Љуџовљанин / Љуџовчанин* (Љутово), *Манђелашанин / Манђелашчанин* (Манђелос), *Младеновљанин / Младеновчанин* (Младеново), *Оромљанин / Оромчанин* (Ором), *Осџојићевљанин / Осџојићевчанин* (Осџојићево), *Побеђанин / Побешчанин* (Победа), *Сџајићевљанин / Сџајићевчанин* (Сџајићево); – ови суфикси углавном се додају на основе са завршним *в* и *н*.

За 10 ојконима имамо етнике који се граде од сва три поменута суфикса: *Бинџуљанин / Бинџулац / Бинџулчанин* (Бингула), *Долињанин / Долинац / Долинчанин* (Долине), *Дорословљанин / Дорословац / Дорословчанин* (Дорослово), *Милешевљанин / Милешевац / Милешевчанин* (Милешево), *Нешџињанин / Нешџинац / Нешџинчанин* (Нештин), *Новосељанин / Новоселац / Новоселчанин* (Ново Село), *Тоџовосељанин / Тоџовоселац / Тоџовоселчанин* (Тотово Село), *Хајдуковљанин / Хајдуковац / Хајдуковчанин* (Хајдуково), *Хеџињанин / Хеџинац / Хеџинчанин* (Хетин).

Имамо и два примера у којима су истовремено конкурентна два суфикса: *-чанин / -јанац*: *Радичевљанин / Радичевчанин / Радичевљанац* (Радичевић); *-ац / -аш*: *Уџрињанин / Уџринац / Уџринаш* (Утрине).

Конкурентни суфиксу *-јанин* још су и *-јанац*: *Вајџџанин / Вајџџанац* (Вајска), *Ечанин / Ечанац* (Ечка), *Риђичанин / Риђичанац* (Риђица), *-анац*: *Јабучанин / Јабуканац* (Јабуча), *-јован*: *Меленчанин / Меленчован* (Меленци).

-чанин

в: *Багремивчанин* (Багремово), *Аранђеловчанин* (Банатско Аранђелово), *Душановчанин* (Бачко Душаново), *Беркасовчанин* (Беркасово), *Бешеновчанин* (Бешеново), *Биковчанин* (Биково), *Богојевчанин* (Богојево), *Будисавчанин* (Будисава), *Вилувчанин* (Вилово), *Вишњићевчанин* (Банатско Вишњићево, Вишњижћево), *Гаковчанин* (Гаково), *Грабовчанин* (Грабово), *Деспотовчанин* (Деспотово), *Доловчанин* (Долово), *Дорословчанин* (Дорослово), *Ђурђевчанин* (Ђурђево), *Засавчанин* (Засавица I, Засавица II), *Змајевчанин* (Змајево), *Ивановчанин* (Иваново), *Јазовчанин* (Јазово), *Јасеновчанин* (Јасеново), *Кајтасовчанин* (Кајтасово), *Каравуковчанин* (Каравуково), *Карађорђевчанин* (Карађорђево, Карађорђево, Банатско Карађорђево), *Качаревчанин* (Качарево), *Кљајићевчанин* (Кљајићево), *Купиновчанин* (Купиново), *Лазаревчанин* (Лазарево), *Лукићевчанин* (Лукићево), *Љуковчанин* (Љуково), *Љутовчанин* (Љутово), *Марковићевчанин* (Марковићево), *Милетићевчанин* (Милетићево), *Милешевчанин* (Милешево), *Митровчанин* (Мачванска Митровица, Сремска Митровица), *Мићуновчанин* (Мићуново), *Михајловчанин* (Михајлово), *Младеновчанин* (Младеново), *Наковчанин* (Наково), *Милошевчанин* (Ново Милошево), *Његошевчанин* (Његошево), *Ораховчанин* (Ново Орахово), *Орешковчанин* (Орешковић), *Осџојићевчанин* (Осџојићево), *Пригревчанин*

(Пригревица), Прховчанин (Прхово), Путниковчанин (Путниково), Раденковчанин (Раденковић), Радичевчанин (Радичевић), Радоевчанин (Радоево), Ратковчанин (Ратково), Светићевчанин (Светићево), Свилојевчанин (Свилојево), Стајићевчанин (Стајићево), Пазовчанин (Стара Пазова, Нова Пазова), Степановчанин (Степановићево), Хајдуковчанин (Хајдуково), Челаревчанин (Челарево)

н: Гложанчанин (Гложан), Долинчанин (Долине), Дужинчанин (Дужине), Ђурђинчанин (Ђурђин), Иванчанин (Иваново), Јаменчанин (Јамена), Кузминчанин (Кузмин), Кулпинчанин (Кулпин), Куманчанин (Кумане), Купинчанин (Купиник), Купусинчанин (Купусина), Мајданчанин (Мајдан), Мокринчанин (Мокрин), Моловинчанин (Моловин), Нерадинчанин (Нерадин), Нештинчанин (Нештин), сланкаменчанин (Нови Сланкамен, Стари Сланкамен), Панончанин (Панонија), Привинчанин (Привина Глава), Сајанчанин (Сајан), Уздинчанин (Уздин), Хетинчанин (Хетин), Црвенчанин (Црвена Црква)

ј: Гајчанин (Врачев Гај, Гај, Велики Гај), Дупљајчанин (Дупљаја), Загајчанин (Загајица), Инђијчанин (Инђија), Итебејчанин (Нови Итебеј), Итебејчанин (Стари Итебеј), Келебијчанин (Келебија), Кривајчанин (Криваја), Ноћајчанин (Ноћај), Падејчанин (Падеј), Панонијчанин (Панонија)

р: Алибунарчанин (Алибунар), Баношторчанин (Баноштор), Дворчанин (Банатски Двор), Елемирчанин (Елемир), Идворчанин (Идвор), Куцурчанин (Куцура), Крстурчанин (Руски Крстур), Лежимирчанин (Лежимир), Липарчанин (Липар), Огарчанин (Огар), Пачирчанин (Пачир), Прњаворчанин (Бешеновачки Прњавор, Крушедол Прњавор), Стапарчанин (Стапар), Чантавирчанин (Чантавир), Честерчанин (Честерег), Шушарчанин (Шушара)

љ: Жабалчанин (Жабал), Ковиљчанин (Ковиљ), Куштиљчанин (Куштиљ), Надалчанин (Надал), Омољчанин (Омољица),

њ: Дероњчанин (Дероње), Подлокањчанин (Подлокањ)

м: Багремчанин (Багремово), Оромчанин (Ором), Шуљамчанин (Шуљам)

л: Бингулчанин (Бингула), Бингулчанин (Стара Бингула), Великоселчанин (Банатско Велико Село), Добродолчанин (Добродол), Ковилчанин (Ковило), Молчанин (Мол), Новоселчанин (Ново Село), Равноселчанин (Равно Село), Рускоселчанин (Руско Село), Савиноселчанин (Савино Село), Тополчанин (Банатска Топола, Бачка Топола), Сакулчанин (Сакуле), Тотовоселчанин (Тотово Село)

д: Побетчанин (Победа),

с: Манђелошчанин (Манђелос)

ш: Богарашчанин (Богараш), Вашчанин (Вашица), Гунарошчанин (Гунарош), Дивошчанин (Дивош), Салашчанин (Салаш Ноћај, Селеушчанин (Селеуш), Средњи Салаш), Тарашчанин (Тараш)

б: Топчанин (Тоба)

п: Степчанин (Војвода Степа)

Овај суфикс донедавно се у литератури није ни помињао. Стјепан Бабић претпоставља да до 1860. г. „etnika sa sufiksom -čanin vjerovatno nije bilo mnogo“ (Бабић 1976, 163). Данас више нема сумње о томе да ли је -чанин суфикс или није. То потврђују и новији радови о етницима: „...у језику постоји суфикс -чанин којим се творе мушки етници, тај суфикс је једнозначан, структурно погодан и постаје све обичнији“ (Ђорић 1984, 156).

Лингвисти се слажу да је овај суфикс настао контаминацијом суфикса -ац и -јанин³¹. Од свих примера који се наводе као могућа потврда ове теорије, једино је засведочен облик *Зајребац* (1526. г.) од којег је могао настати облик *Зајрејчанин*. За све остале случајеве само се претпоставља постојање етника на -ац на које је додавано -јанин. У литератури се такође помиње и чињеница да је још у 12. веку (у *Повељи Кулина бана*) постојао облик *Дубровчанин* – као потврда постојања суфикса -чанин. Међутим, тај доказ је под знаком питања јер ми немамо никаквих потврда о томе да ли је ту реч о завршетку или о суфиксу. Читава ова теорија под знаком је питања: прво, зато што у великом броју творбених образаца за етнике ни у једном се етник не гради од етника, па би ово био веома необичан изузетак; и друго, то што за велики број етника грађених суфиксом -чанин нема никаквих доказа да су постајали облици на -ац од којих би ови настали (чињеница да је постојао облик *Зајребац* не говори нам ништа поуздано о томе да је *Зајрејчанин* настало од тог облика; можда је реч о простој замени једног суфиксалног типа другим – што је сасвим обична појава).

Настанак суфикса -чанин можда је могуће објаснити на други начин. У српском језику велики број ојконимских основа завршава се на ц и к (завршеци

31 За илустрацију овог мишљења навешћемо речи Михаила Стевановића (слично мишљење износе и Бабић 1976, 163 и Храсте 64/65, 99–100): „А данашњи наставци су исти у: *Дубровчанин*, *Зајрејчанин*, *Краљевчанин*, *Прокујчанин*. У првом се случају и не зна, тако рећи, тачно од које речи је тај етник по-стао, па се претпоставља да је *Дубровчанин* (као и *дубровачки*) постало од имена *Дубровац*, као што се мисли да је *Зајрејчанин* постао од *Зајребац*. Ми ова тумачења, што се тиче самог облика основних речи, ова два етника у потпуности прихватамо. Али сматрамо да *Дубровац* и *Зајребац*, а тако и *Краљевац* и *Прокујац* (од којих су несумњиво постали данашњи етници градова Краљева и Прокупља) нису никад означавали никаква места која би носила те називе, већ су то и раније били такође етници постали наставком -ац (врло продуктивним иначе наставком за грађење етника), који се у првом случају додавао на окрњену основу имена дотичног места, а у друга три – на пуну основу. Касније су се, било због окрњености, било због незнатне деформисаности, било из којег трећег разлога, ти етници у облику на -ац почели осећати недовољно аутентичним, тако да се други наставак за грађење етника, а наиме наставак -јанин, додавао на основу речи које су такође били етници“ (Стевановић I 1991, 497–498).

-ци, -ац, -ица, -ак, -ка, -ик итд.) и када се на њих дода суфикс -јанин добија се завршетак -чанин. То -чанин било је толико често да је почело да се осамостаљује као суфикс³². То осамостаљивање подстакнуто је потребом да се отклоне недостаци суфикса које овај почиње да замењује – суфикса -јанин и -ац. Суфикс -јанин деформише и затире творбену основу, док је -чанин истиче; а суфикс -ац долази углавном на вишесложне основе и вишезначан је, док -чанин нема та ограничења.

Наша грађа показује једну занимљиву ствар. Периферни суфикси углавном имају идентичан лик са веома честим завршецима етника. Ови суфикси најчешће се јављају да отклоне неки недостатак постојећих суфикса (нрп. грађење облика тешких за изговор). Све указује на то да у отклањању слабости у творби етника језик посеже за оним што већ постоји, што је распрострањено и обично, а што почиње да добија одређену функцију. Суфикс -чанин настао је као резултат деловања овог механизма, односно као резултат прилагођавања и уједначавања језичких елемената. Прикупљени подаци показују да суфикс -чанин долази у 142 етника, поред тога -чанин се јавља као завршетак у још 139 етника (при чему већина од тих случајева може бити протумачена као творба од редуковане основе и суфикса -чанин). Мислимо да су бројни облици код којих се -чанин јавља као завршетак они који су утицали на то да -чанин постане суфикс, који је онда прелазио на друге основе: стварајући прво синоним а потом потискујући други творбени облик. Од 132 синонимске групе етника, чак у 104 случаја јавља се суфикс -чанин, и то углавном у паровима са облицима грађеним суфиксом -ац или -јанин. И још нешто: суфикс -чанин долази на основе које у потпуности одговарају гласовном саставу етника у којима се -чанин јавља као завршетак.

Исти овај механизам постоји и у творби ктетика (што ћемо показати касније) – у вези са настанком суфикса -ачки.

Суфикс -чанин долази на основе које се завршавају на сонант, а у десетак случајева и на друге основе: у шест примера на основу са завршним *ш* и по једном на основе које се завршавају на *с*, *б* и *џ*.

О конкурентности суфикса -чанин и -јанин већ је било речи.

У једном примеру суфиксу -чанин конкурентна су три суфикса: -чанин / -ац / -ин / -ѐ /: Гложанчанин / Гложанац / Гложанин / Гложан (Гложан).

Суфикси -ац и -чанин граде далеко највише синонимских парова:

Баношторац / Баношторчанин (Баноштор), Бешеновчанин / Бешеновац (Бешеновац), Бингулчанин / Бингулац (Стара Бингула), Будисавчанин / Будисавац (Будисава), Великоселчанин / Великоселац (Банатско Велико Село), Гајчанин / Врачевгајц, Добродолчанин / Добродолац, Доловчанин / Доловац, Дупљајчанин / Дупљајц, Ђурђинчанин / Ђурђинац, Елемирчанин / Елемирац, Загајчанин / Загајац (Загајица), Ивановчанин / Ивановац, Идворчанин / Идворац (Идвор), Инђијчанин / Инђијац (Инђија), Итебејчанин / Итебејац (Итебеј), Јасеновчанин / Јасеновац (Јасеново), Кајтасовчанин / Кајтасовац, Качаревчанин / Качаревац (Качарево), Келебијчанин / Келебијац, Кљајићевчанин / Кљајићевац, Крстурчанин / Крстурац

32 Говорећи о моционим суфиксима и творбеном моделу -чанка : -чанин, Божо Ђорић износи исто ми-шљење: „Видели смо да се код основа на -к и -ц јавља формант -чанин као резултат јотовања. Из таквих образовања развио се самостални суфиксни дериват -чанин. На исти начин, али и ослањајући се на -чанин, формиран је и формант -чанка“ (Ђорић 1982, 103).

(Руски Крстур), Кузминчанин / Кузминац (Кузмин), Купусинчанин / Купусинац, Лежмирчанин / Лежмирац, Мајданчанин / Мајданац (Мајдан), Мићуновчанин / Мићуновац (Мићуново), Моловинчанин / Моловинац (Моловин), Молчанин / Молац (Мол), Надаљчанин / Надаљац (Надаљ), Нерадинчанин / Нерадинац (Нерадин), Ноћајчанин / Ноћајац (Ноћај), Његошевчанин / Његошевац (Његошево), Огарчанин / Огарац (Огар), Падејчанин / Падејац (Падеј), Панонијчанин / Панонијац (Панонија), Пачирчанин / Пачирац (Пачир), Подлокањчанин / Подлокањац (Подлокањ), Привинчанин / Привинац (Привина Глава), Равноселчанин / Равноселац (Равно Село), Рускоселчанин / Рускоселац (Руско Село), Савиноселчанин / Савиноселац (Савино Село), Сајанчанин / Сајанац (Сајан), Сакулчанин / Сакулац (Сакуле), Светићевчанин / Светићевац (Светићево), Свилојевчанин / Свилојевац (Свилојево), Сланкаменчанин / Сланкаменац (Нови Сланкамен, Стари Сланкамен), Стапарчанин / Стапарац (Стапарац), Уздинчанин / Уздинац (Уздин), Чантавирчанин / Чантавирац (Чантавир).

Остали конкурентни суфикси су: *-анац*: *Сћейчанин / Сћейанац* (Војвода Степа), *-ин*: *Гложанчанин / Гложанин* (Гложан), *-чован*: *Мокринчанин / Мокринчован* (Мокрин), *-овчанин*: *Кавилчанин / Кавиловчанин* (Кавило), *-ичанин*: *Гајчанин / Гајичанин* (Велики Гај), *ø*: *Томашевчанин / Томашевац* (Томашевац).

-ац

в: Бешеновац (Бешеново), Будисавац (Будисава), Добричевац (Добричево), Доловац (Долово), Дорословац (Дорослово), Ивановец (Иваново), Јасеновац (Јасеново), Кајтасовац (Кајтасово), Калуђеровац (Калуђерово), Качаревац (Качарево), Кљајићевац (Кљајићево), Крњешавац (Крњешевци), Милешевац (Милешево), Мићуновац (Мићуново), Мишићевац (Мишићево), Његошевац (Његошево), Оповац (Опово), Панчевац (Панчево), Платичевац (Платичево), Ритишевац (Ритишево), Светићевац (Светићево), Свилојевац (Свилојево), Старчевац (Старчево), Хајдуковац (Хајдуково)

ј: Бечејац (Бечеј, Нови Бечеј), Врачевгајац (Врачев Гај), Дупљајац (Дупљаја), Загајац (Загајица), Инђијац (Инђија), Итебејац (Итебеј), Келебијац (Келебија), Ноћајац (Ноћај, Салаш Ноћај), Падејац (Падеј), Панонијац (Панонија), Црепајац (Црепаја), Ченејац (Ченеј)

р: Баношторац (Баноштор), Бочарац (Бочар), Елемирац (Елемир), Идворац (Идвор), Калуђерац (Калуђерово), Крстурац (Крстур, Руски Крстур), Лаћарац (Лаћарак), Лежмирац (Лежмир), Моношторац (Банатски Моноштор, Бачки Моноштор), Огарац (Огар), Пачирац (Пачир), Сомборац (Сомбор), Стапарац (Стапар), Црнобарац (Црна Бара), Чантавирац (Чантавир), Шумарац (Шумарак)

л: Бингулац (Бингула, Стара Бингула), Великоселац (Банатско Велико Село), Добродолац (Добродол), Ђалац (Ђала), Крушедолац (Крушедол Село), Лукиноселац (Лукино Село), Молац (Мол), Новоселац (Ново Село, Бачко Ново

Село, Банатско Ново Село), Петровоселац (Бачко Петрово Село), Равноселац (Равно Село), Рускоселац (Руско Село), Савиноселац (Савино Село), Сакулац (Сакуле), Тотовоселац (Тотово Село), Чешкоселац (Чешко Село)

љ: Бачкопољац / Добропољац (Бачко Добро Поље), Жабаљац (Жабаљ), Куштиљац (Куштиљ), Надаљац (Надаљ), Омољац (Омољица)

м: Жамац (Мали Жам)

н: Адорјанац (Адорјан), Апатицац (Апатин), Безданац (Бездан), Беочинац (Беочин), Бођанац (Бођани), Ватинац (Ватин), Гложанац (Гложан), Долинац (Долине), Ђурђинац (Ђурђин), Зрењанинац (Зрењанин), Книћанинац (Книћанин), Ковинац (Ковин), Крчединац (Крчедин), Кузминац (Кузмин), Кулпинац (Кулпин), Купинац (Купиново), Купусинац (Купусина), Мајданац (Мајдан), Малобосанац (Мала Босна), Моловинац (Моловин), Мошоринац (Мошорин), Нерадинац (Нерадин), Неузинац (Неузина), Нештинац (Нештин), Сланкаменац (Нови Сланкамен, Стари Сланкамен), Падинац (Падина), Петроварадинац (Петроварадин), Плаванац (Плавна), Привинац (Привина Глава), Растинац (Растина), Сајанац (Сајан), Сефкерицац (Сефкерин), Србобранац (Србобран), Темеринац (Темерин), Уздинац (Уздин), Утрицац (Утрине), Фаркаждицац (Фаркаждин), Хетинац (Хетин), Шурјанац (Шурјан)

њ: Ашањац (Ашања), Бусењац (Бусење), Вогањац (Вогањ), Глогоњац (Глогоњ), Дероњац (Дероње), Подлокањац (Подлокањ), Сечањац (Сечањ)

д: Башаидац (Башаид), Санадац (Санад)

ж: Обрежац (Обреж)

Суфикс *-ац* додаје се углавном на вишесложне основе које се завршавају на сонант, а у само једном примеру додаје се на основу која се завршава на д (Башаид > *Башаидац*). У свега два случаја *-ац* се додаје на једносложну основу (Мол > *Молац*, Мали Жам > *Жамац*). Да суфикс *-ац* долази пре свега на вишесложне основе, може се лепо видети на примеру за ојконим Врачев Гај. Када се етник од овог ојконима гради само суфиксално, од једносложне основе, редовно се додаје суфикс *-анин* (*Гајчанин*), а када се гради сложено-суфиксално, од вишесложне основе, онда се редовно додаје суфикс *-ац* (*Врачевџајац*).

Кад ојконим има завршетак који је идентичан са неким суфиксом за творбу етника, тада се етник гради од неког другог суфикса. Тако ако се ојконим завршава на *-ац* (нпр. Вршац), етник се гради суфиксом *-јанин* (*Вршчанин*) или ако се ојконим завршава на *-(ј)анин* (*Зрењанин*, *Книћанин*), етник се гради помоћу суфикса *-ац* (*Зрењанинац*, *Книћанинац*).

Поред суфикса *-анин*, *-јанин* и *-чанин*, суфиксу *-ац* конкурентни су и: *-ин*: *Адорјанац* / *Адорјанин* (Адорјан), *Гложанац* / *Гложанин* (Гложан), *Мачванац* / *Мачванин* (Мачванска Митровица), *-инац*: *Ђалац* / *Ђалинац* (Ђала), *-аш*: *Ушринац* / *Ушринаш* (Утрине) и *-ø*: *Книћанинац* / *Книћанин* (Книћанин).

-анац

т (шт, рт): Баваништанац (Баваниште), Градиштанац (Бачко Градиште), Избиштанац (Избиште), Малобаваништанац (Мало Баваниште), Партанац (Парта), Пландиштанац (Пландиште), Средиштанац (Велико Средиште, Мало Средиште)

к: Јабуканац (Јабука), Чоканац (Чока)

п: Степанац (Војвода Степа),

ш: Павлишанац (Павлиш), Селеушанац (Селеуш)

ж: Стражанац (Стража)

ђ: Међанац (Међа)

ћ: Кусићанац (Кусић), Станишићанац (Станишић), Филићанац (Филић)

ч: Добричанац (Добричево)

ц: Сочицанац (Сочица)

м: Уљманац (Уљма), Чалманац (Чалма), Шуљманац (Шуљам)

њ: Равњанац (Равње)

ј: Туријанац (Турија)

в: Белоцркванац (Бела Црква), Локванац (Локве), Цркванац (Црвена Црква)

љ: Чонопљанац (Чонопља)

Овај суфикс забележили смо код 27 етника³³. Суфикс *-анац* углавном долази на основе које се завршавају групом сугласника, и то најчешће на сугласничку групу шт, а потом и на групе *рш*, *љм*, *лм*, *чв* и *кв*. Као и суфикс *-анин*, и овај суфикс иде на основе које се завршавају предњонепчаним сугласником или сонантом (*ш*, *ж*, *ђ*, *ћ*, *ч*, *њ*, *ј*, *љ*), уз неколико изузетака који су гласовно условљени – реч је о завршетку *к*: Јабука > Јабуканац и Чока > Чоканац (да се избегне деформација основе услед јотовања).

³³ Живко Бјелановић пишући о овом суфиксу констатује „да се творбе морфемом *-анас* претежније *susre-ću* у једнини“, а потом додаје „razumljivo је зашто је то тако: *dvije* главне *nepodesnosti* завршног дијела су-фикса *-анин*, тј. *smanjena* изговорна јасноћа *posljednjeg*, обавијесно врло *relevantnog* фонема и појава *homo-nimijskih* *slogova* *susreću* се само у једнини“ (Бјелановић 74/75, 78). Овај закључак се не слаже са оним што показује наша грађа: када се *-анац* појављује у једнини, појављује се и у множини. Исто тако не одговара ни следећи став: „Između nekoliko danas produktivnih sufiksa за творбу етника морфем *-анас* више од осталих *pretendira* на то да својом *frekvencijom smanji* *čestotu* *uporabe konkurentnih osnova* *s kojima* *one tvore izvedenice* у овом *semantičkom* *(pot)polju*“ (стр. 72). Прикупљени подаци показују да етника са овим суфиксом има свега 27, а све чешћу употребу има један други суфикс – суфикс *-чанин*.

Док је за суфикс *-чанин* требало доста времена да буде примећени и регистрован као самосталан и респрострањен фотмант за творбу етника, суфикс *-анац* био је примећен, али му лингвисти нису посвећивали довољну пажњу, сматрајући га мање правилним и продуктивним у односу на неке друге, конкурентне суфиксе (о томе види Бјелановић 74/75, 73).

Суфикс *-анац* јавио се из потребе да се отклоне недостаци суфикса *-јанин* (деформише творбену основу) и суфикса *-ац* (долази углавном на вишесложне основе и вишезначан је).³⁴

Према Пешикану, код овог суфикса „имамо двојаке контаминације: романско *-ап-* + наше *-ац* и контаминацију *-јанин* и *-ац*“ (Пешикан 58/59, 201). Анализа прикупљеног материјала сугерише нам да су настајање овог суфикса омогућила, пре свега, два момента:

а) У говорном језику у облику јединине етник се често наводи без завршног *-ин*, па се на такав облик могао додати суфикс *-ац*, те је тако настао суфикс *-анац*, који је експресивнији од суфикса *-(ј)анин*.

б) Већ смо помињали механизам по којем завршеци који се често јављају могу да прерасту у суфикс. Топоними који се завршавају на *-ан* или *-н* којем претходи неки сугласник углавном имају етник који се гради помоћу суфикса *-ац* а који се завршава на *-анац* (добар пример је врло распрострањени етник Босанац који је вероватно настао уметањем вокала *а* и додавањем суфикса *-ац*: *Бос-а-н+ац*, слично је и код војвођанског ојконима Плавна > *Плав-а-н+ац*).

34 Живко Бјелановић говори детаљније о недостацима суфикса *-анин* и *-ац*, недостацима који су били подстицај за настанак суфикса *-анац*, који те слабости отклања. За суфикс *-анин* (подразумева се и *-јанин*) као прво наводи: „...не ради се само о томе да се на граници морфема и основе мијенја (procesom jotacije i epenteze) и основа и морфем и тако ствара kakva teška suglasnička skupina nego se ili stvaraju ho-mofonijski oblici ili se zbog daljih glasovnih promjena osnova do te mjere deformira da identifikacija sa-držaja samo signalima izvedenice postaje nemoguća. Osim toga, zbog promjena u glasovnoj strukturi nije uvijek lako odrediti granicu među djelovima izvedene riječi. A granica je toliko obavijesna da je bez nje vrlo teško utvrditi na što se odnosi sadržaj izražen tvorbenim morphemom, ako u kontekstu nema dodatnih informacija. Budući da te promjene imaju u tvorbi samo sekundarnu ulogu, jer su asemantičke prirode, javlja se tendencija da se uvijek kad to zahtijeva potreba za tvorbenom jasnoćom tvorbe s promjenama zamjene tvorba-ma bez promjena. Druga nepodesnost sufiksa *-anin* nije samo fonološke već je i fonološke i morfološke prirode. U etno-nimskoj izvedenici fonem na apsolutnom kraju (tj. *n*) vrlo je labilan, artikulacijski neizražajan. Labilnost je uvjetovana ne toliko općom zakonitosti prema kojoj su suglasnici više od samoglasnika izvrnuti na kraju riječi kvarenju i elizijama koliko zbog artikulacije identičnog fonema u susjednom (pretposljednem) slogu. A približne artikulacije bitno smanjuju ekspresivnu vrijednost i morfema *-anin* i izvedenice tim morphemom u cjelini“. На другом месту Бјелановић додаје: „...da se opozicija jd. : mn. etnika izvedenih ovim formantom izražava na poseban način. Ovdje, naime, ne vrijedi morfološki zakon da prema $\emptyset$ (nultom) morfemu iz nom. jd. stoji morfem i u nom. mn. (domaćin- $\emptyset$: domaćin-i) već se množina morfološki izvodi oduzimanjem (a ne dodavanjem) fonemske supstancije (Splićani/n – Splićani)“. С друге стране пак за су-фикс *-ац* Бјелановић наводи да „не твори изведенце једносложних основа...Уз ово већ врло велико оградњење лексичких морфема с којима *-ац* може изводити етнике треба додати још два: 1. не јавља се у дистрибуцији кад основа завршава на самогласник или на несонантни сугласник и 2. због врло великог броја функција у другим семантичким пољима не остварује се творба суфиксом *-ац* и при оптималним условима ако би се етник обликом изједначио с рећу другачијег значења. Како уз то у етника формант тежи да с основном одржава квантитативну фонолошку равнотежу, услов експресивности и специјализиране функције, то се овај кратки суфикс често замjenjuje једнозначним *-čанин* (у говорима и *-чанас*)“ (Бјелановић 74/75, 75–79).

У следећој табели показаћемо како изгледа дистрибуција централних суфикса према завршном гласу основе:

финални глас основе	суфикс				
	-анин	-јанин	-ац	-чанин	-анац
б	1	2	—	1	—
п	—	—	—	1	—
д	—	15	1	—	—
т	9 (шт, рт)	18	—	—	8 (шт, рт)
г	—	10	—	—	—
к	1	36	—	—	2
з	—	1	—	—	—
с	—	2	—	1	—
ж	3	—	—	—	1
ш	20	—	—	6	2
ф					
х					
ц	1	97	—	—	—
џ	1	—	—	—	—
ч	12	—	—	—	2
ђ	1	—	—	—	1
ћ	27	—	—	—	3
м	2 (лм, љм)	2	1	3	3 (лм, љм)
н	—	6	37	24	—
њ	6	—	7	2	1
л	—	6	15	11	—
љ	4	—	5	4	1
ј	1	—	11	13	1
р	4	—	13	14	—
в	2 (кв, чв)	18	21	62	2 (кв, чв)
укупно	96	213	113	142	27

Периферни суфикси

Периферних суфикса има укупно 17, а јављају се у 36 етника. Готово редовно наспрам облика који се гради помоћу ових суфикса постоје и облици творени помоћу централних суфикса. Осим суфикса *-аш*, *-ечанин*, *-јован* и *-чован*, сви остали су вероватно настали или под утицајем специфичног завршетка ојконима (*-ин* и *-ѐ*) или од завршетака етника који се често јављају (*-ванин*, *-евац*, *-евчанин*, *-ејац*, *-ејчанин*, *-ијац*, *-инац*, *-ићанин*, *-ичанин*, *-јанац*, *-овчанин*, *-џанин*).

-аш

н: Утринаш (Утрине)

Овај суфикс је најнеобичнији међу суфиксима за творбу од имена насеља у Војводини, јер нема никакве сличности са осталим суфиксима. Као што видимо, јавља се само у једном примеру и тај облик саопштило је шест информатора. Наспрам овог облика постоје и облици грађени од централних суфикса *-ац* и *-јанин* (Утринац / Утрињанин), који су обичнији и чешће се употребљавају. Занимљиво је и то што наспрам етника грађеног овим суфиксом не постоји женски етник, одн. одговарајући моциони суфикс.

-ванин

ч: Бачванин (Бач)

Етник Бачванин вероватно је преузет од познатог етника *Бачванин*, грађеног од топонима Бачка. Суфикс *-ванин* можда је настао од завршетка етника *Мачванин* (< Мачва). Поред етника *Бачванин* забележили смо и облик *Бачанин*, грађен централним суфиксом *-анин*. У уводу смо поменули и коментар једног досељеника из Босне да би он људе из Бача звао *Бачлије*, али то не чини, јер овде тако нико не говори. Облик *Бачлије* био би по узору на *Бечлије*, са суфиксом *-лија*, који је обичан у Босни и Херцеговини.

-евац

ћ: Шантићевац (Алекса Шантић)

Подстицај за настанак одн. употребу овог суфикса могао је доћи с две стране. Прво, суфикс *-евац* постоји и изван категорије етника, са другим значењем. Друго, у грађи налазимо око тридесет етника који се завршавају на *-евац* (од ојконима на *-ево* и суфикса *-ац*), који може бити преузет као суфикс. За ојконим Алекса Шантић далеко чешће је у употреби етник са суфиксом *-анин* (*Шанџићанин*).

-евчанин

с: Сусевчанин (Сусек)

Слично као код претходног суфикса и овај је могао настати од завршетка *-евчанин* којег срећемо у тридесетак примера (од завршетка *-ево* и суфикса *-чанин*). И за ојконим Сусек постоји обичније образовање од централног суфикса *-јанин* и пуне основе (*Сусечанин*).

-ејац

б: Рабејац (Рабе)

-ејчанин

б: Рабејчанин (Рабе)

Ојконими као што је Рабе чувају завршно *е*, јер би се његовим одбијањем сувише изгубило од гласовног лика тог ојконима (глас *е* чини 25% гласовног састава ојконима Рабе). На завршно *е* долази *ј*: или аналошким путем према ојконимима који се завршавају на *-еј* (Падеј, Ченеј) или је реч о уметању интервокалног *ј*, а онда се још додаје суфикс *-ац/-чанин*. Овде се поставља и питање идентификације суфикса: да ли је реч о суфиксима *-ејац* и *-ејчанин* или о централним суфиксима *-ац* и *-чанин* и уметнутом *ј*. Осим наведених, других творбених облика од ојконима Рабе нема.

-ечанин

р: Честеречанин (Честерег)

Наведени облик објашњавамо као творбу од редуковане основе и суфикса *-ечанин*. Наведено насеље раније се називало и Честерек, дакле са финалним *к*. Ако се на такву основу дода суфикс *-јанин*, добија се управо облик који ми имамо. А можемо поћи и од тога да се финални сугласник *г* у данашњем облику ојконима у говору обезвучава и прелази у *к* на које се додаје *-јанин*, те се и тако добија завршетак *-ечанин*.

-ијац

в: Кевијац (Кеви)

-ијчанин

в: Кевијчанин (Кеви)

Код етника за ојконом Кеви имамо исту ситуацију као код ојконима Рабе, само што је у овом случају финални вокал *и*. Тако и овде имамо или суфиксе *-ијац* и *-ијчанин* или пак централне суфиксе *-ац* и *-чанин* са уметнутим *ј*. Ни од овог ојконима не постоје други облици етника.

-ин

н: Адорјанин (Адорјан), Гложанин (Гложан), Мачванин (Мачванска Митровица), Потпорањин (Потпорањ)

За разлику од неких познатијих примера у којима имамо овај суфикс (*Србин*, *Бујарин*), у овим примерима суфикс *-ин* условљен је специфичним завршетком творбене основе: додаје се на основу која се завршава на *-ан* одн. *-ањ*, те се тако добија етник који се завршава на *-анин* (и *-ањин*, што слично звучи), дакле, као и велики број других етника. Облик *Мачванин* вероватно је преузет од етника познатијег топонима Мачва > *Мачванин*. Сва четири етника имају и конкурентне

облике који су грађени централним суфиксима (*Адорјанац, Гложанац / Гложанчанин, Миштровчанин, Пошћорањанин*).

-инац

л: Ђалинац (Ђала)

р: Туринац (Турија)

к: Бокинац (Бока)

ш: Јашинац (Јаша Томић), Крајишинац (Крајишник)

ч: Сочинац (Сочица)

Овај суфикс је од раније познат као формант за грађење етника. Пешикан за њега каже: „Суфикс је по Скоку постао од романског *-in-* и нашег *-ац...* елеменат *-н*, бар теоријски, могао је доћи и према суфиксима *-јанин, -јанац...*“ (Пешикан 58/59, 199). Ми овоме можемо додати и оно што имамо у грађи: двадесетак етника има завршетак *-инац* (од ојконима са завршним *-ин* и суфикса *-ац*) који, по већ описаном механизму, може постати суфикс. Сви ојконими осим ојконима Јаша Томић граде етнике и од централних суфикса (*Боканин, Крајишничанин, Сочицанац / Сочицанин, Туријанац, Ђалац*). Треба рећи и то да се пет од шест наведених насеља налази у Банату (само је Турија у Бачкој), те да је суфикс *-инац* карактеристичан пре свега за банатске етнике.

-ићанин

ч: Крушчићанин (Крушчица)

Овде је вероватно дисимилација утицала на појаву суфикса *-ићанин*, и опет у функцији суфикса имамо један чест завршетак етника (од двадесетак ојконима на *-ић* и суфикса *-анин*). Према саопшењу испитаника чешће се употребљава облик грађен помоћу централног суфикса *-јанин* (*Крушчичанин*).

-ичанин

ј: Гајичанин (Велик Гај)

њ: Вишњићанин (Вишњићево)

т: Фекетичанин (Фекетић)

Ојконими на чије се основе додаје овај суфикс по свом гласовном саставу су такви да нема никаквих препрека да се на њих додају централни суфикси. Могуће

је да овако звуче обичније, јер су својим гласовним ликом слични великом броју етника (29) који се завршавају управо на *-ичанин*. И ови етници имају конкурентне облике који се углавном чешће и употребљавају (*Фекетићанин*, *Вишњићанин* / *Вишњевчанин*, *Гајчанин*).

-јанац

в: Радичевљанац (Радичевић)

к: Вајштанац (Вајска), Ечанац (Ечка),

ц: Риђичанац (Риђица)

Овај суфикс парњак је суфикса *-анац*. Видели смо да је *-анац* центрлни суфикс, а *-јанац* то није. Разлог томе засигурно је то што *-јанац* услед јотовања деформише творбену основу, док се суфикс *-анац* јавио, како се мисли, управо да отклони ту мањкавост која постоји код суфикса *-јанин*. Поред етника грађених помоћу овог суфикса, постоје и облици творени помоћу централних суфикса (*Ечанин*, *Вајштијанин*, *Радичевљанин* / *Радичевчанин* / *Радичевићанин*, *Риђичанин*).

-јован

н: Меленчован (Меленци)

Не знамо какво би могло бити порекло овог суфикса. Можда је у питању суфикс *-чован* и творба од редуковане основе. Етник *Меленчован*, по речима испитаника, употребљава пре свега старије и староседелачко становништво. Један млађи информатор рекао нам је да се тај облик употребљава кад се хоће „мало нашалити“ са неким. Од наведеног облика чешће се употребљава етник грађен суфиксом *-јанин* (*Меленчанин*).

-овчанин

л: Кавиловчанин (Кавило)

г: Глоговчанин (Глогоњ)

И овај суфикс је вероватно настао аналошким преношењем честог завршетка *-овчанин* (од тридесетак ојконима на *-ово* и суфикса *-чанин*). Конкурентни облици грађени централним суфиксом постоје и за ове облике (*Кавилчанин*, *Глогоњац*).

-ијанин

ш: Павлиштанин (Павлиш)

Претпостављамо да је овај суфикс настао на сличан начин као и суфикс *-ванин*: од завршетка једног познатог етника (*Мачванин*), у овом случају од етника

Вршћанин. У прилог овом тумачењу иде и чињеница да је реч о насељима која се налазе у истој општини, а нарочито податак да је Павлиш у једом периоду раније имао назив Вршац-Павлиш. За етник *Вршћанин* мислимо да није настао творбом од овог суфикса, него као резултат упрошћавања сугласничке групе *шч* (*Вршчанин* > *Вршћшанин* > *Вршћанин*). И за ојконим Павлиш могло би се говорити о оваквом развоју, али само под условом да је засведочен облик *Павлишчанин*, а то није случај.

-чован

н: Мокринчован (Мокрин)

Овај суфикс и суфикс *-јован* (а можда је и ту реч о суфиксу *-чован* и грађењу од редуковане основе: Мелен-ци > *Мелен+чован*) употребљавају се за творбу етника од два банатска ојконима. Код оба суфикса вероватно имамо и губљење завршног *-ин*, а то је посебно карактеристично управо за Банат. И за етник грађен суфиксом *-чован* испитаници кажу да га употребљава старије и староседелачко становништво. Суфиксу *-чован* конкурентан је суфикс *-чанин*, а облик *Мокринчанин* знатно се чешће употребљава.

-џ

ц: Вишњевац (Вишњевац), Томашевац (Томашевац)

н: Книћанин (Книћанин)

ћ: Раденковић (Раденковић)

Овај суфикс јавља се као последица специфичног завршетка ојконимске основе: реч је о завршецима *-ац* (односно *-евац*), *-анин* и *-ић*, који су у три од четири случаја идентични одговарајућим суфиксима, те су у тим примерима ојконими својим гласовним ликом једнаки великом броју етника. Овај тип творбе етника сасвим је редак и наспрам наведених облика у пракси се знатно чешће употребљавају етници творени централним суфиксима (*Вишњевчанин* / *Вишњевљанин*, *Раденковчанин* / *Раденковићанин*, *Книћанинац*, *Томашевчанин* / *Томашеванин*).

Б. Суфикси за творбу женских етника

Грађење женских етника спада у онај део творбе који је у нашој лингвистици познат под називом именичка моција. Овај термин означава способност језика да помоћу одговарајућих суфикса односно форманата гради називе за бића женског пола. Моциона изведеница, тј. у нашем случају женски етник, мотивисана је мушким корелативом. Творбени процес у којем се од мушког етника гради женски назива се мовирање а резултат тог процеса мовирани фемининум. Женски етник у односу на мушки корелатив има модификациони карактер – указује на то да је

реч о особи женског пола. Мовирани фемининум, дакле, остаје у семантичким оквирима мушког корелатива. Творбену структуру мовираног фемининума чини основа и моциони суфикс. Разлика између обичног суфикса и моционог суфикса јесте у томе што први има семантичко-категоријални, а други модификациони карактер.

С озиром на то да ли цео мушки назив има функцију основе у грађењу мовираног фемининума, именичка моција може бити:

- а) интегрална (кад цео мушки назив улази у састав женског назива),
- б) суплетивна (кад је женски назив изведен од окрњеног мушког назива).

За женске етнике ојконима у Војводини карактеристична је искључиво суплетивна именичка моција.

Моциони суфикси, када је у питању форма, могу имати основни лик (нпр. суфикс *-ка*) и варијанте (суфиксне деривате, нпр. *-анка*, *-јанка*, *-инка* и сл.), који су, на семантичком плану, потпуни синоними. Основни лик ће нам послужити за одређивање творбених типова, а варијанте за одређивање творбених модела.

Начин представљања суфикса за творбу женских етника биће другачији него код мушких етника. Посматраћемо пре свега основне ликове суфикса, а у оквиру творбених типова и творбених модела говорићемо и о њиховим варијантама – суфиксним дериватима.

Суфикс *-ка*

Суфикс *-ка* основни је моциони суфикс за творбу етника и најстарији словенски моциони суфикс. Додавањем суфикса *-ка* на творбену основу добијену од мушког етника развили су се суфиксни деривати који се веома често употребљавају: *-анка*, *-јанка* и *-чанка*.

Творбени *џий* *-ка* :*-ац*

Од моционих творбених модела углавном је заступљен чист тип *-ка* :*-ац*, а прилично чест је модел са суфиксним дериватима *-(j)анка* : *-(j)анац*, док су остали творбени модели сасвим ретки.

Творбени модели

-ка* :*-ац

Адорјанка (Адорјан), Апатинка (Апатин), Ашања (Ашања), Баношторка (Баноштор), Бачкопољка / Добропољка (Бачко Добро Поље), Безданка (Бездан), Беочинка (Беочин), Бечејка (Бечеј), Бешеновка (Бешеново), Бингулка (Бингула, Стара Бингула), Бођанка (Бођани), Бочарка (Бочар), Будисавка (Будисава),

Бусењка (Бусење), Ватинка (Ватин), Великоселка (Банатско Велико Село), Вогањка (Вогањ), Врачевгајка (Врачев Гај), Глогоњка (Глогоњ), Гложанка (Гложан), Дероњка (Дероње), Добродолка (Добродол), Доловка (Долово), Дорословка (Дорослово), Дупљајка (Дупљаја), Ђурђинка (Ђурђин), Елемирка (Елемир), Жабалка (Жабал), Загајка (Загајица), Зрењанинка (Зрењанин), Ивановка (Иваново), Инђијка (Инђија), Јасеновка (Јасеново), Кајтасовка (Кајтасово), Келебијка (Келебија), Калуђеровка / Калуђерка (Калуђерово), Качаревка (Качарево), Кљајићевка (Кљајићево), Книћанинка (Книћанин), Ковинка (Ковин), Крњешевка (Крњешавци), Крстурка (Крстур, Руски Крстур), Крушедолка (Крушедол Село), Крчединка (Крчедин), Кузминка (Кузмин), Кулпинка (Кулпин), Купусинка (Купусина), Куштиљка (Куштиљ), Лаћарка (Лаћарак), Лежимирка (Лежимир), Лукиноселка (Лукино Село), Мајданка (Мајдан), Малобосанка (Мала Босна), Мачванка (Мачванска Митровица), Милешевка (Милешево), Мићуновка (Мићуново), Мишићевка (Мишићево), Моловинка (Моловин), Моношторка (Банатски Моноштор, Бачки Моноштор), Мошоринка (Мошорин), Надаљка (Надаљ), Нерадинка (Нерадин), Неузинка (Неузина), Нештинка (Нештин), Новобечејка / бечејка (Нови Бечеј), Новоселка (Банатско Ново Село, Бачко Ново Село, Ново Село), Ноћајка (Ноћај, Салаш Ноћај), Његошевка (Његошево), Омољка (Омољица), Падејка (Падеј), Падинка (Падина), Панонијка (Панонија), Панчевка (Панчево), Пачирка (Пачир), Петроварадинка (Петроварадин), Петровоселка (Бачко Петрово Село), Плаванка (Плавна), Платичевка (Платичево), Подлокањка (Подлокањ), Привинка (Привина Глава), Равноселка (Равно Село), Растинка (Растина), Ритишевка (Ритишево), Рускоселка (Руско Село), Савиноселка (Савино Село), Сајанка (Сајан), Сакулка (Сакуле), Санатка (Санад), Светићевка (Светићево), Сефкеринка (Сефкерин), Сечањка (Сечањ), Сланкаменка (Нови Сланкамен, Стари Сланкамен), Сомборка (Сомбор), Србобранка (Србобран), Стапарка (Стапар), Старчевка (Старчево), Темеринка (Темерин), Тотовоселка (Тотово Село), Уздинка (Уздин), Утринка (Утрине), Фаркаждинка (Фаркаждин), Хајдуковка (Хајдуково), Хетинка (Хетин), Црепајка (Црепаја), Црнобарка (Црна Бара), Чантавирка (Чантавир), Ченејка (Ченеј), Чешкоселка (Чешко Село), Шумарка (Шумарак), Шурјанка (Шурјан)

-анка : -анац

Баваништанка (Мало Баваниште), Белоцркванка (Бела Црква), Градиштанка (Бачко Градиште), Добричанка (Добричево), Избиштанка (Избиште), Јабуканка (Јабука), Кусићанка (Кусић), Локванка (Локве), Међанка (Међа), Павлишанка (Павлиш), Партанка (Парта), Пландиштанка (Пландиште), Равњанка (Равње), Селеушанка (Селеуш), Сочицанка (Сочица), Средиштанка (Велико Средиште, Мало Средиште), Степанка (Војвода Степа), Стражанка (Стража), Туријанка (Турија), Уљманка (Уљма), Филићанка (Филић), Цркванка (Црвена Црква), Чалманка (Чалма), Чоканка (Чока), Чонопљанка (Чонопља), Шуљманка (Шуљам)

-јанка : -јанац

Вајштанка (Вајска), Ечанка (Ечка), Радичевљанка (Радичевић), Риђичанка (Риђица)

-анка : -ац

Ћаланка (Ћала), Жаманка (Мали Жам)

-јанка : -ац

Башаиђанка (Башаид), Долињанка (Долине), Жамљанка (Мали Жам), Растињанка (Растина)

-чанка : -ац

Великоселчанка (Банатско Велико Село), Вогањчанка (Вогањ), Доловчанка (Долово), Идворчанка (Идвор), Свилојевчанка (Свилојево), Стапарчанка (Стапар), Црнобарчанка (Црна Бара),

-инка : -инац

Бокинка (Бока), Ћалинка (Ћала), Јашинка (Јаша Томић), Крајишинка (Крајишник), Сочинка (Сочица), Туринка (Турија)

Имамо и неколико сасвим издвојених случајева: -евка / -евац: Шанџићевка / Шанџићевац (Алекса Шантић), -ејанка / -ејац: Рабејанка / Рабејац (Рабе), -ејка / -ејац: Рабејка / Рабејац (Рабе), -ечанка : -ечанин: Честеречанка / Честеречанин (Честерег), -ијка / -ијац: Кевијка / Кевијац (Кеви), -џанка / -џанин: Павлишџанка / Павлишџанин (Павлиш). У два примера -анка се додаје на редуковану основу а -ац на пуну: Добричанка / Добричевац (Добричево), Дуиљанка / Дуиљајац (Дупљаја).

Творбени џиј -ка : -ин

Овај творбени тип је најзаступљенији, али не у свом основном виду него у творбеним моделима које чине суфиксни деривати. У основном виду имамо само: Гложанка / Гложанин (Гложан).

Творбени модели

-анка : -анин

Баваништанка (Баваниште), Бајшанка (Бајша), Бегечанка (Бегеч), Белегишанка (Белегиш), Белоцркванка (Бела Црква), Бикићанка (Бикић До), Богарашанка (Богараш), Боканка (Бока), Ботошанка (Ботош), Брестачанка (Брестач), Бусењанка (Бусење), Визићанка (Визић), Вишњићанка (Вишњићево, Банатско Вишњићево), Гајдобранка (Гајдобра), Гунарошанка (Гунарош), Дворанка (Банатски Двор), Дебељачанка (Дебељача), Дероњанка (Дероње), Дечанка (Деч),

Дивошанка (Дивош), Добричанка (Добричево), Жабљанка (Жабаль), Жаманка (Мали Жам), Житиштанка (Житиште), Зимонићанка (Зимонић), Иђошанка (Иђош, Мали Иђош), Избиштанка (Избиште), Иланџанка (Иланџа), Јабуканка (Јабука), Кањижанка (Кањижа), Карловчићанка (Карловчић), Каћанка (Каћ), Кисачанка (Кисач), Крушчићанка (Крушчић), Кусићанка (Кусић), Куцуранка (Куцура), Куштиљанка (Куштиљ), Лалићанка (Лалић), Лукићанка (Лукићево), Маглићанка (Маглић), Малобаваништанка (Мало Баваниште), Марковићанка (Марковићево), Мартоношанка (Мартонош), Међанка (Међа), Месићанка (Месић), Милетићанка (Милетићево), Милетићанка (Светозар Милетић, Српски Милетић), Мишићанка (Мишићево), Моровићанка (Моровић), Новогајдобранка (Нова Гајдобра), Оборњачанка (Оборњача), Обрежанка (Обреж), Орешковићанка (Орешковић), Павлишанка (Павлиш), Палићанка (Палић), Партанка (Парта), Перлезанка (Перлез), Плаванка (Плавна), Пландиштанка (Пландиште), Потпорањанка (Потпорањ), Равњанка (Равње), Раденковићанка (Раденковић), Радичевићанка (Радичевић), Рачанка (Сремска Рача), Салашанка (Салаш Ноћај, Средњи Салаш), Самошанка (Самош), Светићанка (Светићево), Свилошанка (Свилош), Селенчанка (Селенча), Селеушанка (Селеуш), Сибачанка (Сибач), Силбашанка (Силбаш), Сочицанка (Сочица), Средиштанка (Велико Средиште, Мало Средиште), Станишићанка (Станишић), Степановићанка (Степановићево), Стражанка (Стража), Суботиштанка (Суботиште), Тарашанка (Тараш), Тобанка (Тоба), Товаришанка (Товаришево), Томашеванка (Томашевац), Торњошанка (Торњош), Уљманка (Уљма), Фекетићанка (Фекетић), Филићанка (Филић), Хајдучанка (Хајдучица), Хоргошанка (Хоргош), Цркванка (Црвена Црква), Црњанка (Српска Црња, Нова Црња), Чалманка (Чалма), Чентанка (Чента), Черевиханка (Черевих), Чоканка (Чока), Чонопљанка (Чонопља), Шајкашанка (Шајкаш), Шантићанка (Алекса Шантић), Шупљанка (Шупљак), Шушаранка (Шушара)

-јанка : -јанин

Ађанка (Ада), Адашевчанка (Адашевци), Арађанка / Аратчанка (Арадац), Бајмочанка (Бајмок), Баранђанка (Баранда), Баричанка (Барице), Батровчанка (Батровци), Бачинчанка (Бачинци), Башаићанка (Башаид), Бегејчанка (Бегејци), Белоблаћанка (Бело Блато), Београђанка (Београд), Бешчанка (Бешка), Биковљанка (Биково), Бингуљанка (Бингула), Босућанка (Босут), Брежанка (Бачки Брег, Горњи Брег), Брестовчанка (Банатски Брестовац, Бачки Брестовац), Буђановчанка (Буђановци), Буковчанка (Буковац), Вајштанка (Вајска), Ватињанка (Ватин), Вашичанка (Вашица), Велебићанка (Велебит), Ветерничанка (Ветерник), Винограђанка (Бачки Виногради, Сланкаменачки Виногради), Витојевчанка (Витојевци), Вишњевљанка / Вишњевчанка (Вишњевац), Владимировчанка (Владимировац), Влајковчанка (Влајковац), Војводинчанка (Војводинци), Војчанка (Војка), Врбашанка (Врбас), Врбичанка (Врбица), Врдничанка (Врдник), Вршчанка / Врштанка (Вршац), Гардиновчанка (Гардиновци), Гибарчанка (Гибарац), Голубинчанка (Голубинци), Госпођинчанка (Госпођинци), Грабовљанка (Грабово), Грабовчанка (Грабовци), Грачанка (Бачки Грачац), Гргетежанка (Гргетег), Гргуревчанка (Гргуревци), Гребенчанка (Гребенац), Гређанка (Велика Греда), Гудуричанка (Гудурица), Делиблаћанка (Делиблато), Деспотовљанка (Деспотово), Деспотовчанка

/ Деспотовљанка (Банатски Деспотовац), Добринчанка (Добринци), Добричанка (Добрица), Долињанка (Долине), Дорословљанка (Дорослово), Дубичанка (Банатска Дубица), Дубовчанка (Дубовац), Ердевичанка (Ердевик), Ечанка (Ечка), Жарковчанка (Жарковац), Жедничанка (Нови Жедник, Стари Жедник), Житишћанка (Житиште), Загајичанка (Загајица), Засавичанка (Засавица I, Засавица II), Зобнатичанка (Зобнатица), Илинчанка (Илинци), Ирижанка (Ириг), Јабланчанка (Јабланка), Јабучанка (Јабука), Јазачанка (Јазак), Јанковмошћанка (Јанков Мост), Јарачанка / Јарчанка (Јарак), Јаношичанка (Јаношик), Јарачанка (Бачки Јарак), Јарковчанка (Јарковац, Јарковци), Јерменовчанка (Јерменовци), Каменичанка (Каменица), Карловчанка (Банатски Карловац, Сремски Карловци), Келебљанка (Келебија), Кикинћанка (Кикинда), Кленчанка (Кленак), Клечанка (Клек), Ковачичанка (Ковачица), Ковињанка (Ковин), Козарчанка (Нови Козарци), Козјачанка (Нови Козјак), Колућанка (Колут), Коначанка (Конак), Крајишничанка (Крајишник), Краљевчанка (Краљевци), Крњешевчанка (Крњешевци), Крушчичанка (Крушчица), Кукујевчанка (Кукујевци), Куљанка (Кула), Купиничанка (Купиник), Лаудоновчанка (Лаудоновац), Лаћарчанка (Лаћарак), Лединчанка (Лединци), Ливаћанка (Велике Ливаде), Лечанка (Стари Лец), Ловћенчанка (Ловћенац), Лочанка (Лок), Лужанка (Луг), Љубљанка (Љуба), Љутовљанка (Љутово), Малопешчанка / Малопесачанка (Мали Песак), Малопијачанка (Мале Пијаце), Манђеловшанка (Манђелос), Марадичанка (Марадик); Маргићанка (Маргита), Марковчанка (Марковац), Мартинчанка (Мартинци), Меленчанка (Меленци), Милешевљанка (Милешево), Михаљевчанка (Сремски Михаљевци), Младеновљанка (Младеново), Моравичанка (Стара Моравица), Мраморчанка (Мраморак), Николинчанка (Николинци), Нештињанка (Нештин), Никинчанка (Никинци), Бановчанка (Нови Бановци), Карловчанка (Нови Карловци), Кнежевачки (Нови Кнежевац), Новосаћанка (Нови Сад), Новосељанка (Банатско Ново Село, Ново Село), Новоцрвенчанка (Нова Црвенка), Обровчанка (Обровац), Оповљанка (Опово), Орешчанка (Орешац), Орловаћанка (Орловат), Оромљанка (Ором), Остојићевљанка (Остојићево), Оџачанка (Оџаци), Павловчанка (Павловци), Паланчанка (Банатска Паланка, Бачка Паланка), Паражанка / Парожанка (Параге), Перлежанка (Перлез), Петровчанка (Бачки Петровац, Доњи Петровци), Пећинчанка (Пећинци), Пивничанка (Пивнице), Платичевљанка (Платичево), Плочичанка (Плочица), Побећанка (Победа), Попинчанка (Попинци), Путинчанка (Путинци), Радинчанка (Велики Радинци, Мали Радинци), Радичевљанка (Радичевић), Раковчанка (Раковац), Растињанка (Растина), Ремећанка (Велика Ремета, Мала Ремета), Ривичанка (Ривица), Риђичанка (Риђица), Ритишевљанка (Ритишево), Рићанка (Вршачки Рит), Рогатичанка (Горња Рогатица), Руменчанка (Руменка), Румљанка (Рума), Санаћанка (Санад), Сенћанка (Сента), Сивчанка (Сивац), Сигећанка (Сигет), Сирижанка (Сириг), Скореновчанка (Скореновац), Соколчанка (Банатски Соколац, Бачки Соколац), Сонћанка (Сонта), Соћанка (Сот), Старчевљанка (Старчево), Стајићевљанка (Стајићево), Бановчанка (Стари Бановци), Стејановчанка / Стеновчанка (Стејановци), Суботичанка (Суботица, Банатска Суботица), Сурдучанка (Сурдук), Сусечанка (Сусек), Сутјешчанка (Сутјеска), Таванкућанка (Горњи Таванкут, Доњи Таванкут), Телечанка (Телечка), Титељанка (Тител), Товарничанка (Доњи Товарник), Томашевчанка (Томашевац), Тополовчанка (Равни Тополовац), Торћанка (Торда), Тотовосељанка (Тотово Село), Трешњевчанка (Трешњевац), Утрињанка (Утрине), Футожанка (Футог), Хајдуковљанка / Хајдучанка (Хајдуково),

Хајдучичанка (Хајдучица), Хетињанка (Хетин), Хртковчанка (Хртковци), Црвенчанка (Црвенка), Ченђанка (Чента), Честережанка (Честерег), Чортановчанка (Чортановци), Чуружанка (Чуруг), Шатринчанка (Шатринци), Шашинчанка (Шашинци), Шиђанка (Шид), Шимановчанка (Шимановци), Шишатовчанка (Шишатовцац), Шумарчанка (Шумарак), Шупљачанка (Шупљак)

-чанка : -чанин

Алибунарчанка (Алибунар), Аранђеловчанка (Банатско Аранђелово), Багремчанка / Багремовчанка (Багремово), Бешеновчанка (Бешеново), Беркасовчанка (Беркасово), Биковчанка (Биково), Бингулчанка (Бингула, Стара Бингула), Богарашчанка (Богараш), Богојевчанка (Богојево), Будисавчанка (Будисава), Вашчанка (Вашица), Великоселчанка (Банатско Велико Село), Вилочанка (Вилово), Вишњићевчанка (Банатско Вишњићево, Вишњићево), Гајчанка (Врачев Гај, Гај, Велики Гај), Гаковчанка (Гаково), Гложанчанка (Гложан), Грабовчанка (Грабово), Гунарошчанка (Гунарош), Дворчанка (Банатски Двор), Дероњчанка (Дероње), Деспотовчанка (Деспотово), Дивошчанка (Дивош), Добродолчанка (Добродол), Доловчанка (Долово), Дорословчанка (Дорослово), Дужинчанка (Дужине), Дупљајчанка (Дупљаја), Душановчанка (Бачко Душаново), Ђурђејевчанка (Ђурђево), Ђурђинчанка (Ђурђин), Елемирчанка (Елемир), Жабалчанка (Жабал), Загајчанка (Загајица), Засавчанка (Засавица I, Засавица II), Змајевчанка (Змајево), Ивановчанка / Иванчанка (Иваново), Идворчанка (Идвор), Инђијчанка (Инђија), Итебејчанка (Нови Итебеј, Стари Итебеј, Српски Итебеј), Јазовчанка (Јазово), Јаменчанка (Јамена), Јасеновчанка (Јасеново), Кавилчанка (Кавило), Кајтасовчанка (Кајтасово), Каравуковчанка (Каравуково), Карађорђејевчанка (Карађорђево, Крађорђево, Банатско Карађорђево), Качаревчанка (Качарево), Келебијчанка (Келебија), Кљајићевчанка (Кљајићево), Ковиљчанка (Ковиљ), Кривајчанка (Криваја), Крстурчанка (Крстур, Руски Крстур), Кузминчанка (Кузмин), Кулпинчанка (Кулпин), Куманчанка (Кумане), Купиновчанка (Купиново), Купинчанка (Купиник), Купусинчанка (Купусина), Куцурчанка (Куцура), Куштиљчанка (Куштиљ), Лазаревчанка (Лазарево), Лежимирчанка (Лежимир), Липарчанка (Липар), Лукићевчанка (Лукићево), Љуковчанка (Љуково), Љутовчанка (Љутово), Мајданчанка (Мајдан), Манђелошчанка (Манђелос), Марковићевчанка (Марковићево), Милетићевчанка (Милетићево), Милешевчанка (Милешево), Милошевчанка (Ново Милошево), Митровчанка (Мачванска Митровица), Митровчанка (Сремска Митровица), Мићуновчанка (Мићуново), Михајловчанка (Михајлово), Младеновчанка (Младеново), Мокринчанка (Мокрин), Моловинчанка (Моловин), Молчанка (Мол), Надаљчанка (Надаљ), Наковчанка (Наково), Нерадинчанка (Нерадин), Нештинчанка (Нештин), Новоселчанка (Ново Село), Нођајчанка (Нођај), Његошевчанка (Његошево), Огарчанка (Огар), Омољчанка (Омољица), Ораховчанка (Ново Орахово), Орешковчанка (Орешковић), Оромчанка (Ором), Остојићевчанка (Остојићево), Падејчанка (Падеј), Пазовчанка (Нова Пазова), Панонијчанка / Панончанка (Панонија), Пачирчанка (Пачир), Побетчанка (Победа), Подлокањчанка (Подлокањ), Привинчанка (Привина Глава), Пригревчанка (Пригревица), Прњаворчанка (Бешеновачки Прњавор, Крушедол Прњавор), Прховчанка (Прхово), Путникованка (Путниково), Равноселчанка (Равно Село), Раденковчанка

(Раденковић), Радичевчанка (Радичевић), Радојевчанка (Радојево), Ратковчанка (Ратково), Рускоселчанка (Руско Село), Савиноселчанка (Савино Село), Сајанчанка (Сајан), Сакулчанка (Сакуле), Салашчанка (Салаш Ноћај, Средњи Салаш), Светићевчанка (Светићево), Свилојевчанка (Свилојево), Селеушчанка, (Селеуш), Стајићевчанка (Стајићево), Старопазовчанка / пазовачки (Стара Пазова), Сланкаменчанка (Нови Сланкамен, Стари Сланкамен), Стапарчанка (Стапар), Степановчанка (Степановићево), Степчанка (Војвода Степа), Стеричанка / Стеринчанка (Стеријино), Тарашчанка (Тараш), Тополчанка (Банатска Топола, Бачка Топола), Топчанка (Тоба), Тотовоселчанка (Тотово Село), Уздинчанка (Уздин), Хајдуковчанка (Хајдуково), Хетинчанка (Хетин), Црвенчанка (Црвена Црква), Чантавирчанка (Чантавир), Челаревчанка (Челарево), Честерчанка (Честерег), Шуљамчанка (Шуљам), Шушарчанка (Шушара)

Број примера овог творбеног модела још један је показатељ експанзије суфикса *-чанин* (а према њему и моционог суфикса *-чанка*). То је нарочито јасно ако погледамо шта је за исти творбени модел пре двадесетак година рекао Божо Ћорић: „Број примера не показује да је овај модел доста раширен, а одсуство старијих потврда доказ је скоријег настанка форманта *-чанка*“ (Ћорић 1982, 103).

-ка : -ин

Адорјанка (Адорјан), Гложанка (Гложан), Мачванка (Мачванска Митровица), Потпорања (Потпорањ)

Издвојени случајеви: *-ванка / -ванин*: Бачванка / Бачванин (Бач), *-ејчанка / -ејчанин*: Рабејчанка / Рабејчанин (Рабе), *-ијчанка / -ијчанин*: Кевејчанка / Кевејчанин (Кеви), *-ићанка / -ићанин*: Крушчићанка / Крушчићанин (Крушчић), *-ичанка : -ичанин*: Вишњичанка / Вишњичанин (Вишњићево), Гајичанка / Гајичанин (Врачев Гај), Фекеџичанка / Фекеџичанин (Фекетић), *-ка : -анин*: Вођанка / Вођанин (Вогањ), *-овчанка / -овчанин*: Глоћовчанка / Глоћовчанин (Глогоњ), Кавиловчанка / Кавиловчанка (Кавило), *-шанка / -шанин*: Павлишшанка / Павлишшанин (Павлиш).

У три примера имамо творбу мушког етника нултим суфиксом и творбу женског етника од редукване основе: Вишњевка / Вишњевац (Вишњевац), Книћанка / Книћанин (Книћанин), Томашевка / Томашевац (Томашевац). Бележимо затим по један пример три необична творбена типа: *-јованка / -јован*: Меленчованка / Меленчован (Меленци) и *-чованка / -чован*: Мокринчованка / Мокринчован (Мокрин), *-евчанка / -евчанин*: Сусевчанка / Сусевчанин (Сусек). У целој грађи имамо само један пример интегралне именичке моћије у творбеном типу *-ка : -ѐ*: Раденковићка / Раденковић (Раденковић).

Суфикс -киња

Овај суфикс настао је од суфикса *-ка* и *-иња*. Из контакта са информаторима може се закључити да образовања са овим суфиксима употребљава претежно

старије становништво. И литература указује на то да је овај суфикс раније био чешће у употреби. У свом раду о моционим суфиксима Божо Ћорић (1982) наводи следеће женске етнике (војвођанских ојконима) грађене суфиксом *-киња* а којих нема у нашој грађи, што упућује на закључак да се ти облици или више не користе или се користе све ређе: *Бокинкиња, Бресџачкиња, Врдничкиња, Голубинкиња, Добановкиња, Добринкиња, Доловкиња, Елемиркиња, Ишебејкиња, Карловкиња, Крушедолкиња, Лежимиркиња, Меленкиња, Миштровкиња, Мокринкиња, Моношџоркиња, Моровићкиња, Нерадинкиња, Нешићинкиња, Новосајкиња, Орловаџкиња, Радинкиња, Ривичкиња, Румкиња, Сомборкиња, Томашевкиња, Фаркаждинкиња, Фуџошкиња, Чурушкиња.*

Творбени типови

-киња : -ац

Ашањкиња (Ашања), Баношторкиња (Баноштор), Башаиткиња (Башаид), Бочаркиња (Бочар), Крстуркиња (Крстур), Купинкиња (Купиново), Лаћаркиња (Лаћарак), Молкиња (Мол), Моношторкиња (Банатски Моноштор), Падејкиња (Падеј), Санаткиња (Санад), Сомборкиња (Сомбор)

-инкиња : -инац

Ђалинкиња (Ђала), Туринкиња (Турија)

-киња : -ин

Чист творбени тип *-киња : -ин* није засведочен. Тај творбени модел карактеристичан је за женске етнике од имена земаља (нпр. *Срџкиња : Срџин, Буџаркиња : Буџарин*), а не од имена места.

-киња : -јанин

Иришкиња (Ириг), Лединкиња (Лединци), Лочкиња (Лок), Сусечкиња (Сусек)

У три од наведена четири примера женски етник је грађен од основе са јотованим финалним сугласником из мушког етника.

-киња : -анин

Свилошкиња (Свилош), Стајићкиња (Стајићево), Шајкашкиња (Шајкаш)

-киња : -чанин

Долинкиња (Долине), Куманкиња (Кумане), Надаљкиња (Надаљ)

Приликом додавања суфикса *-киња* на творбену основу у два примера имамо једначење по звучности: *Башаиџкиња* (Башаид) и *Санаткиња* (Санад).

Суфиксу *-киња* конкурентни су суфикси:

-ка (Ашањкиња / Ашања, Баношторкиња / Баношторка, Бочаркиња / Бочарка, Крстуркиња / Крстурка, Падејкиња / Падејка, Санаткиња / Санатка),

-анка (Дивошкиња / Дивошанка, Свилошкиња / Свилошанка, Шајкашкиња / Шајкашанка),

-јанка (Башаиткиња / Башаиђанка, Долинкиња / Долињанка, Иришкиња / Ирижанка, Лединкиња / Лединчанка, Лочкиња / Лочанка, Санаткиња / Санађанка, Сусечкиња / Сусечанка),

-чанка (Дивошкиња / Дивошчанка, Куманкиња / Куманчанка, Молкиња / Молчанка, Надаљкиња / Надаљчанка, Падејкиња / Падејчанка),

-уша (Лађаркиња / Лађаркуша).

У раду о суфиксу *-киња* Божо Ђорић каже да овај суфикс у последњим деценијама двадесетог века доживљава експанзију, и додаје: „Он и даље задржава своје позиције у творби женских етника, и даље је он у тој области један од најпродуктивнијих суфикса, односно место му је одмах иза суфикса *-ка*, али овај суфикс постаје продуктиван у извођењу фемининума од једне релативно нове групе речи чију заједничку формалну одлику представља завршетак *-џ*. У питању су речи страног порекла“ (Ђорић 1981, 120–121).

Суфикс *-уша*

Овај суфикс сасвим се ретко употребљава: бележимо га само у два примера и то у корелацији са суфиксом *-ац*: *Војањуша* (Вогањ) и *Лађаркуша* (Лађарак). Суфикс *-уша* углавном је стилски обележен и употребљава се, како кажу неки испитаници, кад се хоће исказати погрдно значење односно. кад се хоће умањити важност и вредност одређене особе. Суфиксу *-уша* конкурентни су суфикси *-ка* (*Војањуша* / *Војањка*), *-чанка* (*Лађаркуша* / *Лађарчанка*) и *-киња* (*Лађаркуша* / *Лађаркиња*).

XI. СУФИКСИ ЗА ГРАЂЕЊЕ КТЕТИКА

Раније се мислило да се ктетици граде само суфиксом *-ски* (в. Николић 1954, 121), па је нешто касније овом суфиксу придружен и суфикс *-ачки* (в. Ћорић 1984, 158), да бимо у новије време сазнали и за суфикс *-(j)ански* (в. Клајн 2003, 13). Творба ктетика типа *међански* (Међа) раније је тумачена као творба од основе етника (*Међан-ин*) и суфикса *-ски*. Сада смо у ситуацији да творбу ктетика другачије прикажемо: ктетици се граде од ојкониске (топонимске) основе и помоћу неколико суфикса: *-ски*, *-ачки*, *-(j)ански* (можда још који). Овакав опис чини нам се бољим јер он творбени систем ктетика чини једноставнијим, а исто тако поједностављује се, иначе не баш лако, нормирање ове групе речи. Наиме, ако бисмо рекли да се ктетици творе само помоћу суфикса *-ски*, тада бисмо имали велики број нерегуларних или мање регуларних облика; слична је ситуација и када творби ктетика додамо суфикс *-ачки*, с тим да би ситуација на неки начин била још компликованија јер бисмо имали немали број ктетика који се не граде ни са једним од два поменута суфикса те би сви они били нерегуларни, иако се на сваку ојконимску основу може додати суфикс *-ачки*.

Може се рећи да се ктетици граде помоћу суфикса *-ски* и суфикса изведеним од овог суфикса. Суфикс *-аки* настао је вероватно осамостаљивањем завршетка великог броја ктетика (нпр. Петровац > петровац + ски > *петровачки*). Велики број ктетика има завршетак управо *-ачки* (од ојконима чија се основа завршава на *к*, *ч* и *ц*: *ка*, *ак*, *ци*, *ац*).

Поред поменута два суфикса често се јавља и суфикс *-(j)ански*. Тај суфикс, као и остали, настали су перинтеграцијом. Тако је, на пример, суфикс *-(j)ански* настао од „суфикса“ (одн. завршетка) *-ан* из етника који се интегрише са суфиксом *-ски*.

Ктетици се граде помоћу два суфикса: *-ски* и *-ачки*. Као што је већ речено, доскора се мислило да се ктетици творе искључиво помоћу суфикса *-ски*. Тако, на пример, Светозар Николић у одговору на постављена питања у часопису *Наш језик* каже: „Од имена места (топонима) придеви (ктетици) по правилу се граде наставком *-ски*. То је једини наставак за извођење ових придева“ (Николић 1954, 121).

Утврђујући језичку регуларност ктетика *козарачки*, Божо Ћорић наводи: „Лако је утврдити постојање суфикса *-ачки* у творби ктетика. Творби помоћу овог суфикса припадају ктетици као што су: *краљевачки* – *Краљево*, *валџовачки* – *Валџово* и сл. Очито је да творба ктетика суфиксом *-ачки* није непозната језичком систему...” (Ћорић 1984, 158).

Наше испитивање показује да је овај суфикс за грађење ктетика насеља у Војводини сасвим обичан и јавља се у 89 ктетика.

Покушаћемо дати одговор на питање шта је утицало на то да овај суфикс настане. Суфикс *-ачки* настао је на сличан начин као и суфикс *-чанин*. Прво, овај суфикс се јавио из потребе да се отклони основни недостатак суфикса *-ски*: не може да се додаје на све ојконимске основе. Друго, суфикс *-ачки* настао је као резултат одређеног процеса у творби ктетика. Наиме, велики број топонима завршава се на *ц* и *к* (мислимо на завршетке *-ци*, *-ац*, *-ка* и *-ак*) и када се на ове завршетке дода суфикс *-ски* добија се завршетак *-ачки*, који се током времена

осамошћивао и почео понашати као суфикс за грађење ктетика. Прикупљени материјал упућује управо на овакав закључак. У грађи *-ачки* се јавља као завршетак којем претходи сонант у 99 ктетика. У 89 ктетика у којима је несумњиво реч о суфиксу *-ачки* творбена основа се такође увек завршава на сонант. Да би се о овом могло говорити поузданије, било би добро испитати историјску грађу, јер то што лингвисти раније нису помињали суфикс *-ачки* не значи да тог суфикса није ни било.

У највећем броју случајева (378) суфикс *-ски* се додаје на (углавном пуну а ређе и редукovanу) ојконимску основу (примере и овде наводимо према завршном гласу ојконимске основе како бисмо лакше могли да упоредимо дистрибуцију суфикса *-ски* и *-ачки*).

-ски

б: топски (Тоба), љупски (Љуба)

п: степски (Војвода Степа)

д: арадски (Арадац), барандски (Баранда), башаидски (Башаид), београдски (Мали Београд), виноградски (Бачки Виногради, Сланкаменачки Виногради), гредски (Велика Греда), кикиндски (Кикинда), ливадски (Велике Ливаде), новосадски (Нови Сад), санадски (Санад), шидски (Шид)

т: баванишки (Баваниште, Мало Баваниште), белоблатски (Бело Блато), босутски (Босут), велебитски (Велебит), делиблатски (Делиблато), избишки (Избиште), колутски (Колут), маргитски (Маргита), орловатски (Орловат), реметски (Велика Ремета, Мала Ремета), ритски (Вршачки Ритови), сигетски (Сигет), сотски (Сот), таванкутски (Горњи Таванкут, Доњи Таванкут)

г: брешки (Бачки Брег), гретешки / гретечки (Гретег), иришки (Ириг), парошки (Параге), сиришки (Сириг), футошки (Футог), честерешки (Честерег), чурушки (Чуруг)

к: бајмочки (Бајмок), ветернички (Ветерник), војачки (Војка), врднички (Врдник), ердевички (Ердевик), ечки (Ечка), жеднички (Нови Жедник, Стари Жедник), јабланачки / јаблански (Јабланка), јабучки (Јабука), јазачки (Јазак), јанишички (Јаношик), јарачки (Бачки Јарак), кленачки (Кленак), коначки (Конак), крајишнички (Крајишник), купинички (Купиник), лочки (Лок), мраморачки (Мраморак), марадички (Марадик), козјачки (Нови Козјак), новоцрвеначки (Нова Црвенка), паланачки (Банатска Паланка, Бачка Паланка), руменачки (Руменка), сурдучки (Сурдук), сусечки (Сусек), телечки (Телечка), товарнички (Доњи Товарник), црвеначки (Црвенка), шумарачки (Шумарак), шупљачки (Шупљак),

з: перлески / перлешки (Перлез)

с: врбаски / врбашки (Врбас)

ж: кањишки (Кањижа), обрешки (Обреж)

ш: белегишки (Белегиш), богарашки (Богараш), ботошки (Ботош), гунарошки (Гунарош), дивошки (Дивош), иђошки (Иђош, Мали Иђош), мартоношки (Мартонош), павлишки (Павлиш), салашки (Средњи Салаш), самошки (Самош), свилошки (Свилош), селеушки (Селеуш), силбашки (Силбаш), тарашки (Тараш), товаришки (Товаришево), торњошки (Торњош), хоргошки (Хоргош), шајкашки (Шајкаш)

ц: адашевачки (Адашевци), арадачки (Арадац), бановачки / новобановачки (Нови Бановци, Стари Бановци), барички (Барице), батровачки (Батровци), бачиначки (Бачинци), бегејачки (Бегејци), брестовачки (Банатски Брестовац, Бачки Брестовац), буђановачки (Буђановци), буковачки (Буковац), вашички (Вашица), витојевачки (Витојевци), вишњевачки (Вишњевац), владимировачки (Владимироввац), влајковачки (Влајковац), војводиначки (Војводинци), врбички (Врбица), вршачки (Вршац), гардиновачки (Гардиновци), гибарачки (Гибарац), голубиначки (Голубинци), госпођиначки (Госпођинци), грабовачки (Грабовци), грачачки (Бачки Грачац), гргуревачки (Гргуревци), гребеначки (Гребенац), гудурички (Гудурица), деспотовачки (Банатски Деспотоввац), добриначки (Добринци), добрички (Добрица), дубички (Банатска Дубица), дубовачки (Дубовац), жарковачки (Жарковац), загајички (Загајица), засавички (Засавица I, Засавица II), зобнатички (Зобнатица), илиначки (Илинци), јарковачки (Јарковац, Јарковци), јерменовачки (Јерменовци), каменички (Сремска Каменица), карловачки (Банатски Карловац, Нови Карловци, Сремски Карловци), кнежевачки (Нови Кнежевац), ковачички (Ковачица), краљевачки (Краљевци), крњешевачки (Крњешевци), крушчички (Крушчица), кукујевачки (Кукујевци), лаудоновачки (Лаудоновац), лединачки (Лединци), ловћеначки (Ловћенац), малопијачки (Мале Пијаце), марковачки (Марковац), мартиначки (Мартинци), меленачки (Меленци), митровички (Сремска Митровица), михаљевачки (Сремски Михаљевци), моравички (Стара Моравица), никиначки (Никинци), новокозарачки (Нови Козарци), обровачки (Обровац), омољички (Омољица), орешачки (Орешац), оџачки (Оџаци), павловачки (Павловци), петровачки (Бачки Петровац, Доњи Петровци), пеђиначки (Пеђинци), пивнички (Пивнице), плочички (Плочица), попиначки (Попинци), пригревички (Пригревица), путиначки (Путинци), радиначки (Велики Радинци, Мали Радинци), раковачки (Раковац), ривички (Ривица), риђички (Риђица), рогатички (Горња Рогатица), сивачки (Сивац), скореновачки (Скореновац), соколачки (Банатски Соколац, Бачки Соколац), стејановачки (Стејановци), суботички (Банатска Суботица, Суботица), томашевачки (Томашевац), тополовачки (Равни Тополовац), трешњевачки (Трешњевац), чортановачки (Чортановци), хртковачки (Хртковци), шатриначки (Шатринци), шашиначки (Шашинци), шимановачки (Шимановци), шишатовачки (Шишатовац)

ч: бачки (Бач), бегечки (Бегеч), брестачки (Брестач), кисачки (Кисач), оборњачки (Оборњача), селеначки (Селенча), сиbachки (Сибач),

ћ: бикићки (Бикић До), визићки (Визић), вишњићки (Вишњићево), зимонићки (Зимонићки), карловчићки (Карловчић), каћки (Каћ), крушчићки (Крушчић), кусићки (Кусић), лалићки (Лалић), маглићки (Маглић), месићки (Месић), милетићки (Српски Милетић, Светозар Милетић), моровићки (Моровић), орешковићки (Орешковић), палићки (Палић), раденковићки (Раденковић), радичевићки (Радичевић), станишићки (Станишић), фекетићки (Фекетић), филићки (Филић), черевићки (Черевић), шантићки (Алекса Шантић)

м: жамски (Мали Жам), оромски (Ором), румски (Рума), шуљамски (Шуљам)

н: адорјански (Адорјан), апатински (Апатин), бездански (Бездан), беочински (Беочин), бођански (Бођани), ватински (Ватин), гложански (Гложан), долињски (Долине), дужински (Дужине), ђурђински (Ђурђин), зрењанински (Зрењанин), ивански (Иваново), јаблански (Јабланка), јаменски (Јамена), книћанински / книћански (Книћанин), ковински (Ковин), крчедински (Крчедин), кузмински (Кузмин), кулпински (Кулпин), кумански (Кумане), купински (Купиново), купусински (Купусина), ловћенски (Ловћенац), мајдански (Мајдан), мокрински (Мокрин), моловински (Моловин), мошорински (Мошорин), нерадински (Нерадин), неузински (Неузина), нештински (Нештин), николински (Николинци), падински (Падина), петроварадински (Петроварадин), плавански (Плавна), привински (Привина Глава), растински (Растина), сајански (Сајан), сефкерински (Сефкерин), сланкаменски (Стари Сланкамен), србобрански (Србобран), стеријински (Стеријино), темерински (Темерин), уздински (Уздин), утрински (Утрине), фаркаждински (Фаркаждин), хетински (Хетин), шурјански (Шурјан)

њ: ашањски (Ашања), бусењски (Бусење), вогањски (Вогањ), глогоњски (Глогоњ), дероњски (Дероње), подлокањски (Подлокањ), потпорањски (Потпорањ), равањски (Равње), сечањски (Сечањ)

л: бингулски (Бингула, Стара Бингула), великоселски (Банатско Велико Село), добродолски (Добродол), ђалски (Ђала), крушедолски (Крушедол Село), кулски (Кула), лукиноселски (Лукино Село), молски (Мол), новоселски (Банатско Ново Село, Бачко Ново Село, Ново Село), петровоселски (Бачко Петрово Село), равноселски (Равно Село), рускоселски (Руско Село), савиноселски (Савино Село), сакулски (Сакуле), соколски (Бачки Соколац), тителски (Тител), тополски (Банатска Топола, Бачка Топола), тотовоселски (Тотово Село), чешкоселски (Чешко Село)

љ: бачкопољски (Бачко Добро Поље), жабаљски (Жабал), ковиљски (Ковиљ), куштиљски (Куштиљ), надаљски (Надаљ)

ј: бегејски (Бегејци), бечејски (Бечеј, Нови Бечеј), гајски (Велики Гај, Врачев Гај, Гај), дупљајски (Дупљаја), инђијски (Инђија), итебејски (Српски Итебеј, Нови Итебеј, Стари Итебеј), келебијски (Келебија), кривајски (Криваја), ноћајски (Ноћај, Салаш Ноћајски), падејски (Падеј), панонијски (Панонија), туријски (Турија), црепајски (Црепаја), ченејски (Ченеј)

в: беркасовски (Беркасово), биковски (Биково), богојевски (Богојево), будисавски (Будисава), виловски (Вилово), вишњићевски (Банатско Вишњићево, Вишњићево), деспотовски (Деспотово), добричевски (Добричево), доловски (Долово), дорословски (Дорослово), змајевски (Змајево), јазовски (Јазово), кајтасовски (Кајтасово), карађорђеви (Карађорђево), кљајићевски (Кљајићево), лазаревски (Лазарево), лукићевски (Лукићево), марковићевски (Марковићево), милетићевски (Милетићево), милешевски (Милешево), мишићевски (Мишићево), његошевски (Његошево), оповски (Опово), остојићевски (Остојићево), платичевски (Платичево), ритишевски (Ритишево), светићевски (Светићево), челаревски (Челарево)

р: алибунарски (Алибунар), баношторски (Баноштор), бочарски (Бочар), гибарски (Гибарац), елемирски (Елемир), идворски (Идвор), калуђерски (Калуђерово), крстурски (Крстур, Руски Крстур), куцурски (Куцура), лежмирски (Лежмир), липарски (Липар), моношторски (Банатски Моноштор, Бачки Моноштор), огарски (Огар), пачирски (Пачир), прњаворски (Бешеновачки Прњавор), сомборски (Сомбор), стапарски (Стапар), црнобарски (Црна Бара), чантавирски (Чантавир), шушарски (Шушара)

У 105 примера -ски се додаје на основу етника, при чему у 59 случајева имамо само образовања од основе етника, а у 46 примера наспрам облика од основе етника постоје и облици грађени од ојконимске основе. Прво ћемо навести ктетике који се граде и од ојконимске основе и од основе ктетика:

адачки / ађански (Ада), баванишки / баваништански (Баваниште, Мало Баваниште), бајмочки / бајмочански (Бајмок), барандски / баранђански (Баранда), белоблатски / белоблаћански (Бело Блато), брешки / брежански (Бачки Брег), брестачки / брестачански (Брестач), вашички / вашчански (Вашица), виноградски / винограђански (Бачки Виногради), врбаски / врбашки (Врбас), гајски / гајчански (Велики Гај), глогоњски / глоговачки (Глогоњ), гредски / гређански (Велика Грета), добрички / добричански (Добрица), дупљајски / дупљански (Дупљаја), ђалски / ђалински / ђалиначки (Ђала), ечки / ечански (Ечка), жеднички / жедничански (Нови Жедник, Стари Жедник), избишки / избиштански (Избиште), јанковачки / јанковчански (Јанков Мост), кавилачки / кавиловски / кавиловачки (Кавило), крајишнички / крајишински (Крајишник), лукићевски / лукићански (Лукићево), љубачки / љупски / љубљански (Љуба), љуковачки / љуковчански (Љуково), малопијачки / малопијачански (Мала Пијаца), маргитски / маргићански (Маргита), месићки / месићански, (Месић), милетићевски / милетићански (Милетићево), младеновачки / младеновљански (Младеново), новоселски / новосељански (Банатско Ново Село), орловатски / орловаћански (Орловат), павлишки / павлишански /

павлиштански (Павлиш), парошки / паражански (Параге), перлески / перлезачки / перлешки (Перлез), победачки / побеђански (Победа), равањски / равњански (Равње), реметски / ремећански (Мала Ремета), светићевски / светићански (Светићево), селеначки / селенчански (Селенча), сибачки / сибачански (Сибач), сивачки / сивчански (Сивац), соколачки / соколчански (Банатски Соколац), сонтачки / сонћански (Сонта), стајићевачки / стајићански (Стајићево), степски / степански (Војвода Степа), сурдучки / сурдучански (Сурдук), таванкутски / таванкућански (Горњи Таванку, Доњи Таванкут), товарнички / товарничански (Доњи Товарник), топски / тобански (Тоба), туријски / турински (Турија), филићки / филићански (Филић), црвеначки / црквански (Црвена Црква), чентачки / чентански / ченћански (Чента), честерешки / честережански (Честерег), шуљамски / шуљмански (Шуљам).

Творба ктетика од основе етника јавља се пре свега код два типа ојконима:

- код ојконима чија се основа завршава сугласничком групом (Гајдобра > *гајдо-брански*, Бела Црква > *белоцрквански*, Иланца > *иланџански* итд.) и
- код једносложних ојконимских основа које би се услед гласовних промена деформисале (Рабе > *рабејски* а не *райски*, Бока > *бокански* / *бокински* а не *бочки*, Међа > *међански* а не *међки*, Луг > *лужански* а не *лушки*, Клек > *кличански* а не *клички*, Чока > *чокански* а не *чочки* итд.).

И код ктетика који се граде само од ојконимске основе има подоста основа које се завршавају сугласничком групом, али ту је реч о два типа сугласничких група (код ојконима на -ка и -џи) које се при творби ктетика разбијају уметањем вокала *а* (нпр. Црвенка > *црвен-а-к-ски*, Бачинџи > *бачин-а-џ-ски*), што није случај и са сугласничким групама о којима овде говоримо.

У претходно наведеној групи од 59 ктетика грађених од обе основе имамо 10 ојконимских основа са завршном сугласничком групом и 6 једносложних ојконимских основа, а у 46 ктетика грађених искључиво од основе етника имамо 25 ојконимских основа са завршном сугласничком групом и 14 једносложних ојконимских основа:

бајшански (Бајша), белоцрквански (Бела Црква), бешчански (Бешка), бокински / бокански (Бока), вајштански (Вајска), гајдобрански (Гајдобра, Нова Гајдобра), горњобрежански (Горњи Брег), градиштански (Бачко Градиште), дебељачански (Дебељача), дечански (Деч), житишћански / житиштански (Житиште), иланџански (Иланџа), јашински (Јаша Томић), кевијски (Кеви), клечански (Клек), лечански (Стари Лец), локвански (Локве), лужански (Луг), малобосански (Мала Босна), малопешчански (Мали Песак), манђелошки (Манђелос), међански (Међа), партански (Парта), плаништански (Планиште), рабејски (Рабе), рачански (Сремска Рача), сенћански (Сента), сочиначки / сочински / сочиџански (Сочиџа), средиштански (Велико Средиште, Мало Средиште), стражански (Стража), суботиштански (Суботиште), сутјешчански (Сутјеска), торћански (Торда), уљмански (Уљма), хајдучански (Хајдучица), црњански (Нова Црња, Српска Црња), чалмански (Чалма), чокански (Чока), чонопљански (Чонопља).

Поред два главна фактора која утичу на то да се ктетици граде од основе ктетика а не од ојконимске основе, могу се уочити још неке:

а) дисимилација одн. потреба да се избегне нагомилавање истих сугласника (Хајдучица > *хајдучански* а не *хајдучички*, Сочица > *социцански* / *сочински* а не *сочички*),

б) хомонимија са другим речима (Ада > *ађански* а не *адски*),

в) идентичност завршетка ојконима и суфикса -ски (Вајска > *вајштански* а не *вајски*, али: Салаш Ноћајски > *ноћајски*, Мачванска Митровица > *мачвански*) итд.

У 39 примера суфикси -ски и -ачки употребљавају се напоребно:

б: љупски / љубачки (Љуба)

з: перлески / перлезачки (Перлез)

н: дужински / дужиначки (Дужине), ивански / иваначки (Иваново), јаменски / јаменачки (Јамена), купусински / купусиначки (Купусина), привински / привиначки (Привина Глава), сланкаменски / сланкаменачки (Стари Сланкамен), утрински / утриначки (Утрине), фаркаждински / фаркаждиначки (Фаркаждин)

њ: ашањски / ашањачки (Ашања), дероњски / дероњачки (Дероње)

л: бингулски / бингулачки (Бингула)

ј: гајски / гајачки (Гај), кривајски / кривајачки (Криваја), итебејски / итебејачки (Српски Итебеј, Нови Итебеј, Стари Итебеј)

в: беркасовски / беркасовачки (Беркасово), биковски / биковачки (Биково), богојевски / богојевачки (Богојево), виловски / виловачки (Виловачки), вишњићевски / вишњићевачки (Банатско Вишњићево, Вишњићево), деспотовски / деспотовачки (Деспотово), доловски / доловачки (Долово), дорословски / дорословачки (Дорослово), змајевски / змајевачки (Змајево), јазовски / јазовачки (Јазово), кајтасовски / кајтасовачки (Кајтасово), карађорђеви / карађорђеви (Карађорђево), кљајићевски / кљајићевачки (Кљајићево), лазаревски / лазаревачки (Лазарево), марковићевски / марковићевачки (Марковићево), милешевски / милешевачки (Милешево), мишићевски / мишићевачки (Мишићево), оповски / оповачки (Опово), остојићевски / остојићевачки (Остојићево), платичевски / платичевачки (Платичево), ритишевски / ритишевачки (Ритишево)

Паралелно са суфиксом -ски јавља се и суфикс -(j)ански:

баванишки / баваништански (Баваниште), бајмочки / бајмочански (Бајмок), соколачки / соколчански (Банатски Соколац), новоселски / новосељански (Банатско Ново Село), барандски / баранђански (Баранда), брешки / брежански (Бачки Брег), виноградски / винограђански (Бачки Виногради), гредски / гређански (Велика Греда), жеднички / жедничански (Нови Жедник, Стари Жедник), белоблатски / белоблаћански (Бело Блато), брестачки / брестачански (Брестач), степски / степански (Војвода Степа), војачки / војчански (Војка), таванкутски / таванкућански (Таванкут, Доњи Таванкут), добрички / добричански (Добрица), товарнички / товарничански (Доњи Товарник), ечки / ечански (Ечка), избишки / избиштански (Избиште), реметски / ремећански (Мала Ремета), малопијачки / малопијачански (Мале Пијаце), баванишки / малобаваништански (Мало Баваниште), маргитски / маргићански (Маргита), месићки / месићански (Месић), орловатски / орловаћански (Орловат), равањски / равњански (Равње), селеначки / селенчански (Селенча), сибачки / сибачански (Сиbach), сивачки / сивчански (Сивац), сурдучки / сурдучански (Сурдук), топски / тобански (Тоба), товаришки / товаришански (Товаришево), филићки / филићански (Филић).

Издвојени случајеви: -ски / -ачки / -јански: љујски / љубачки / љубљански (Љуба), -ски / -чански: ѿјски / ѿјчански (Велики Гај), -ски / -ински / -иначки: ђалски / ђалински / ђалиначки (Ђала), -ски / -ански / -џански: ѿавлишки / ѿавлишански / ѿавлишџански (Павлиш).

-ачки

б: љубачки (Љуба),

д: адачки (Ада), победачки (Победа)

з: перлезачки (Перлез),

т: сонтачки (Сонта), чентачки (Чента)

р: дворачки (Банатски Двор)

н: дужиначки (Дужине), иваначки (Иваново), јаменачки (Јамена), купусиначки (Купусина), сланкаменачки (Нови Сланкамен), привиначки (Привина Глава), сланкаменачки (Стари Сланкамен), утриначки (Утрине), фаркаждиначки (Фаркаждин), црвеначки (Црвена Црква)

њ: ашањачки (Ашања), дероњачки (Дероње)

л: бингулачки (Бингула), кавилачки (Кавило)

љ: омољачки (Омољица)

ј: гајачки (Гај), загајачки (Загајица), итебејачки (Српски Итебеј), кривајачки (Криваја)

в: аранђеловачки (Банатско Аранђелово), багремовачки (Багремово), беркасовачки (Беркасово), бешеновачки (Бешеново), биковачки (Биково), богојевачки (Богојево), виловачки (Вилово), вишњићевачки (Банатско Вишњићево, Вишњићево), гаковачки (Гаково), грабовачки (Грабово), деспотовачки (Деспотово), доловачки (Долово), дорословачки (Дорослово), душановачки (Бачко Душаново), ђурђевачки (Ђурђево), засавачки (Засавица I, Засавица II), змајевачки (Змајево), ивановачки (Иваново), јазовачки (Јазово), јанковачки (Јанков Мост), јасеновачки (Јасеново), кајтасовачки (Кајтасово), каравуковачки (Каравуково), карађорђевачки (Банатско Карађорђево, Карађорђево), качаревачки (Качарево), кљајићевачки (Кљајићево), купиновачки (Купиново), лазаревачки (Лазарево), љуковачки (Љуково), љутовачки (Љутово), марковићевачки (Марковићево), милошевачки (Ново Милошево), митровачки (Сремска Митровица), михајловачки (Михајлово), мићуновачки (Мићуново), мишићевачки (Мишићево), младеновачки (Младеново), наковачки (Наково), оповачки (Опово), ораховачки (Ново Орахово), остојићевачки (Остојићево), пазовачки (Нова Пазова, Стара Пазова), панчевачки (Панчево), платичевачки (Платичево), пригревачки (Пригревица), прховачки (Прхово), путниковачки (Путниково), раденковачки (Раденковић), радојевачки (Радојево), ратковачки (Ратково), ритишевачки (Ритишево), свилојевачки (Свилојево), стајићевачки (Стајићево), старчевачки (Старчево), степановачки / степановићевачки (Степановићево), хајдуковачки (Хајдуково).

Као што видимо суфикс *-ачки* долази пре свега на основе које се завршавају на сонант в (чешће чак и од суфикса *-ски*), потом на *н* и тек у по којем примеру на друге сонанте одн. сугласнике.

У два примера *-ачки* се додаје и на основу етника (са завршним *в*): глоговачки (Глогоњ), кавиловачки (Кавило).

Теоријски, суфикс *-ачки* може се додати на било коју ојконимску основу, али у пракси то није случај. На основу коментара информатора може се закључити да на путу таквог развоја творбе ктетика стоје две велике препреке:

а) обичајна норма (устаљена употреба одређених облика ктетика који су грађени од основе етника) и

б) одређена образовања ктетика од ојконимске основе и суфикса *-ачки* звучала би необично, те као таква нису ни заснована (нпр. Бајша > *бајшачки, Гајдобра > *гајдобрачки, Иланца > *иланцачки, Улма > *уљмачки итд.).

Ипак, изгледа да се ствари и ту мењају, јер неколико информатора саопштило је управо облике ктетика грађене суфиксом *-ачки* за које већина других испитаника каже да су необични и да зато они тако не говоре. Тако смо забележили и облике

адачки, победачки, сонџачки, ченџачки, поред обичнијих и чешћих *ађански, побеђански, сонђански* и *ченђански*.

Напоредна употреба других суфикса са суфиксом *-ачки*: *-ачки / -овски / -овачки*: *кавилачки / кавиловски / кавиловачки* (Кавило), *-ачки / -(ј)ански*: *адачки / ађански* (Ада), *јанковачки / јанковмошћански* (Јанков Мост), *младеновачки / младеновљански* (Младеново), *победачки / побеђански* (Победа), *сонџачки / сонђански* (Сонта), *ченџачки / ченџански / ченђански* (Чента), *-ачки / -чански*: *љуковачки / љуковчански* (Љуково).

Тако и поред теоријске могућности да се сви ктетици граде од топонимске основе, односно и поред све шире употребе суфикса *-ачки*, још се један број ктетика гради од основе етника. Појавом и ширењем употребе суфикса *-ачки* као да језик настоји да отклони ову мањкавост система.

У неколико примера може се говорити и о нултом суфиксу (*-∅*). Реч је о ојконимима чији је завршетак једнак суфиксу *-ски* или честом завршетку ктетика *-чки*: *Мачванска Митровица > мачвански*, *Салаш Ноћајски > ноћајски*, *Ечка > ечки*, *Телечка > телечки*.

Овакве творбе нема код сличних ојконима Вајска и Сутјеска.

-ански

баваништански (Баваниште), бајшански (Бајша), градиштански (Бачко Градиште), гајдобрански (Гајдобра, Нова Гајдобра), дебељачански (Дебељача), дечански (Деч), иланџански (Иланџа), локвански (Локве), црњански / новоцрњански (Нова Црња), рачански (Сремска Рача), црњански (Српска Црња), суботиштански (Суботиште), белоцрквански (Бела Црква), бокански (Бока), брестачански (Брестач), великосредиштански (Велико Средиште), степански (Војвода Степа), житиштански (Житиште), избиштански (Избиште), лукићански (Лукићево), малобавањански (Мало Баваниште), средиштански (Мало Средиште), међански (Међа), месићански (Месић), милетићански (Милетићево), павлишански (Павлиш), партизански (Парта), плаништански (Планиште), равњански (Равње), светићански (Светићево), селенчански (Селенча), сибањански (Сибач), сочињански (Сочица), стајићански (Стајићево), стражански (Стража), тобански (Тоба), товаришански (Товаришево), уљмански (Уљма), филићански (Филић), хајдучански (Хајдучица), црквански (Црвена Црква), чалмански (Чалма), чентански (Чента), чокански (Чока), чонопљански (Чонопља)

-јански

ађански (Ада), соколчански (Банатски Соколац), новосељански (Банатско Ново Село), баранђански (Баранда), брежански (Бачки Брег), винограђански (Бачки Виногради), бешчански (Бешка), гређански (Велика Грета), горњобрежански (Горњи Брег), сенђански (Сента), жедничански (Стари Жедник, Нови Жедник), лечански (Стари Лец), сутјешчански (Сутјеска), торђански (Торда), белоблаћански (Бело Блато), вајштански (Вајска), војчански (Војка), таванкућански (Таванкут,

Доњи Таванкут), добричански (Добрица), товарничански (Доњи Товарник), ечански (Ечка), житишћански (Житиште), јанковмошћански (Јанков Мост), ловћенчански (Ловћенац), лужански (Луг), љубљански (Љуба), ремећански (Мала Ремета), мало-пијачански (Мале Пијаце), малопешчански (Мали Песак), маргићански (Маргита), младеновљански (Младеово), николинчански (Николинци), орловаћански (Орловат), паражански (Параге), побећански (Победа), сивчански (Сивац), сонћански (Сонта), сурдучански (Сурдук), ченћански (чента), честережански (Честерег)

-ински

јашински (Јаша Томић), бокински (Бока), ћалински (Ћала), крајишински (Крајишник), сочински (Сочица), турински (Турија)

-ијски

кевијски (Кеви)

-иначки

ћалиначки (Ћала), сочиначки (Сочица)

-ечански

клечански (Клек)

-чански

вашчански (Вашица), гајчански (Велики Гај), јанковчански (Јанков Мост), љуковчански (Љуково)

-овачки

глоговачки (Глогоњ), кавиловачки (Кавило)

-овски

кавиловски (Кавило)

-ићански

павлиштански (Павлиш)

-јански

рабејански (Рабе)

У следећој табели показаћемо како изгледа квантитавна дистрибуција суфикса *-ски* и *-ачки* у творби ктетика од ојконимске основе и основе етника:

завршни глас ојконимске основе	суфикс	
	<i>-ски</i>	<i>-ачки</i>
б	2	1
п	1	—
д	12	2
т	17	2
г	8	—
к	31	—
з	1	1
с	1	—
ж	2	—
ш	21	—
ф	//////////	//////////
х	//////////	//////////
ц	99	—
џ	—	—
ч	7	—
ђ	—	—
ћ	22	—
м	4	—
н	47	11
њ	7	2
л	23	2
љ	5	1
ј	14	3
р	22	1
в	32	63
завршни глас основе етника		
ш	2	—
ч	1	—
н	101	2
ј	2	—
в	1	2
укупно	484	93

XII. НОРМА³⁵

Нормирање етника није лак и једноставан посао. На то можда указује и чињеница да ми у српској лингвистици још немамо решено ово питање. А на то свакако указује следећи случај. О томе да ли за ојконим Козара ктетик гласи *козарачки* или *козарски* писало се од 1958. г. па до краја века у више наврата (Шипка 58/59, Пецо 1969, Далмација 1983, Ћорић 1984, Шипка 2000). Више од четири деценије утврђивао се ктетик једног ојконима.

Погледајмо прво шта кажу информатори. Они често наводе како нису сигурни да ли је то што они кажу исправно. Необично им је то што није утврђено шта је правилно а шта није. По мишљењу већине једне облике требало би одбацити, а друге означити као једино исправне. Тиме бисмо добили то да уместо три или четири облика имамо само по један облик за етник и ктетик.

Лингвисти су пре више од пола века предлагали да се уради речник имена насеља и етника и ктетика грађених од њих. Тако Милош Московљевић још 1940. године указује на чињеницу да се у нашим речницима углавном не наводе етници и ктетици топонима и предлаже: „Да бисмо то имали, мислим да би добро било кад би »Наш језик« бар једну страну одвојио за речник места, на којој би се најпре дао мали списак имена места од којих се необично граде присвојни придеви и називи становника, а затим списак оних места од којих ни само уредништво не зна како се граде придеви и називи становника, па да читаоци из тих места, или други који знају, јаве то уредништву. Тако би се скупила грађа за будући речник“ (Московљевић 1940, 206).³⁶ Такав посао би свакако требало урадити.

Питање је да ли је боље одређена образовања одредити као стандард или оставити да свако према свом интуитивном језичком знању то чини сам. Творба етника и ктетика без строжих правила, односно помоћу језичког осећаја, даје, као што показује прикупљени материјал, одређени број твореница које представљају одступање од прихватљивог образовања (мислимо пре свега на творбу од редукване основе). У другим српским говорима (дијалектима) одступања вероватно има знатно више. Стога би у српској лингвистици етнике и ктетике требало што пре добро проучити и утврдити њихову норму. На основу слике локалних говора одређена образовања могу се назначити као:

- а) она која представљају стандард, која се препоручују у школи, медијима итд. (нпр. Врбас > *врбаски*);
- б) она која се могу употребљавати, али се не препоручују (нпр. Врбас > *врбашки*, с обзиром на чињеницу да становништво готово редовно овако говори);
- в) она која су неприхватљива (нпр. Чантавир > *Чаншавирљанин*).

³⁵ В. Јелић 2005.

³⁶ Слично мишљење нешто касније износи и Петар Скок: „Da bi se moglo ispravno postupati u ovim pi-tanjima, morali bismo imati dobar rječnik imena naseljenih mjesta, u kojem bi po leksikološkim principima bila zabilježena ne samo sama imena mjesta, nego i njihovi derivati, etnika, pridjevi (ktetika) i hipokoristici...“ (Скок 1954, 68). Знамо да је овакав посао започет у Хрватској, али не и то да ли је завршен (в. Бабић 78/79 и Бабић 79).

Чини се да је овде спорна само друга тачка: да ли неком образовању треба или не треба дати статус дозвољеног али не препоручљивог образовања или и то образовање означити као неприхватљиво.

Два су основна принципа о којима се мора водити рачуна приликом нормирања етника и ктетика:

- 1) принцип језичке правилности (етници и ктетици у систему),
- 2) принцип језичке праксе одн. територијалне распрострањености (етници и ктетици у реализацији).

У најранијим текстовима на ову тему аутори су углавном заступали принцип језичке праксе. Тако Петар Скок сматра да „...čistiocu jezika ne preostaje drugo nego oslušivati narodni govor i tendenciju pri građenju, tj. odlučiti se za onaj oblik, koji govori i upotrebljava u većini narod ili njegovi dobri pisci. Prema tome on neće stvarati nova etnika...” (Скок 1954, 68). Слично мишљење има и Светозар Николић: „...последњу и пресудну реч има да да и даће народ тога краја ... Који облици буду у народу преовладали и у књижевном језику ће се сматрати исправнијим” (Николић 1954, 122). Нешто касније Јордан Моловић износи супротан став заступајући принцип језичке правилности, те каже да у језику све „мора бити разумљива, јасна обавест, а не дезинформација” (Моловић 1977, 69–70). Тако он у једном примеру наводи: „*Мишровчанин, Мишровчанка и мишровачки* могу се односити само на *Мишровац*, а не и на *Мишровицу* (од које етник и ктетик гласе: *Мишровичанин, Мишровичанка, мишровички*)” (стр. 71).

Већина лингвиста сматра да треба уважавати оба принципа. Са таквим мишљењем најпре се јавља Митар Пешикан, осврћући се на изнесени Скоков став: „...мислим да овде Скоков став изискује извесну модификацију, и да не треба круто спречавати тенденцију књижевног језика да одстрани разне локалне особености и подведе таква образовања под своје законе продуктивности” (Пешикан 58/59, 204). У новије време такав став је општеприхваћен.

Поред наведеног, може се рећи да постоји још низ фактора од којих зависи могућност остваривања наведених принципа. Међу тим факторима вероватно је најважнији фактор прихватљивости односно звучања. Ако хоћемо одређени облик етника или ктетика, којег нема у пракси, да предложимо као исправнији и ако он становништву звучи необично, онда тај облик вероватно неће бити прихваћен (нпр. ктетик *агачки* звучи необично и стога је теже прихватљив у становништву, иако се тај облик гради од ојконимске основе; с друге стране је облик *ађански*, који се гради од основе етника *Ађанин*). Важан је, даље, фактор старости одређеног облика. Ако је неки облик по постанку млађи, онда ће се такав облик лакше моћи мењати. Следећи битан чинилац који утиче на могућност мењања облика етника и ктетика јесте величина насеља односно број становника. Етници и ктетици великих насеља су утврђенији и распрострањенији те их је теже мењати.

Ствари са нормирањем додатно компликује и то што се може говорити и о различитим степенима језичке регуларности и територијалне распрострањености. Тако се нпр. за ктетик *врбашки* може рећи да је мањег степена језичке регуларности него ктетик *мишровачки*, јер је *врбашки* грађено од основе етника, при чему за такву творбу не постоји никаква гласовна условљеност односно оправданост за

такву творбу, док је облик *мишровачки* грађен од редуковане основе ојконима. Ктетик *врбашки* употребљавају готово сви испитаници, док сви информатори употребљавају само облик *мишровачки*. Правопис прихвата принцип језичке праксе за облик *мишровачки*, али не и за облик *врбашки*. Можда зато што је овај други у већој мери језички нерегуларан.

Да ли исте нормативне поступке применити за етнике и ктетике и великих и малих насеља? Етник и ктетик већих насеља су утврђенији и распрострањенији, те је њих теже мењати (кад за то постоји потреба). Етници и ктетици ојконима Сремска Митровица граде се од редуковане основе Митров-ица > *Мишров+чанин*, *мишров+ачки* – тако говори становништво и то потврђује и *Правойис*, иако језичка правилност захтева творбу од пуне основе. Ту је норма (*Правойис*, иако то није правописна проблематика) прихватила принцип језичке распрострањености, ваљда зато што принцип језичке правилности не би могао да се спроведе. Али *Правойис* ништа не каже за сличне ојкониме мањих насеља, нпр. за ојконом Пригревица. Будући да су етници и ктетици мањих насеља мање утврђени и распрострањени, простор за деловање принципа језичке регуларности знатно је већи. Тако смо се нашли пред изазовом да за ојкониме насеља различите величине примењујемо различите нормативне поступке.

Сличних питања и могућих решења може се поставити и дати још много, али, чини се, да нас такав приступ удаљава од једноставних решења. Језикословци могу и треба да предложе решења која ће језички систем учинити уређенијим и за то на располагању имају тако моћна средства као што су школе и медији. Верујемо да има много простора да се принцип језичке правилности оснажи и учини делотворнијим. У циљу поспешивања принципа језичке правилности као предлог износимо следећа правила за нормирање етника и ктетика:

- Ако имамо облик етника или ктетика који задовољава оба принципа, што је најчешће и случај, онда просто узимамо тај облик. Ако имамо дублете који задовољавају оба принципа, такође их прихватамо, а то значи да се као исправан може употребити било који од њих, – евентуално, неком од њих може се дати предност.
- Када неки облик није засведочен или је слабо засведочен, а задовољава принцип језичке правилности и као такав је исправнији од постојећих облика, треба прво навести и истаћи да се он препоручује као исправнији, а потом навести облик који задовољава принцип територијалне распрострањености, који би такође био прихватљив.

Принцип језичке правилности обухвата следећа начела (списак није коначан):

- а) етници и ктетици творе се од пуне топонимске (ојконимске) основе кад год је могуће;
- б) етнике и ктетике треба градити помоћу централних суфикса; могу се творити и помоћу периферних суфикса кад је такво образовање обичније и прихватљивије (информацију о томе даје нам језичка пракса);

Указаћемо на још нека општија правила којих би се требало придржавати.

Од трочланих и двочланих ојконима имена етнике и ктетике треба градити од оба односно од два члана назива када је то могуће, тј. када је такво образовање лако за изговор, иначе се етници и ктетици граде од једног члана ојконима или се пак изражавају описном конструкцијом.

Облици етника без завршног *-ин*, који су карактеристични за говорни језик, не могу бити прихваћени као норма.

Правила за нормирање не могу се доносити само на основу ове грађе. Треба извршити истраживање на целокупном српском говорном подручју. Са сигурношћу се може претпоставити да је оно што бисмо нашли у другим говорима знатно разноврсније. У сваком случају, поступку нормирања треба да претходи свеобухватно прикупљање информација са терена.

ХІІІ. ЗАКЉУЧАК

Истраживање које смо извршили указује на то да у начину творбе и репертоару суфикса етника и ктетика ојконима у Војводини нема великих, системских разлика у односу на друге територије на којима се говори српски језик, а према увидима у постојећу литературу.

У овим закључним напоменама изложићемо најважније резултате нашег истраживања.

Творба етника и ктетика ојконима у Војводини искључиво је суфиксална или сложено-суфиксална. Суфиксална творба карактеристична је за једночлане ојкониме, сложено-суфиксална за трочлане, а оба начина творбе за двочлане ојкониме.

Етници и ктетици могу се изражавати и описном конструкцијом, а такав начин изражавања типичан је за ојкониме мањих насеља. Утицај нејезичких фактора на творбу односно начин изражавања етника и ктетика веома је изразит: етници и ктетици ојконима великих насеља готово редовно граде се суфиксално и немају синониме, док етници и ктетици мањих насеља често имају синониме и чешће се изражавају описном конструкцијом.

Синтетички облици ктетика чешће су у употреби него код етника, а за описну конструкцију ктетика карактеристично је то да не постоји утврђени образац као код етника.

Приликом творбе етника и ктетика неретко се редукује творбена основа. Ово скраћивање може бити резултат потребе да творбени облик буде краћи и лакши за изговор, аналогije, дисимилације итд. Творба од скраћених основа особеност је говорног језика. У медијима ће се пре употребити описна конструкција него облик од редуковане основе. Наспрам облика од редуковане основе најчешће постоје и облици од пуне основе, што указује на то да ова појава није системска него околионална.

У творби етника и ктетика често се јављају дублетна образовања. Код етника оваква образовања узрокују, пре свега, творба од више суфикса и творба од редуковане и пуне основе (*Вишњићевчани* / *Вишњићанин* – Банатско Вишњићево). Код ктетика дублетна образовања најчешће омогућавају: творба од неколико суфикса и творба од редуковане и пуне ојконимске основе (*новоселски* / *новосељански* – Банатско Ново Село, *соколски* / *соколачки* – Бачки Соколац; *вишњићки* / *вишњићевски* / *вишњићевачки* – Вишњићево). Може се рећи да је број дублетних образовања етника и ктетика ојконима у Војводини обрнуто сразмеран броју становника насеља.

Хомонимска номинација етника и ктетика јавља се као резултат процеса неутрализације. Хомонимску номинацију најчешће узрокује творба од сличних ојконима, заправо од ојконима који имају идентичне поједине чланове (*Крушчићанин* – Крушчић, Крушчица; *Јарковчанин*, *јарковачки* – Јарковац, Јарковци).

Извршили смо мало поређење употребе етника и ктетика у медијима (пре свега у штампи) са прикупљеном грађом и установили следеће разлике: суфиксални облици етника и ктетика од двочланих ојконима, облици од редукованих основа, дублети и хомоними јесу карактеристични за говорни језик, односно за локалне

говоре, док их у медијима има далеко мање. У штампи ће се пре утребити описна конструкција или сложено-суфиксални облик етника или ктетика него облик грађен од редуковане основе, дублет или хомоним. Ова разлика у употреби сасвим је разумљива с обзиром на то да се медији обраћају широј публици. Тако се, на пример, у медијима за ојконим Сремска Митровица готово редовно употребљава сложено-суфиксални облик ктетика (нпр. *сремскомиштровачка шећерана*) или описна конструкција (*шећерана из Сремске Миштровице*), док се суфиксални облик (*миштровачки*) углавном не употребљава (осим кад то контекст омогућава) да би се избегла хомонимија са суфиксалним обликом ктетика од ојконима Косовска Митровица.

У грађењу етника учествује 5 централних суфикса (-*анин*, -*јанин*, -*ац*, -*чанин*, и -*анац*) и 18 периферних (-*аш*, -*ванин*, -*евац*, -*евчанин*, -*ејац*, -*ејчанин*, -*ечанин*, -*ијац*, -*ијчанин*, -*ин*, -*инац*, -*ићанин*, -*ичанин*, -*јанац*, -*овчанин*, -*шанин*, -*чован*, -*ø*). Централни суфикси додају се на следеће основе:

-*анин* на основе које се завршавају на предњонеочане сугласнике и сонанте: *ж, ш, ђ, ћ, ц, ч, ј, љ* и *њ*, сонант *р*, сугласничке групе (*шш*, *рш*, *љм*, *лм*, *чв* и *кв*), уз неколико одступања која су гласовно условљена: *ц, б* и *к*;

-*јанин* на основе са завршним непредњонепчаним сугласником или сонантом: *б, д, ш, к, з, с, ц, м, н, л* и *в*;

-*ац* на основе које се завршавају на сонант, а у једном примеру и на сугласник *г*;

-*чанин* на основе које се завршавају на сонант, а у десетак примера и на сугласник *б, њ, ш* и *с*;

-*анац* пре свега на основе које се завршавају сугласничком групом (најчешће *шш*), палаталним сугласником или сонантом, и у једном примеру непалаталним сугласником *к*.

Периферни суфикси јављају се ретко (38 примера), а анализа показује да ови суфикси углавном настају од фреквентних завршетака етника који се осамостаљују и постају творбени форманти.

Централну позицију међу моционим суфиксима за творбу етника заузима суфикс -*ка* и његови суфиксни деривати -*анка*, -*јанка* и -*чанка*, док се остали суфиксни деривати јављају знатно ређе (-*ванка*, -*евка*, -*ејанка*, -*ејка*, -*ејчанка*, -*ечанка*, -*ијка*, -*ијчанка*, -*инка*, -*ићанка*, -*ичанка*, -*овчанка*, -*шанка*, -*чованка*). Суфикс -*киња* све је мање у употреби, а на то упућује и чињеница да женске етнике са овим суфиксом употребљавају углавном старији људи. Изгледа да се суфикс -*киња* повлачи из ове семантичке групе речи и шири се на групу речи за које су карактеристични страно порекло и завршетак -*ш* (нпр. *будисшкиња*).

Ктетици се творе суфиксима -*ски*, -*ачки* и -(*ј*)*ански*. Суфикс -*ски* јавља се у 378 а суфикс -*ачки* у 89 ктетика. Када се ојконимска основа завршава сугласничком групом или пак кад је једносложна, ктетици се најчешће граде помоћу суфикса -(*ј*)*ански*. Суфикс -*ачки* додаје се углавном на основе које се завршавају на сонант, и то најчешће на сонанте *в* (63) и *н* (11).

У новије време, на простору Војводине, веома је жив процес ширења суфикса за творбу етника и ктетика с елементом *ч* (за етнике *-чанин* а за ктетике *-ачки*). Доскора ови суфикси се у литератури уопште нису ни помињали. Оба суфикса су се вероватно јавила из потребе да се надоместе недостаци постојећих суфикса. Суфикс *-чанин* долази пре свега на основе које се завршавају на сонант и отклања недостатке суфикса који се додају на исте основе (*-јанин* и *-ац*). Суфикс *-ачки*, за разлику од суфикса *-ски*, може се додавати на све ојконимске основе.

На појаву и ширење ова два суфикса утицало је неколико повезаних фактора. С једне стране то је чињеница да се у српском језику велики број топонимских основа завршава на *ц* и *к* (завршеци *-ци*, *-ац*, *-ица*, *-ка*, *-ак*). Некада давно завршни сугласници *ц* и *к* били су јотовани када се на њих додавао суфикс *-јанин*, односно палатализован када се на њих додавао суфикс *-ьски*. Као резултат тих гласовних промена добијена је африката *ч*, односно завршеци *-чанин* и *-ачки*, који су почели да се употребљавају као самостални форманти за творбу етника и ктетика.

С обзиром на важност нејезичких фактора односно распрострањеност употребе појединих облика и чињеницу да је за свако насеље испитано свега нешто више од десетак информатора, није могуће дати коначан нормативни суд.

За целовито и системско решавање проблема норме потребно је извршити далеко обимније истраживање, а било би исто тако важно обавити и истраживање на целокупном простору српског језика. Тек онда се може почети са решавањем овог проблема. До тада се могу давати само препоруке.

Будуће истраживање требало би да обухвати следеће задатке:

- прикупљање грађе са терена,
- проучавање употребе етника и ктетика у медијама и службеној употреби (у називима улица, производа, атара и сл.),
- проучавање материјала који се налази у историјским текстовима.

Чини се да је најбоље да се оваква врста лингвистичких послова обавља тимски, пре свега због обима посла, а ту посебно мислим на онај део који се тиче прикупљања података.

Надамо се да је овим радом нешто од овог великог посла започето.

ЛИТЕРАТУРА

- Бабић 1976 – Babić Stjepan, *Tvorba etnika u dijalektima i u hrvatskom književnom jeziku*, Onomastica Jugoslavica 6, Zagreb 1976, 145–185.
- Бабић 1975/1976 – Babić Stjepan, *Prezimana, toponimi, etnici i ktetici u književnom jeziku*, Jezik, godište XXIII, Zagreb 1975/1976, 139–144.
- Бабић 78/79 – Babić Stjepan, *O skupljanju građe za Rječnik naseljenih mjesta i njihovih etnika i ktetika*, Jezik, godište XXVI, Zagreb 1978/1979, 63–64.
- Бабић 1979 – Babić Stjepan, *Rad na Rječniku naseljenih mjesta i njihovih etnika i ktetika*, Bilten zavoda za lingvistiku 3, Zagreb 1979, 38–40.
- Бабић 1986 – Babić Stjepan, *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*, JAZU, Globus – Zagreb, 1986.
- Бабић 1966 – Babić Stjepan, *Sufiksalna tvorba pridjeva u suvremenom hrvatskom ili srpskom književnom jeziku*, JAZU, Zagreb 1966.
- Бјелановић 74/75 – Bjelanović Živko, *Fonološka i morfološka uvjetovanost tvorbe etnika sufiksom – anas*, Jezik, godište XXII, br. 3, Zagreb 1974/1975, 72–80.
- Бошковић 1936 – Бошковић Радосав, *Развитак суфикса у јужнословенској језичкој заједници*, Јужнословенски филолог XV, Београд 1936, 1–155.
- Брозовић 52/53 – Brozović Dalibor, *Neki etnici u novom izdanju pravopisa*, Jezik, godište I, Zagreb 1952/1953, 54–56.
- Георгијевић 1981 – Георгијевић Светозар, *О проблемима њаџронима, еџника и кџеџика у срџскохрватџском језику*, Ономатолошки прилози, књ. II, Београд 1981, 123–142.
- Гортан-Премк 1997 – Гортан-Премк Даринка, *Полисемија и орџанизација лексичкоџ сисџтема у срџскоме језику*, Институт за српски језик САНУ, Београд 1997.
- Далмација 1983 – Далмација Стево, *О џридеџима козарски и козарачки*, Књижевни језик 12/1, Сарајево 1983, 39–41.
- Јелић 2005 – Маријан Јелић, *Нормирање еџника и кџеџика*, Примењена лингвистика 6, 2005, 177–182.
- Јелић 2006 – Маријан Јелић, *Суфикси за џрађење кџеџика од ојконима у Војводини*, Наш језик 37/1-4, 2006, 53–64.
- Јелић 2006/2007 – Маријан Јелић, *Суфикси за џворбу еџника*, Зборник за српски језик, књижевност и умјетност, година VI/VII, бр. 3/4, Бања Лука: Књижевна задруга, 2006/2007. 345–369.
- Јелић 2007 – Маријан Јелић, *Творба еџника и кџеџика од ојконима у Војводини*, Српски језик 12/1-2, 2007, 459–468.
- Јелић 2014 – Маријан Јелић, *Дублеџна образовања и хомонимске номинације коџ еџника и кџеџика (од ојконима у Војводини)*, Наш језик, XLV, књ. 3–4, 2014, 19–37.
- Клајн 2003 – Клајн, Иван, *Творба речи у савременом срџском језику 2*, Завод за уџбенике и наставна средства – Београд, Матица српска – Нови Сад, Институт за српски језик – Београд, 2003.

- Моловић 1977 – Моловић Јордан, *Ораховчанин и ораховички*, Наш језик XXIII/1–2, Београд 1977, 69–71.
- Московљевић 1940 – Московљевић С. Милош, *О трађењу неких придева на -ски од географских имена*, Наш језик VII, Београд 1940, 205–209.
- Николић 1954 – Николић Светозар, *(Одговор на постављена питања)*, Наш језик VI, Београд 1954, 120–122.
- Пецо 1969 – Пецо Асим, *Козарске бриџе и козарачке бриџе*, Језик наш свагдашњи, Сарајево 1969, 136–137.
- Пешикан 58/59 – Пешикан Митар, *О трађењу имена становника у односу на имена земаља и месџа*, Наш језик IX/5–6, Београд 1958/1959, 196–205.
- Правойис 1994 – Пешикан Митар, Јерковић Јован, Пижурица Мато, *Правойис српског језика*, Матица српска, Нови Сад 1994.
- Симеон 1965 – Simeon Rikard, *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva* (druga knjiga), Zagreb 1969.
- Родић 1975 – Родић Никола, *О еџнику Косовац и Косовар*, Наш језик XX/4–5, Београд 1975, 268–269.
- Секереш 74/75 – Sekereš Stjepan, *O nekim slavonskim etnicima i kteticima*, Jezik, godište XXII, br. 5, Zagreb 1974/1975, 156–160.
- Скок 1952 – Skok Petar, *O pridjevskim izvedenicama*, Pitanja savremenog književnog jezika, godište IV, knj. II, sv.2, Sarajevo 1952, 185–189.
- Скок 1954a – Skok Petar, *Tvorba imena stanovnika od imena naselja i oblasti*, Jezik III, Zagreb 1954, 65–68.
- Скок 1954b – Skok Petar, *Pridjevske izvedenice od geografskih naziva*, Jezik, godište III, br. 2, Zagreb 1954, 33–38.
- Скок 1986 – Skok Petar, *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*, Zagreb, 1986.
- Стевановић 1991 – Стевановић Михаило, *Савремени српскохрватски језик I*, Београд 1991.
- Тежак 1973/1974 – Težak Stjepko, *Etnici i ktetici u pravopisnom rječniku*, Jezik XXI, Zagreb 1973/1974, 52–55.
- Ђорић 1982 – Ђорић Божо, *Моциони суфикси у српскохрватском језику*, Филолошки факултет, Београд 1982.
- Ђорић 1979 – Ђорић Божо, *Деривација моционим суфиксима у јужнословенским језицима*, Књижевност и језик, година XXVI, св. 2–3, Београд 1979, 253–262.
- Ђорић 1984 – Ђорић Божо, *Еџник, кџеџик и норма* (поводом облика Козарчанин и козарачки), Наш језик, 26, св. 2–3, Београд 1984, 152–159.
- Ђорић 1981 – Ђорић Божо, *О суфиксу –киња у српскохрватском језику*, Југословенски семинар за стране слависте, 32, Београд 1981, 119–122.
- Ђорић 1980 – Ђорић Божо, *Суфикс –ка у моционој функцији*, Југословенски семинар за стране слависте, 31, Београд 1980, 41–69.

- Фекетије 1982 – Фекете Егон, *Нешто о обради кметика у нашим савременим речницима*, Лексикографија и лексикологија (зборник), Београд 1982, 317–324.
- Храсте 1952 – Hraste Mate, *O izvođenju etnika od geografskih imena*, Jezik I, Zagreb 1952, 21–24.
- Храсте 1953 – Hraste Mate, *O tvorbi posvojnih pridjeva na -ski od zemljopisnih imena*, Jezik, godište II, br. 2, Zagreb 1953, 47–49.
- Храсте 64/65 – Hraste Mate, *Tvorba etnika i ktetika u hrvatskom jeziku*, Jezik XII, Zagreb 1964/1965, 97–101.
- Шипка 1998 – Šipka Danko, *Osnovi leksikologije i srodnih disciplina*, Matica srpska, Novi Sad 1998.
- Шипка 58/59 – Šipka Milan, *Kozaračko ili kozarsko kolo?* Jezik VII, Zagreb 1958/1959, br.1, 29–30.
- Шипка 2000 – Шипка Милан, „Козарачко коло“ и норма, Језик данас, бр. 12, Нови Сад 2000, 21–23.

РЕГИСТАР ЕТНИКА И КТЕТИКА НАСЕЉА У ВОЈВОДИНИ

Регистар који је пред нама обухвата етнике и ктетике свих насеља у Војводини (која су имала тај статус према попису становника из 2002. године).

Указаћемо на поступак којих смо се држали у приказивању грађе. Иза имена места у загради је наведен број становника тог места. Потом су наведени облици за мушки и женски род етника у једнини, као и основни облик за ктетик. На крају су наведени (курзивом) примери засведочени у разним називима (углавном за ктетике) који потврђују предложени облик. Понекад су за неки ојконим наведене два етника и/или ктетика (јер није било лако одабрати један). У таквим случајевима приоритет дајемо првом наведеном облику (као структурно погоднијем).

Када од двочланих ојконима постоји и суфиксални и сложено-суфиксални облик, ми из практичних разлога наводимо само суфиксални обли (сложено-суфиксални облик увек је могућ), на пример: за ојконим Бачка Паланка биће Паланчанин, Паланчанка, паланачки.

Ада (10547): Ађанин, Ађанка; ађански. – *Ађански зоолошки врш, Ађански љуш*

Адашевци (2166): Адашевчанин, Адашевчанка; адашевачки

Адорјан (1128): Адорјанац, Адорјанка; адорјански. – *адорјански дуван*

Алекса Шантић (2172): Шантићанин, Шантићанка; шантићки

Алибунар (3431): Алибунарчанин, Алибунарчанка; алибунарски. – *Алибунарски њозоришни дани, Алибунарски риш*

Апатин (19320): Апатинач, Апатинка; апатински. – *Ајајински риш, Ајајински љуш, Ајајински вајарски сусреши, Ајајинске рибарске вечери*

Арадац (3461): Аратчанин [Арађанин³⁷], Аратчанка [Арађанка*]; арадачки [арадски*]. – *арадачки ашар*

Ашања (1488): Ашањац, Ашања / Ашањкиња; ашањски

Баваниште (6106): Баваништанац, Баваништанка; баваништански / баванишки. – *Баванишћански љуш, Баванишки / Баванички риш*

Багремово (204): Багремовчанин, Багремовчанка; багремовачки

Бајмок (8586): Бајмочанин, Бајмочанка; бајмочки. – *Бајмочки љуш*

Бајша (2568): Бајшанин, Бајшанка; бајшански. – *Бајшански љуш*

Банатска Дубица (428): Дубичанин, Дубичанка; дубички

Банатска Паланка (837): Паланчанин, Паланчанка; паланачки

Банатска Суботица (200): Суботичанин; Суботичанка; суботички

Банатска Топола (1066): Тополчанин, Тополчанка; тополски

Банатски Брестовац (3517): Брестовчанин; Брестовчанка; брестовачки. – *Брестовачки штерминални извори*

Банатски Двор (1263): Дворанин, Дворанка; дворачки

Банатски Деспотовац (1620): Деспотовчанин, Деспотовчанка; деспотовачки

³⁷ Препоручујемо облик *Арајчанин* а не облик *Арађанин* јер се овај други облик може довести у везу са румунским градом Арадом од кога етник гласи управо *Арађанин*.

Банатски Карловац (5820): Карловчанин, Карловчанка; карловачки
Банатски Моноштор (135): Моношторац, Моношторка; моношторски. —
Моношторски рии
Банатски Соколац (366): Соколчанин, Соколчанка; соколачки
Банатско Аранђелово (1718): Аранђеловчанин, Аранђеловчанка; аранђеловачки
Банатско Велико Село (3034): Великоселац, Великоселка; великоселски. —
Великоселски рии
Банатско Вишњићево (384): Вишњићевчанин, Вишњићевчанка; вишњићевски
Банатско Карађорђево (2508): Карађорђевочанин, Карађорђевочанка;
 карађорђевоачки. — *Карађорђевоачка йрела*
Банатско Ново Село (7345): Новосељанин; Новосељанка; новоселски. —
Новосељански йуи, Новоселски йуи, Новосељански концерй
Баноштор (780): Баношторац, Баношторка / Баношторкиња; баношторски. —
Баношторски дани йрожја
Баранда (1648): Баранђанин, Баранђанка; барандски
Барице (598): Баричанин, Баричанка; барички. — *Барички йошок*
Батровци (320): Батровчанин, Батровчанка; батровачки
Бач (6087): Бачванин, Бачванка; бачки
Бачинци (1374): Бачинчанин, Бачинчанка; бачиначки
Бачка Паланка (29449): Паланчанин, Паланчанка; паланачки. — *Бачкојаланацки
 лейњи фесйивал, Бачкојаланацки срез*
Бачка Топола (16171): Тополчанин, Тополчанка; тополски. — *Бачкојойолски йуи,
 Тойолски йуи, Тойолски дани*
Бачки Брег (1388): Брежанин, Брежанка; брешки / брежански. — *Брежански
 канал*
Бачки Брестовац (3469): Брестовчанин, Брестовчанка; брестовачки
Бачки Виногради (2039): Винограђанин, Винограђанка; виноградски
Бачки Грачац (2913): Грачанин, Грачанка; грачачки. — *Грачачки йуи*
Бачки Јарак (6049): Јарачанин, Јарачанка; јарачки. — *Јарачки йуи*
Бачки Моноштор (3920): Моношторац, Моношторка; моношторски. —
Моношторски йуи, Моношторски рии, Моношторски дунавац
Бачки Петровац (6727): Петровчанин, Петровчанка; петровачки. — *Петровачки
 йозоришни дани, Петровачки айар, Петровачки дани*
Бачки Соколац (609): Соколчанин, Соколчанка; соколачки. — *соколачки сир*
Бачко Градиште (5445): Градиштанац, Градиштанка; градиштански. —
Градиштански йуи
Бачко Добро Поље (3929): Бачкопољац, Бачкопољка; бачкопољски
Бачко Душаново (741): Душановчанин, Душановчанка; душановачки
Бачко Ново Село (1228): Новоселац, Новоселка; новоселски. — *Новоселски
 йошок*

Бачко Петрово Село (7318): Петровоселац, Петровоселка; петровоселски. — *Петровоселски лејџи дани, Петровоселски лејџи дани, Петровоселски џуџ*

Башайд (3503): Башаидац, Башаиђанка; башайдски. — *Башаидски џуџ, Башаидски друм*

Бегејци (): Бегејчанин, Бегејчанка; бегејачки

Бегеч (3335): Бегечанин, Бегечанка; бегечки

Бездан (5263): Безданац, Безданка; бездански. — *Бездански џуџ*

Бела Црква (10675): Белоцркванин, Белоцркванка; белоцрквански

Белегиш (3116): Белегишанин, Белегишанка; белегишки. — *белејишки босџан*

Бело Блато (1477): Белоблађанин, Белоблађанка; белоблатски

Беочин (8058): Беочинац, Беочинка; беочински. — *Беочински џуџ*

Беркасово (1228): Беркасовчанин, Беркасовчанка; беркасовски

Бечеј (25774): Бечејац; Бечејка; бечејски

Бешеновачки Прњавор (145): Прњаворчанин, Прњаворчанка; прњаворски

Бешеново (965): Бешеновчанин, Бешеновчанка; бешеновачки

Бешка (6239): Бешчанин, Бешчанка; бешчански. — *Бешчаски мост*

Бикић До (336): Бикићанин, Бикићанка; бикићки

Биково (1824): Биковчанин, Биковчанка; биковачки / биковски. — *Биковачки џуџ, Биковачки аеродром*

Бингула (906): Бингулац, Бингулка; бингулски

Богараш (94) (Б. Топола): Богарашанин, Богарашанка; богарашки

Богараш (724) (Сента): Богарашанин, Богарашанка; богарашки

Богојево (2120): Богојевчанин, Богојевчанка; богојевски. — *Бојојевски мост, Бојојевачки мост*

Бођани (1113): Бођанац, Бођанка; бођански

Бока (1734): Бокинач, Бокинка; бокински

Босут (1139): Босућанин, Босућанка; босутски. — *Босуџски џуџ*

Ботош (2148): Ботошанин, Ботошанка; ботошки. — *Бојтошки риџ*

Бочар (1895): Бочарац, Бочарка / Бочаркиња; бочарски

Брестач (1066): Брестачанин, Брестачанка; брестачки

Будисава (3825): Будисавац, Будисавка; будисавски. — *будисавски свињокољ*

Буђановци (1757): Буђановчанин, Буђановчанка; буђановачки

Буковац (3585): Буковчанин, Буковчанка; буковачки. — *Буковачки џуџ, Буковачки до, Буковачки мараџон*

Бусење (94): Бусењанин, Бусењанка; бусењски

Вајска (3169): Вајштанац, Вајштанка; вајштански. — *Вајшџански риџ*

Ватин (250): Ватињанин, Ватињанка; ватински. — *Ватински џуџ*

Вашица (1717): Вашичанин, Вашичанка; вашички

Велебит (366): Велебићанин, Велебићанка; велебитски. — *Велебиџски канал*

Велика Греда (1374): Гређанин, Гређанка; гредски
Велика Ремета (42): Ремеђанин, Ремеђанка; реметски
Велике Ливаде (): Ливађанин, Ливађанка; ливадски
Велики Гај (790): Гајчанин, Гајчанка; гајски
Велики Радинци (1617): Радинчанин, Радинчанка; радиначки. — *Радиначки њуш*
Велико Средиште (1340): Средиштанин / Средиштанац, Средиштанка; средиштански
Ветерник (18626): Ветерничанин, Ветерничанка; ветернички
Визић (349): Визићанин, Визићанка; визићки. — *визићки виногради, Визићки бреј*
Вилово (1103): Вилочанин, Вилочанка; виловски. — *Виловачки риш*
Витојевци (913): Витојевчанин, Витојевчанка; витојевачки
Вишњевац (639): Вишњевчанин, Вишњевчанка; вишњевачки
Вишњићево (1899): Вишњићевчанин, Вишњићевчанка; вишњићевски
Владимировац (4111): Владимировчанин, Владимировчанка; владимировачки
Влајковац (1178): Влајковчанин, Влајковчанка; влајковачки
Вогањ (1614): Вогањац, Вогањка; вогањски. — *Вогањски њуш*
Војвода Степа (1720): Степчанин / Степанац, Степчанка / Степанка; степански / степски
Војводинци (417): Војводинчанин, Војводинчанка; војводиначки
Војка (5012): Војчанин, Војчанка; војачки
Врачев Гај (1568): Врачевгајац, Врачевгајка; врачевгајски. — *Врачевгајско језеро*
Врбас (25907): Врбашанин, Врбашанка; врбаски. — *Врбаски њуш, Врбашки њуш*
Врбича (404): Врбичанин, Врбичанка; врбички
Врдник (3704): Врдничанин, Врдничанка; врднички
Вршац (36623): Вршчанин, Вршчанка; вршачки. — *Вршачки виногради*
Вршачки Ритови (91): Рићанин, Рићанка; ритски. — *Ришски њуш*
Гај (3302): Гајчанин, Гајчанка; гајски
Гајдобра (2968): Гајдобранин, Гајдобранка; гајдобрански
Гаково (2201): Гаковчанин, Гаковчанка; гаковачки
Гардиновци (1485): Гардиновчанин, Гардиновчанка; гардиновачки
Гибарац (1158): Гибарчанин, Гибарчанка; гибарачки. — *Гибарачки њуш*
Глогоњ (3178): Глогоњац, Глогоњка; глогоњски
Гложан (2283): Гложанац, Гложанка; гложански
Голубинци (5129): Голубинчанин, Голубинчанка; голубиначки
Горња Рогатица (477): Рогатичанин, Рогатичанка; рогатички
Горњи Брег (1889): Горњобрежанин, Горњобрежанка; горњобрежански
Горњи Таванкут (1381): Таванкућанин, Таванкућанка; таванкутски. — *Таванкућски њуш, Таванкућски ашар*
Госпођинци (3896): Госпођинчанин, Госпођинчанка; госпођиначки

Грабово (138): Грабовљанин; Грабовљанка; грабовачки
Грабовци (1480): Грабовчанин, Грабовчанка; грабовачки
Гргетег (85): Гргетежанин, Гргетежанка; гргетечки / гргетешки
Гргуревци (1312): Гргуревчанин, Гргуревчанка; гргуревачки
Гребенац (1017): Гребенчанин, Гребенчанка; гребеначки
Гудурица (1267): Гудуричанин, Гудуричанка; гудурички
Гунарош (1441): Гунарошанин, Гунарошанка; гунарошки
Дебељача (5325): Дебељачанин, Дебељачанка; дебељачански
Делиблато (3498): Делиблаћанин, Делиблаћанка; делиблатски
Дероње (2847): Дероњац, Дероња; дероњски
Деспотово (2096): Деспотовљанин, Деспотовљанка; деспотовски. – *Десџошовачки џуџ*
Деч (1590): Дечанин, Дечанка; дечански
Дивош (1585): Дивошанин, Дивошанка; дивошки
Добринци (1716): Добринчанин, Добринчанка; добриначки
Добрица (1344): Добричанин, Добричанка; добрички. – *Добрички њаорски гани*
Добричево (226): Добричанин / Добричевац, Добричанка; добричевски
Добродол (127): Добродолац, Добродолка; добродолски
Долине (516): Долињанин, Долињанка; долиньски
Долово (6835): Доловац, Доловка; доловски / доловачки. – *Доловачки џуџ, доловачки аџар*
Доњи Петровци (991): Петровчанин, Петровчанка; петровачки
Доњи Таванкут (2631): Таванкућанин, Таванкућанка; таванкутски
Доњи Товарник (1016): Товарничанин, Товарничанка; товарнички
Дорослово (1830): Дорословац, Дорословка; дорословски. – *дорословско ловиџџе*
Дубовац (1283): Дубовчанин, Дубовчанка; дубовачки
Дужине (219): Дужинчанин, Дужинчанка; дужински
Дупљаја (854): Дупљајац, Дупљаја; дупљајски
Ђала (1004): Ђалинац, Ђалинкиња / Ђалинка; ђалиньски / ђалски
Ђурђево (5137): Ђурђевчанин. Ђурђевчанка; ђурђевачки
Ђурђин (1746): Ђурђинац, Ђурђинка; ђурђински
Елемир (4690): Елемирац, Елемирка; елемирски. – *Елемирски друм*
Ердевик (3316): Ердевичанин, Ердевичанка; ердевички. – *Ердевичко језеро*
Ечка (4513): Ечанин, Ечанка; ечански. – *Ечански друм, Ечански канал, ечански аеродром, Ечански мосџ*
Жабал (9598): Жабалац, Жабалка; жабалски. – *жабалски аџар, Жабалски мосџ*
Жарковац (1102): Жарковчанин, Жарковчанка; жарковачки

Житиште (3242): Житиштанин, Житиштанка; житиштански. — *жиџишџански аџар*

Загајица (575): Загајичанин, Загајичанка; загајички. — *Заџајичко брдо*

Засавица I (836): Засавичанин, Засавичанка; засавички

Засавица II (707): Засавичанин, Засвичанка; засавички

Зимонић (340): Зимонићанин, Зимонићанка; зимонићки

Змајево (4361): Змајевчанин, Змајевчанка; змајевски / змајевачки. — *Змајевачки џуџ, Змајевачки мост*

Зобнатица (309): Зобнатичанин, Зобнатичанка; зобнатички

Зрењанин (79773): Зрењанинац, Зрењанинка; зрењанински

Иваново (1131): Ивановчанин / Ивановац, Ивановчанка / Ивановка; ивановачки. — *Ивановачки дунавац*

Идвор (1198): Идворац, Идворчанка; идворски. — *Михајло Пуџин Идворски, идворски аџар*

Иђош (2174): Иђошанин, Иђошанка; иђошки

Избиште (1728): Избиштанац / Избиштанин, Избиштанка; избиштански / избишки

Иланџа (1727): Иланџанин, Иланџанка; иланџански

Илинци (827): Илинчанин, Илинчанка; илиначки

Инђија (26247): Инђијац, Инђијка; инђијски

Ириг (4848): Ирижанин, Ирижанка; иришки. — *Иришки венац*

Јабланка (281): Јабланчанин, Јабланчанка; јабланачки

Јабука (6312): Јабучанин, Јабучанка; јабучки

Јазак (1100): Јазачанин, Јазачанка; јазачки

Јазово (978): Јазовчанин, Јазовчанка; јазовски / јазовачки. — *јазовачки аџар*

Јамена (1130): Јаменчанин, Јаменчанка; јаменски

Јанков Мост (636): Јанковмошћанин, Јанковмошћанка; јанковачки

Јаношик (1171): Јаношичанин, Јаношичанка; јаношички

Јарак (2235): Јарачанин, Јарачанка; јарачки. — *Јарачки џуџ*

Јарковац (1817): Јарковчанин, Јарковчанка; јарковачки

Јарковци (604): Јарковчанин, Јарковчанка; јарковачки

Јасеново (1446): Јасеновац, Јасеновка; јасеновачки

Јаша Томић (2982): Јашинац, Јашинка; јашински

Јерменовци (1033): Јерменовчанин, Јерменовчанка; јерменовачки

Кавило (233): Кавилчанин, Кавилчанка; кавилачки

Кајтасово (287): Кајтасовац, Кајтасовка; кајтасовски

Калуђерово (132): Калуђеровац, Калуђеровка; калуђерски

Кањижа (10200): Кањижанин, Кањижанка; кањишки

Каравуково (4991): Каравуковчанин, Каравуковчанка; каравуковачки

Карађорђево (1012) (Бачка Паланка): Карађорђевчанин, Карађорђевчанка; карађорђевски. — *карађорђевски дојовор, Карађорђевска шума*

Карађорђево (590) (Бачка Топола): Карађорђевчанин, Карађорђевчанка; карађорђевски

Карловчић (1243): Карловчићанин, Карловчићанка; карловчићи

Каћ (11168): Каћанин, Каћанка; каћи

Качарево (7624): Качаревац, Качаревка, качаревачки

Кеви (887): Кевџац / Кевџанин, Кевџа / Кевџчанка; кевџски

Келебија (2168): Келебијац, Келебија, келебијски. — *Келебијски џуџ*

Кикинда (41935): Кикинђанин, Кикинђанка; кикиндски

Кисач (5471): Кисачанин, Кисачанка; кисачки. — *Кисачка улица*

Клек (2959): Клечанин, Клечанка; клечански

Кленак (3246): Кленчанин, Кленчанка; кленачки

Кљајићево (6012): Кљајићевац, Кљајићевка; кљајићевски

Книћанин (2034): Книћанинац, Книћанинка; книћанински. — *Книћанински риџ*

Ковачица (6764): Ковачичанин, Ковачичанка; ковачички

Ковиљ (5599): Ковиљчанин, Ковиљчанка; ковиљски. — *Ковиљски риџ*

Ковин (14250): Ковинац, Ковинка; ковински

Колут (1710): Колућанин, Колућанка; колутски

Конак (996): Коначанин, Коначанка; коначки

Крајишник (2241): Крајишничанин, Крајишничанка; крајишнички

Краљевци (1232): Краљевчанин, Краљевчанка; краљевачки

Криваја (986): Кривајчанин, Кривајчанка; кривајски. — *Кривајско језеро*

Крњешевци (1025): Крњешевчанин, Крњешевчанка; крњешевачки

Крстур (1620): Крстурац, Крстурка / Крстуркиња; крстурски

Крушедол Прњавор (277): Прњаворчанин, Пњаворчанка; прњаворски / крушедолски

Крушедол Село (388): Крушедолац, Крушедолка; крушедолски

Крушчић (2353): Крушчићанин, Крушчићанка; крушчићи

Крушчица (989): Крушчичанин, Крушчичанка; крушчички

Крчедин (2878): Крчединац, Крчединка; крчедински

Кузмин (3391): Кузминац, Кузминка; кузмински

Кукујевци (2252): Кукујевчанин, Кукујевчанка; кукујевачки

Кула (19301): Куљанин, Куљанка; кулски. — *Кулски џуџ*

Кулпин (2976): Кулпинац, Кулпинка; кулпински

Кумане (3814): Куманчанин, Куманчанка; кумански

Купиник (349): Купиничанин, Купиничанка; купинички

Купиново (2047): Купиновчанин, Купиновчанка; купиновачки / купиновски

Купусина (2356): Купусинац, Купусинка; купусински / купусиначки. — *Купусиначки дунавац, Купусиначки канал*

Кусић (1361): Кусићанин / Кусићанац, Кусићанка; кусићки
Куцура (4663): Куцуранин, Куцуранка; куцурски
Куштиљ (806): Куштиљанин, Куштиљанка; куштиљски
Лазарево (3308): Лазаревчанин, Лазаревчанка; лазаревачки / лазаревски
Лалић (1646): Лалићанин, Лалићанка; лалићки
Лаћарак (10893): Лаћарчанин, Лаћарчанка; лаћарачки
Лаудоновац (24): Лаудоновчанин, Лаудоновчанка; лаудоновачки
Лединци (1641): Лединчанин, Лединчанка; лединачки
Лежимир (947): Лежимирац, Лежимирка; лежимирски
Липар (1807): Липарчанин, Липарчанка; липарски
Ловћенац (3693): Ловћенчанин, Ловћенчанка; ловћеначки
Лок (1255): Лочанин, Лочанка; лочки
Локве (2002): Локванац, Локванка; локвански
Луг (801): Лужанин, Лужанка; лужански
Лукино Село (598): Лукиноселац, Лукиноселка; лукиноселски
Лукићево (2077): Лукићевчанин, Лукићевчанка; лукићевски. — *лукићевски аџар*
Љуба (559): Љубљанин, Љубљанка; щубачки / щупски
Љуково (1604): Љуковчанин, Љуковчанка; щуковачки
Љутово (1181): Љутовљанин; Љутовљанка; щутовачки
Маглић (2695): Маглићанин, Маглићанка; маглићки
Мајдан (292): Мајданац, Мајданка; мајдански
Мала Босна (1245): Малобосанац, Малобосанка; малобосански
Мала Ремета (151): Ремећанин, Ремећанка; реметски
Мале Пијаци (1988): Малопијачанин, Малопијачанка; малопијачки. — *Малопијачки џуџи*
Мали Београд (524): Београђанин, Београђанка; београдски
Мали Жам (379): Жамац, Жамљанка / Жаманка; жамски
Мали Иђош (5465): Иђошанин, Иђошанка; иђошки
Мали Песак (115): Малопешчанин, Малопешчанка; малопешчански
Мали Радинци (598): Радинчанин, Радинчанка; радиначки
Мало Баваниште (420): Малобаваништанац, Малобаваништанка;
малобаваништански / малобаванишки
Мало Средиште (120): Средиштанин / Средиштанац, Средиштанка;
средиштански. — *Малосредиштански џоџок*
Манђелос (1533): Манђелошанин, Манђелошанка; манђелошки
Марадик (2298): Марадичанин, Марадичанка; марадички
Маргита (1047): Маргићанин, Маргићанка; маргитски. — *Маргићски џуџи*
Марковац (329): Марковчанин, Марковчанка; марковачки
Марковићево (216): Марковићевчанин, Марковићевчанка; марковићевачки /
марковићевски

Мартинци (3639): Мартинчанин, Мартинчанка; мартиначки
Мартонош (2183): Мартоношанин, Мартоношанка; мартоношки
Мачванска Митровица (3896): Мачванин / Митровчанин, Мачванка / Митровчанка; мачвански
Међа (1155): Међанац / Међанин, Међанка; међански
Меленци (6737): Меленчанин, Меленчанка; меленачки
Месић (227): Месићанин, Месићанка; месићи
Милетићево (622): Милетићевчанин, Милетићевчанка; милетићевски
Милешево (1118): Милешевац, Милешевка; милешевски
Мићуново (516): Мићуновац, Мићуновка; мићуновачки
Михајлово (1004): Михајловчанин, Михајловчанка; михајловачки
Мишићево (446): Мишићевац, Мишићевка; мишићевски. – *Мишићевски ђуш*
Младеново (3358): Младеновљанин, Младеновљанка; младеновачки
Мокрин (5918): Мокринчанин, Мокринчанка; мокрински
Мол (6786): Молац, Молкиња; молски. – *Молски дани, Молски ђуш*
Моловин (298): Моловинац, Моловинка; молвински
Моровић (2164): Моровићанин, Моровићанка; моровићи
Мошорин (2763): Мошоринац, Мошоринка; мошорински
Мраморак (3145): Мраморчанин, Мраморчанка; мраморачки
Надаљ (2202): Надаљац, Надаљка; надаљски
Наково (2419): Наковчанин, Наковчанка; наковачки
Нерадин (551): Нерадинац, Нерадинка; нерадински
Неузина (1371): Неузинац, Неузинка; неузински
Нештин (900): Нештинац, Нештинка; нештински
Никинци (2216): Никинчанин, Никинчанка; никиначки
Николинци (1240): Николинчанин, Николинчанка; николинчански
Нова Гајдобра (1409): Гајдобранин, Гајдобранка; гајдобрански
Нова Пазова (18214): Пазовчанин, Пазовчанка; пазовачки
Нова Црвенка (524): Новоцрвенчанин, Новоцрвенчанка; новоцрвеначки
Нова Црња (1861): Црњанин, Црњанка; црњански
Нови Бановци (9358): Бановчанин, Бановчанка; бановачки. – *Бановачки ђуш*
Нови Бечеј (14452): Новобечејац, Новобечејка; новобечејски. – *новобечејски ашар*
Нови Жедник (2848): Жедничанин, Жедничанка; жеднички
Нови Итебеј (1315): Итебејац, Итебејкиња; итебејски. – *Итебејски зимски сусрећи*
Нови Карловци (3036): Карловчанин, Карловчанка; карловачки
Нови Кнежевац (7581): Кнежевчанин, Кнежевчанка; кнежевачки. – *Новокнежевачки ђарк, Новокнежевачки ђуш, Новокнежевачки моси*

Нови Козарци (2277): Козарчанин, Козарчанка; новокозарачки

Нови Козјак (768): Козјачанин, Козјачанка; козјачки

Нови Сад (191405): Новосађанин, Новосађанка; новосадски. – *Новосадска фудбалска лига*

Нови Сланкамен (3455): Сланкаменац, Сланкаменка; сланкаменачки

Ново Милошево (6763): Милошевчанин, Милошевчанка; милошевачки

Ново Орахово (2029): Ораховчанин, Ораховчанка; ораховачки

Ново Село (211): Новоселац, Новоселка; новоселски

Ноћај (2120): Ноћајац, Ноћајка; ноћајски

Његошево (632): Његошевац, Његошевка; његошевски

Оборњача (389): Оборњачанин, Оборњачанка; оборњачки

Обреж (1400): Обрежанин, Обрежанка; обрешки

Обровац (3177): Обровчанин, Обровчанка; обровачки

Огар (1143): Огарчанин / Огарац; Огарчанка; огарски

Омољница (6518): Омољчанин, Омољчанка; омољички. – *омољички аџар, Омољички мост*

Опово (4693): Оповљанин, Оповљанка; оповски / оповачки. – *Ојовачки дунавац, Ојовачки мост*

Орешац (420): Орешчанин, Орешчанка; орешачки

Орешковић (696): Орешковићанин, Орешковићанка; орешковићи

Орловат (1789): Орловаћанин, Орловаћанка; орловатски. – *орловајски аџар*

Ором (1561): Оромљанин, Оромљанка; оромски

Остојићево (2844): Остојићевљанин, Остојићевљанка; остојићевски

Оџаци (9940): Оџачанин, Оџачанка; оџачки

Павлиш (2237): Павлиштанин / Павлишанин, Павлиштанка / Павлишанка; павлишки

Павловци (460): Павловчанин, Павловчанка; павловачки

Падеј (2882): Падејац, Падејка; падејски

Падина (5760): Падинац, Падинка; падински

Палић (7748): Палићанин, Палићанка; палићи. – *Палићко језеро*

Панонија (798): Панонијац, Панонијка; панонијски

Панчево (77087): Панчевац, Панчевка; панчевачки. – *Панчевачки мост*

Параге (1039): Паражанин, Паражанка; парошки / паражански

Парта (444): Партанац, Партанка; партански

Пачир (2948): Пачирац, Пачирка; пачирски

Перлез (3818): Перлежанин, Перлежанка; перлески. – *џерлески аџар, Перлеска бара*

Петроварадин (13973): Петроварадинац, Петроварадинка; петроварадински. – *Петроварадински мост*

Пећинци (2659): Пећинчанин, Пећинчанка; пећиначки
Пивнице (3835): Пивничанин, Пивничанка; пивнички
Плавна (1392): Плаванац, Плаванка; плавански
Пландиште (4270): Пландиштанац / Пландиштанин, Пландиштанка;
 пландиштански
Платичево (2760): Платичевац, Платичевка; платичевски
Плочица (2044): Плочичанин, Плочичанка; плочички
Победа (342): Побеђанин, Побеђанка; победачки / побеђански
Подлокањ (217): Подлокањац, Подлокањака; подлокањски
Попинци (1360): Попинчанин, Попинчанка; попиначки
Потпорањ (311): Потпорањанин, Потпорањанка; потпорањски
Привина Глава (221): Привинац, Привинка; привински
Пригревица (4781): Пригревчанин, Пригревчанка; пригревички / пригревачки
Прхово (813): Прховчанин, Прховчанка; прховачки
Путинци (3244): Путинчанин, Путинчанка; путиначки
Путниково (243): Путниковчанин; Путниковчанка; путниковачки
Рабе (135): Рабејац / Рабејчанин; Рабејка / Рабејчанка / Рабејанка; рабејски
Равни Тополовац (1352): Тополовчанин, Тополовчанка; тополовачки
Равно Село (3478): Равносељац, Равноселка; равноселски
Равње (1463): Равњанин, Равњанка; равњански / равањски
Раденковић (1086): Раденковићанин, Раденковићанка; раденковићи
Радичевић (1332): Радичевићанин, Радичевићанка; радичевићи
Радоево (1385): Радоевчанин, Радоевчанка; радоевачки
Раковац (1989): Раковчанин, Раковчанка; раковачки
Растина (566): Растинац, Растинка; растински
Ратково (4118): Ратковчанин, Ратковчанка; ратковачки
Ривица (657): Ривичанин, Ривичанка; ривички
Риђица (2590): Риђичанин, Риђичанка; риђички
Ритишево (509): Ритишевљанин, Ритишевљанка; ритишевски
Рума (32229): Румљанин, Румљанка; румски
Руменка (5729): Руменчанин, Руменчанка; руменачки
Руски Крстур (5213): Крстурац, Крстурка; крстурски. – *Крсџурски ѿуѿ*
Руско Село (3328): Рускосељац, Рускоселка; рускоселски
Савино Село (3351): Савиносељац, Савиноселка; савиноселски
Сајан (1348): Сајанац, Сајанка; сајански
Сакуле (2048): Сакулац, Сакулка; сакулски
Салаш Ноћајски (1879): Салашанин, Салашанка; ноћајски
Самош (1247): Самошанин, Самошанка; самошки

Санад (1314): Санађанин, Санађанка / Санаткиња; санадски
Светићево (205): Светићевац, Светићевка; светићевски
Светозар Милетић (3169): Милетићанин, Милетићанка; милетићи
Свилојево (1364): Свилојевчанин / Свилојевац, Свилојевчанка; свилојевачки
Свилош (362): Свилошанин, Свилошанка; свилошки
Селенча (3279): Селенчанин, Селенчанка; селеначки
Селеуш (1340): Селеушанин, Селеушанка; селеушки
Сента (20302): Сенђанин, Сенђанка; сенђански
Сефкерин (2627): Сефкеринач, Сефкеринка; сефкерински
Сечањ (2647): Сечањац, Сечањка; сечањски
Сибач (544): Сибачанин, Сибачанка; сибачки
Сивац (8992): Сивчанин, Сивчанка; сивачки. – *Сивачки ђуџ*
Сигет (247): Сигеђанин, Сигеђанка; сигетски
Силбаш (2849): Силбашанин, Силбашанка; силбашки
Сириг (3010): Сирижанин, Сирижанка; сиришки
Скореновац (2574): Скореновчанин, Скореновчанка; скореновачки
Сланкаменачки Виногради (266): Винограђанин, Винограђанка; виноградски
Сомбор (51471): Сомборац, Сомборка; сомборски. – *Сомборски ђуџ*
Сонта (4992): Сонђанин, Сонђанка; сонђански. – *Сонђански ђуџ*
Сот (791): Сођанин, Сођанка; сотски
Сочица (170): Сочицанин, Сочицанка; сочиначки / сочински / сочицански
Србобран (13091): Србобранац, Србобранка; србобрански
Средњи Салаш (172): Салашанин, Салашанка; салашки
Сремска Каменица (11205): Каменичанин, Каменичанка; каменички. –
Каменички ђарк
Сремска Митровица (39084): Митровчанин, Митровчанка; митровички
Сремска Рача (773): Рачанин, Рачанка; рачански
Сремски Карловци (8839): Карловчанин, Карловчанка; карловачки. –
Карловачки ђуџ
Сремски Михаљевци (837): Михаљевчанин, Михаљевчанка; михаљевачки
Српска Црња (4383): Црњанин, Црњанка; црњански
Српски Итебеј (2405): Итебејчанин, Итебејчанка; итебејски.
Српски Милетић (3538): Милетићанин, Милетићанка; милетићи
Стајићево (1999): Стајићевчанин, Стајићевчанка; стајићевачки
Станишић (4808): Станишићанин, Станишићанка; станишићи
Стапар (3720): Стапарац, Стапарка; стапарски. – *Сџапарски ђуџ*
Стара Бингула (190): Бингулац, Бингулка; бингулски
Стара Моравица (5699): Моравичанин, Моравичанка; моравички. –
сџароморавички аџар

Стара Пазова (18645): Пазовчанин, Пазовчанка; пазовачки. – *Старопазовачки њарк*

Стари Бановци (5488): Бановчанин, Бановчанка; бановачки

Стари Жедник (2230): Жедничанин, Жедничанка; жеднички

Стари Лец (1094): Лечанин, Лечанка; лечански

Стари Сланкамен (674): Сланкаменац, Сланкаменка; сланкаменски / сланкаменачки. – *Сланкаменска бања*

Старчево (7615): Старчевац, Старчевка; старчевачки

Стејановци (1020): Стејановчанин, Стајановчанка; стејановачки

Степановићево (2214): Степановићанин / Степановчанин, Степановићанка / Степановчанка; степановићевачки

Стеријино (234): Стеричанин, Стеричанка; стеријински

Стража (693): Стражанин, Стражанка; стражански

Суботица (99981): Суботичанин, Суботичанка; суботички. – *Субоџички џамбурашки оркестар, Субоџички џуџ*

Суботиште (942): Суботиштанин, Суботиштанка; суботиштански

Сурдук (1589): Сурдучанин, Сурдучанка; сурдучки

Сусек (1132): Сусечанин, Сусечанка; сусечки

Сутјеска (1737): Сутјешчанин, Сутјешчанка; сутјешчански

Тараш (1140): Тарашанин, Тарашанка; тарашки

Телечка (2084): Телечанин, Телечанка; телечки

Темерин (19216): Темеринац, Темеринка; темерински. – *Темерински џуџ*

Тител (5894): Титељанин, Титељанка; тителски. – *Тиџелски бреј*

Тоба (691): Тобанин, Тобанка; топски

Товаришево (3102): Товаришанин, Товаришанка; товаришки / товаришански

Томашевац (1765): Томашевчанин, Томашевчанка; томашевачки

Торда (1771): Торђанин, Торђанка; торђански

Торњош (1766): Торњошанин, Торњошанка; торњошки

Тотово Село (709): Тотовоселац / Тотовосељанин, Тотовоселка / Тотовосељанка; тотовоселски

Трешњевац (1868): Трешњевчанин, Трешњевчанка; трешњевачки

Турија (2562): Туријанац / Туринац, Туријанка / Туринка; туријски / турински. – *Туријски џуџ, Турински џуџ, Туријско брдо, Туријска кобасицијада*

Уздин (2498): Уздинац, Уздинка; уздински

Уљма (3598): Уљманац / Уљманин, Уљманка; уљмански

Утрине (1038): Утрињанин, Утрињанка; утрински. – *Уџрински џуџ*

Фаркаждин (1386): Фаркаждинач, Фаркаждинка; фаркаждински. – *Фаркаждински риџ, Фаркаждински мосџ*

Фекетић (4336): Фекетићанин, Фекетићанка; фекетићки

Филић (161): Филићанин / Филићанац, Филићанка; филићки

Футог (18582): Футожанин, Футожанка; футошки. – *Футошки џуш*
Хајдуково (2482): Хајдуковчанин / Хајдуковљанин, Хајдуковчанка; хајдуковачки
Хајдучица (1375): Хајдучичанин, Хајдучичанка; хајдучански
Хетин (763): Хетинац, Хетинка; хетински
Хоргош (6325): Хоргошанин, Хоргошанка; хоргошки. – *хорјошка љајрика*
Хртковци (3428): Хртковчанин, Хртковчанка; хртковачки
Црвена Црква (729): Црвенчанин / Цркванац, Црвенчанка / Цркванка;
 црквански
Црвенка (10163): Црвенчанин, Црвенчанка; црвеначки
Црепаја (4855): Црепајац, Црепајка; црепајски
Црна Бара (568): Црнобарац, Црнобарка; црнобарски
Чалма (1675): Чалманац, Чалманка; чалмански
Чантавир (7178): Чантавирац, Чантавирка; чантавирски
Челарево (5423): Челаревчанин, Челаревчанка; челаревски
Ченеј (2115): Ченејац, Ченејка; ченејски
Чента (3119): Ченћанин, Ченћанка; ченћански
Черевих (2826): Черевиханин, Черевиханка; черевихки
Честерег (1391): Честережанин, Честережанка; честерешки
Чешко Село (46): Чешкоселац, Чешкоселка; чешкоселски
Чока (4707): Чоканин, Чоканка; чокански
Чонопља (4359): Чонопљанац, Чонопљанка; чонопљански
Чортановци (2308): Чортановчанин, Чортановчанка; чортановачки
Чуруг (8882): Чуружанин, Чуружанка; чурушки
Шајкаш (4550): Шајкашанин, Шајкашкиња; шајкашки
Шатринци (399): Шатринчанин, Шатринчанка; шатриначки
Шашинци (1830): Шашинчанин, Шашинчанка; шашиначки
Шид (16311): Шићанин, Шићанка; шидски
Шимановци (3358): Шимановчанин, Шимановчанка; шимановачки
Шишатовец (218): Шишатовчанин; Шишатовчанка; шишатовачки
Шуљам (744): Шуљманац, Шуљманка; шуљамски
Шумарак (180): Шумарчанин, Шумарчанка; шумарачки
Шупљак (1310): Шупљачанин, Шупљачанка; шупљачки
Шурјан (330): Шурјанац, Шурјанка; шурјански
Шушара (376): Шушаранин, Шушаранка; шушарски

ГРАЂА

Регистар који је пред нама обухвата прикупљену грађу етника и ктетика свих насеља у Војводини (која су имала тај статус према попису становника из 1991. и 2002. године). Наведени су облици у мушком и женском роду у једнини за етнике и у мушком роду у једнини за ктетике.

Ада (12078/10547): Ађанин (14), Ађанка (14), ађански (21) / адачки (1) –

Ађански њуш, Ађански мосш, Ађански зоолошки врш, Песничко вече ађанских амајџера (постоји презиме Ађански)

Адашевици (2080/2166): Адашевчанин (12) / Адашевчан (2), Адашевчанка (13); адашевачки (13)

Адорјан (1158/1128): Адорјанин (8) / Адорјанац (3), Адорјанка (11); адорјански (11)

Алекса Шантић (2267/2172): Шантићанин (14) / Шантићан (2) / Шантићевац (2), Шантићанка (15) / Шантићевка (2); шантићки (11)

Алибунар (3738/3431): Алибунарчанин (11), Алибунарчанка (11); алибунарски (22). – *Алибунарски Позоришни дани, Алибунарски риш*

Апатин (18389/19320): Апатицац (19); Апатинка (19), апатински (27). –

Ајајински риш, Ајајински њуш, Ајајински вајарски сусреши, Ајајинске рибарске вечери

Арадац (3573/3461): Арађанин (8) / Аратчанин (7), Арађанка (7) / Аратчанка (7); арадачки (12) / арадски (11) (презиме Арадски)

Ашања (1486/1488): Ашањац (11); Ашањка (7) / Ашањкиња (4), ашањски (5) / ашањачки (5)

Баваниште (6517/6106): Баваништанац (7) / Баваништанин (3), Баваништанка (10); баваништански (8) / баванишки (6). – *Баванишћански њуш*

Багремово (220/204): Багремовчанин (6) / Багремчанин (4), Багремовчанка (6) / Багремчанка (4); багремовачки (10)

Бајмок (8620/8586): Бајмочанин (27) / Бајмочан (4); Бајмочанка (29), бајмочки (22) / бајмочански (2). – *Бајмочки њуш*

Бајша (2745/2568): Бајшанин (21), Бајшанка (21); бајшански (13). – *Бајшанкси њуш*

Банатска Дубица (507/428): Дубичанин (21), Дубичанка (11); дубички (14)

Банатска Паланка (974/837): Паланчанин (12), Паланчанка (12); паланачки (14)

Банатска Суботица (280/200): Суботичанин (12), Суботичанка (11); суботички (13)

Банатска Топола (1176/1066): Тополчанин (9) / Тополчан (2), Тополчанка (11); тополски (8) / банатскотополски (2)

Банатски Брестовац (3715/3517): Брестовчанин (11), Брестовчанка (11); брестовачки (10)

Банатски Двор (1300/1263): Дворанин (8) / Дворчанин (1) / Дворчан (1),

Дворанка (8) / Дворчанка (2); дворачки (8) / банатскодворачки (1)

Банатски Деспотовац (1823/1620): Деспотовчанин (13) / Деспотовљанин (3), Деспотовчанка (12) / Деспотовљанка (2); деспотовачки (15) / банатскодеспотовачки (3)

Банатски Карловац (6286/5820): Карловчанин (10), Карловчанка (10); карловачки (12)

Банатски Моноштор (152/135): Моношторац (10), Моношторка (10) / Моношторкиња (1); моношторски (10)

Банатски Соколац (369/366): Соколчанин (12), Соколчанка (12); соколчански (8) / соколачки (4)

Банатско Аранђелово (1912/1718): Аранђеловчанин (8) / Аранђеловчан (1), Аранђеловчанка (8); аранђеловачки (11)

Банатско Велико Село (3134/3034): Великоселац (12) / Великоселчанин (7) / Великоселчан (1), Великоселка (2) / Великоселчанка (16); великоселски (14). – *Великоселски рии*

Банатско Вишњићево (391/384): Вишњићевчанин (5) / Вишњићанин (6), Вишњићевчанка (5) / Вишњићанка (6); вишњићевачки (6) / вишњићевски (4)

Банатско Карађорђево (2575/2508): Карађорђеовчанин (11), Карађорђеовчанка (11); карађорђеовачки (10)

Банатско Ново Село (7987/7345): Новосељанин (15) / Новоселац (4), Новосељанка (8) / Новоселка (4); новоселски (9) / новосељански (9). – *Новосељански ђуи, Новоселски ђуи*

Баноштор (618/780): Баношторац (13) / Баношторчанин (1), Баношторка (6) / Баношторкиња (5), баношторски (14)

Баранда (1690/1648): Баранђанин (11), Баранђанка (11); барандски (6) / баранђански (4)

Барице (887/598): Баричанин (16), Баричанка (16); барички (11)

Батровци (399/): Батровчанин (12) / Батровчан (3), Батровчанка (11); батровачки (11)

Бач (6046/): Бачванин (11) / Бачанин (3) / Бачлија (1), Бачванка (11) / Бачанка (3); бачки (10)

Бачинци (1298/): Бачинчанин (15) / Бачинчан (2), Бачинчанка (13); бачиначки (12)

Бачка Паланка (26780/): Паланчанин (12) / Паланчан (2) / Бачкопаланчанин (24), Паланчанка (14) / Бачкопаланчанка (24); паланачки (10) / бачкопаланачки (15). – *Бачкојаланачки леињи фестивал*

Бачка Топола (16704/): Тополчанин (25) / Тополчан (2) / Бачкотополчанин (7), Тополчанка (26) / Бачкотополчанка (7); тополски (14) / бачкотополски (14). – *Бачкојойолски ђуи, Тойолски ђуи*

Бачки Брег (1585/): Бачкобрежанин (1) / Брежанин (14) / Брежан (3), Брежанка (14); брешки (6) / брежански (8)

Бачки Брестовац (3737/): Брестовчанин (27), Брестовчанка (27) / Брестачкиња

(1); брестовачки (13)

Бачки Виногради (2242/): Винограђанин (13) / Бачковинограђанин (3), Винограђанка (13) / Бачковинограђанка (3); бачковоноградски (13) / винограђански (2)

Бачки Грачац (2924/): Грачанин (25), Грачанка (25); грачачки (12). – *Грачачки ђуџи*

Бачки Јарак (5426/): Јарачанин (17), Јарачанка (17); јарачки (15). – *Јарачки ђуџи, Јарачки јарани*

Бачки Моноштор (4205/): Моношторац (26), Моношторка (26) / Моношторкиња (1); моношторски (15). – *Моношторски ђуџи*

Бачки Петровац (7236/): Петровчанин (12) / Петровчан (2), Петровчанка (10); петровачки (11) / бачкопетровачки (4). – *Петровачки дани*

Бачки Соколац (497/): Соколчанин (11), Соколчанка (11); соколачки (8) / соколски (4)

Бачко Градиште (5625/): Градиштанац (16), Градиштанка (16); градиштански (13). – *Градиштански ђуџи*

Бачко Добро Поље (3940/): Бачкопољац (14) / Добропољац (2), Бачкопољка (14) / Добропољка (2); бачкопољски (12)

Бачко Душаново (785/): Душановчанин (14) / Бачкодущановчанин (4), Душановчанка (14) / Бачкодущановчанка (4); душановачки (4) / бачкодущановачки (14)

Бачко Ново Село (1365/): Новоселац (15), Новоселка (15); новоселски (13)

Бачко Петрово Село (7958/): Петровоселац (16), Петровоселка (16); петровоселски (13). – *Петровоселски лејџи дани*

Башайд (3741/): Башаидац (21) / Башаиђанин (3), Башаиђанка (21) / Башаиткиња (3); башайдски (18). – *Башаидски ђуџи*

Бегејци (3700/): Бегејчанин (10), Бегејчанка (10); бегејачки (5) / бегејски (10).

Бегеч (2827/): Бегечанин (16) / Бегечан (6), Бегечанка (22); бегечки (12)

Бездан (5472/): Безданац (34), Безданка (34); бездански (22). – *Бездански ђуџи*

Бела Црква (11634/): Белоцркванин (33) / Белоцркванац (3), Белоцркванка (36); белоцрквански (13). – *Белоцркванска долина, белоцркванска језера*

Белегиш (2605/): Белегишанин (15), Белегишанка (15); белегишки (13)

Бело Блато (1762/): Белоблађанин (16), Белоблађанка (16); белоблатски (6) / белоблађански (6)

Беочин (7873/): Беочинац (15), Беочинка (14); беочински (22)

Беркасово (1103/): Беркасовчанин (16) / Беркасовчан (1), Беркасовчанка (17); беркасовачки (9) / беркасовски (4)

Бечеј (26634/): Бечејац (53), Бечејка (53); бечејски (12)

Бешеновачки Прњавор (140/): Прњаворчанин (11), Прњаворчанка (11); прњаворски (11)

Бешеново (913/): Бешеновчанин (11) / Бешеновац (2), Бешеновчанка (11) / Бешеновка (2); бешеновачки (13)

Бешка (6166/): Бешчанин (27) / Бешчан (1), Бешчанка (27); бешчански (19)

Бикић До (299/): Бикићанин (11) / Бикићан (1), Бикићанка (10); бикићки (11)

Биково (1942/): Биковчанин (26) / Биковчан (3) / Биковљанин (1) / Биковљан (1), Биковчанка (29) / Биковљанка (2); биковачки (27) / биковски (2), – *Биковачки ђуџ*

Бингула (915/): Бингулчанин (6) / Бингулац (11) / Бингуљанин (1) / Бингуљан (1), Бингулчанка (6) / Бингулка (11) / Бингуљанка (2); бингулачки (6) / бингулски (5)

Богараш (151/): (Б. Топола): Богарашанин (6) / Богарашан (2) / Богарашчанин (2), Богарашанка (8) / Богарашчанка (2); богарашки (10)

Богараш (822/): Богарашанин (10), Богарашанка (10); богарашки (10)

Богојево (2301/): Богојевчанин (18) / Богојевчан (1), Богојевчанка (19); богојевачки (14) / богојевски (7)

Бођани (1323/): Бођанац (13), Бођанка (13); бођански (10)

Бока (1992/): Бокинац (9) / Боканин (3), Бокинка (8) / Бокинкиња (1) / Боканка (2); бокински (8) / бокански (2)

Босут (1149/): Босућанин (11) / Босућан (1), Босућанка (12); босутски (13). – *Босућски ђуџ*

Ботош (2436/): Ботошанин (19), Ботошанка (14); ботошки (16). – *Боџошки риџ*

Бочар (2007/): Бочарац (30), Бочарка (16) / Бочаркиња (14); бочарски (14)

Брестач (1031/): Брестачанин (7) / Брестачан (4), Брестачанка (11); брестачански (5) / брестачки (5)

Будисава (3685/): Будисавчанин (9) / Будисавчан (2) / Будисавац (4), Будисавчанка (11) / Будисавка (4); будисавски (14)

Буђановци (1848/): Буђановчанин (18) / Буђановчан (3), Буђановчанка (21); буђановачки (16)

Буковац (3040/): Буковчанин (19) / Буковчан (2), Буковчанка (21); буковачки (24). – *Буковачки ђуџ*

Бусење (119/): Бусењац (5) / Бусењанин (8), Бусењка (5) / Бусењанка (8); бусењски (11)

Вајска (1323/): Вајштанац (10) / Вајштанин (3), Вајштанка (13); вајштански (23). – *Вајшћански риџ*

Ватин (316/): Ватињанин (13) / Ватинац (3), Ватињанка (13) / Ватинка (3); ватински (13). – *Ваџински ђуџ*

Вашица (1636/): Вашичанин (6) / Вашичан (1) / Вашчанин (7) / Вашчан (1), Вашичанка (7) / Вашчанка (8); вашички (8) / вашчански (3)

Велебит (361/): Велебићанин (12), Велебићанка (10); велебитски (13). – *Велебићски канал*

Велика Греда (1508/): Гређанин (13), Гређанка (14); гредски (7) / гређански (3)

Велика Ремета (28/): Ремећанин (10), Ремећанка (10); реметски (5)

Велике Ливаде (2902/): Ливађанин (10), Ливађанка (10); ливадски (10)

Велики Гај (898/): Гајчанин (5) / Гајчан (1) / Гајичанин (8), Гајчанка (7) / Гајичанка (8); гајчански (6) / гајски (4)

Велики Радинци (1570/): Радинчанин (12) / Радинчан (2), Радинчанка (14) / Радинкиња (1); радиначки (16) / великорадиначки (3). — *Рагиначки њуџ*

Велико Средиште (1584/): Средиштанин (8) / Средиштанац (8), Средиштанка (16); средиштански (10) / великосредиштански (2)

Ветерник (10271/): Ветерничанин (33), Ветерничанка (33); ветернички (24)

Визић (392/): Визићанин (16) / Визићан (9), Визићанка (25); визићки (16)

Вилово (1077/): Вилочанин (4) / Вилочан (8), Вилочанка (12); виловски (5) / виловачки (1). — *Виловачки риџ*

Витојевци (901/): Витојевчанин (11) / Витојевчан (5), Витојевчанка (16); витојевачки (11)

Вишњевац (634/): Вишњевчанин (21) / Вишњевљанин (3) / Вишњевац (1), Вишњевчанка (21) / Вишњевљанка (3) / Вишњевка (1); вишњевачки (12)

Вишњићево (1963/): Вишњичанин (2) / Вишњичан (1) / Вишњићевчанин (5) / Вишњићанин (2), Вишњичанка (3) / Вишњићевчанка (6) / Вишњићанка (2); вишњићки (2) / вишњићевски (5) / вишњићевачки (6)

Владимировац (4539/): Владимировчанин (10), Владимировчанка (10); владимировачки (12)

Влајковац (1328/): Влајковчанин (14), Влајковчанка (14); влајковачки (11)

Вогањ (1628/): Вогањац (27) / Вогањанин (6), Вогања (22) / Вогањуша (8) / Вогањчанка (3); вогањски (22). — *Војањски њуџ*

Војвода Степа (1827/): Степчанин (10) / Степанац (2), Степчанка (10) / Степанка (2); степански (5) / степски (5)

Војводинци (593/): Војводинчанин (10), Војводинчанка (10); војводиначки (10)

Војка (4642/): Војчанин (10), Војчанка (10); војчански (4) / војачки (7)

Врачев Гај (1870/): Врачевгајац (10) / Гајчанин (3), Врачевгајка (10) / Гајчанка (3); гајски (8) / врачевгајски (7). — *Врачевгајско језеро*

Врбас (25858/): Врбашанин (19) / Врбашан (5), Врбашанка (23); врбашки (22) / врбаски (29)

Врбица (548/): Врбичанин (9) / Врбичан (1), Врбичанка (10); врбички (10)

Врдник (3495/): Врдничанин (13), Врдничанка (13) / Врдничкиња (1); врднички (10)

Вршац (36885/): Вршчанин (50) / Врштанин (8), Вршчанка (50) / Врштанка (8); вршачки (17)

Вршачки Ритови (156/): Рићанин (10), Рићанка (10); ритски (8) / вршачкоритски (2). — *Риџски њуџ*

Гај (3432/): Гајчанин (10), Гајчанка (10); гајски (6) / гајачки (5)

Гајдобра (3171/): Гајдобранин (7) / Гајдобран (16), Гајдобранка (23); гајдобрански (12)

Гаково (2073/): Гаковчанин (17) / Гаковчан (4), Гаковчанка (21); гаковачки (11)

Гардиновци (1452/): Гардиновчанин (2) / Гардиновчан (8), Гардиновчанка (10); гардиновачки (10)

Гибарац (840): Гибарчанин (9) / Гибарчан (2), Гибарчанка (11); гибарачки (9) / гибарски (4). – *Гибарачки џуџи*

Глогоњ (3475/): Глогоњац (39) / Глоговчанин (4), Глогоња (26) / Глоговчанка (4); глогоњски (5) / глоговачки (5). – *Глогоњске новосџи*

Гложан (2491): Гложанин (8) / Гложан (3) / Гложанац (3) / Гложанчан (1) / Гложанчанин (1), Гложанка (14) / Гложанчанка (2); гложански (11)

Голубинци (4497/): Голубинчанин (10), Голубинчанка (10) / Голубинкиња (1); голубиначки (12)

Горња Рогатица (587/): Рогатичанин (10), Рогатичанка (10); рогатички (9) / горњорогатички (1)

Горњи Брег (2167/): Горњобрежанин (10), Горњобрежанка (10); горњобрежански (10)

Горњи Таванкут (1526/): Таванкућанин (41) / Горњотаванкућанин (5), Таванкућанка (41) / Горњотаванкућанка (5); горњотаванкутски (12) / таванкућански (2) / таванкутски (25)

Госпођинци (3553/): Госпођинчанин (10), Госпођинчанка (10); госпођиначки (10)

Грабово (142/): Грабовчанин (11) / Грабовљанин (3), Грабовчанка (11) / Грабовљанка (3); грабовачки (11)

Грабовци (1488/): Грабовчанин (12) / Грабовчан (4), Грабовчанка (16); грабовачки (11)

Гргетег (73/): Гргетежанин (9), Гргетежанка (9); гргетечки (5) / гргетешки (6)

Гргуревци (1319/): Гргуревчанин (15), Гргуревчанка (15); гргуревачки (13)

Гребенац (1608/): Гребенчанин (10), Гребенчанка (10); гребеначки (11)

Гудурица (1338/): Гудуричанин (10), Гудуричанка (10); гудурички (12)

Гунарош (1531/): Гунарошанин (8) / Гунарошчанин (3), Гунарошанка (8) / Гунарошчанка (3); гунарошки (10)

Дебељача (5734/): Дебељачанин (10), Дебељачанка (10); дебељачански (12)

Делиблато (3722/): Делиблаћанин (10), Делиблаћанка (10); делиблатски (12)

Дероње (2889/): Дероњчанин (20) / Дероњчан (1) / Дероњац (8) / Дероњанин (2), Дероњчанка (21) / Дероња (8) / Дероњанка (2); дероњски (17) / дероњачки (2). – *Дероњски џуџи*

Деспотово (2081/): Деспотовчанин (12) / Деспотовчан (8) / Деспотовљанин (5) / Деспотовљан (5), Деспотовчанка (20) / Деспотовљанка (10); деспотовски (5) / деспотовачки (18). – *Десџовачки џуџи* (ово насеље раније се звало Сентиван: Сентиванчанин, сентивански – и данас овако говоре)

Деч (1346/): Дечанин (6) / Дечан (4), Дечанка (10); дечански (10)

Дивош (1527/): Дивошанин (12) / Дивошан (1) / Дивошчанин (3), Дивошанка (13) / Дивошкиња (3) / Дивошчанка (3); дивошки (13)

Добринци (1701/): Добринчанин (9) / Добринчан (5), Добринчанка (14) /

Добринкиња (1); добриначки (10)

Добрица (1621/): Добричанин (13), Добричанка (10); добрички (12) / добричански (5)

Добричево (265/): Добричанин (5) / Добричанац (2) / Добричевац (2), Добричанка (9); добричевски (11)

Добродол (126/): Добродолчанин (3) / Добродолчан (4) / Добродолац (8), Добродолчанка (7) / Добродолка (8); добродолски (10)

Долине (367): Долињанин (5) / Долинац (2) / Долинчанин (2), Долињанка (7) / Долинкиња (2); долињски (10)

Долово (6790/): Доловац (17) / Доловчанин (4), Доловка (6) / Доловкиња (1) / Доловчанка (7); доловски (5) / доловачки (11)

Доњи Петровци (843/): Петровчан (3) / Доњопетровчанин (11), Петровчанка (3) / Доњопетровчанка (11); петровачки (10)

Доњи Таванкут (2710/): Таванкућанин (18) / Доњотаванкућанин (4), Таванкућанка (18) / Доњотаванкућанка (4); доњотаванкутски (8) / таванкућански (2) / таванкутски (12)

Доњи Товарник (1076/): Товарничанин (11) / Товарничан (4), Товарничанка (10); товарничански (5) / товарнички (14)

Дорослово (1864): Дорословац (14) / Дорословчан (3) / Дорословљанин (7), Дорословка (12) / Дорословчанка (4) / Дорословљанка (7); дорословачки (7) / дорословски (5)

Дубовац (1469/): Дубовчанин (10), Дубовчанка (10); дубовачки (10)

Дужине (234/): Дужинчанин (10), Дужинчанка (10); дужиначки (6) / дужински (5)

Дупљаја (1027/): Дупљајац (8) / Дупљајчанин (2), Дупљајка (5) / Дупљанка (4) / Дупљајчанка (2); дупљајски (10) / дупљански (2)

Ђала (1072/): Ђалинац (15) / Ђалац (2), Ђалинкиња (5) / Ђалинка (4) / Ђаланка (2); ђалински (6) / ђалски (2) / ђалиначки (2)

Ђурђево (4517/): Ђурђевчанин (10), Ђурђевчанка (10); ђурђевачки (10)

Ђурђин (1911/): Ђурђинчанин (24) / Ђурђинац (6), Ђурђинчанка (19) / Ђурђинка (6); ђурђински (12)

Елемир (4724/): Елемирац (33) / Елемирчанин (7), Елемирка (13) / Елемиркиња (1) / Елемирчанка (4); елемирски (21). – *Елемирски грум*

Ердевик (3427/): Ердевичанин (16), Ердевичанка (16); ердевички (22)

Ечка (5172/): Ечанин (13) / Ечанац (5), Ечанка (18); ечански (28) / ечки (9)

Жабаль (8766/): Жабальчанин (8) / Жабальчан (1) / Жабљанин (4) / Жабљац (13), Жабљанка (5) / Жабљанка (4) / Жабалька (8); жабальски (21)

Жарковац (915/): Жарковчанин (13) / Жарковчан (5), Жарковчанка (18); жарковачки (11)

Житиште (3074/): Житишћанин (5) / Житиштанин (9), Житишћанка (5) / Житиштанка (9); житиштански (27) / житишћански (3)

Загајица (790/): Загајичанин (8) / Загајчанин (3) / Загајац (1), Загајичанка (8) / Загајчанка (3) / Загајка (1); загајички (11) / загајачки (4)

Засавица I (864/): Засавичанин (6) / Засавчанин (5), Засавичанка (6) / Засавчанка (4); засавички (9) / засавачки (4)

Засавица II (750/): Засавичанин (6) / Засавчанин (5), Засвичанка (6) / Засавчанка (4); засавички (9) / засавачки (4)

Зимонић (282/): Зимонићанин, Зимонићанка (9); зимонићки (9)

Змајево (4548/): Змајевчанин (9) / Змајевчан (2), Змајевчанка (11); змајевски (5) / змајевачки (27)

Зобнатица (388/): Зобнатичанин (10), Зобнатичанка (10); зобнатички (13). – *Зобнатицке коњицке ипре*

Зрењанин (81316/): Зрењанинац (20), Зрењанинка (20); зрењанински (17)

Иваново (1439/): Ивановчанин (22) / Иванавац (2) / Иванчанин (4), Ивановчанка (18) / Ивановка (2) / Иванчанка (4); ивански (5) / иваначки (8) / ивановачки (14)

Идвор (1308/): Идворац (15) / Идворчанин (10), Идворчанка (13); идворски (20)

Иђош (2263/): Иђошанин (10) / Иђошан (10), Иђошанка (20); иђошки (12)

Избиште (2004/): Избиштанац (10) / Избиштанин (6), Избиштанка (15); избиштански (13) / избишки (4)

Иланџа (2023/): Иланџанин (11), Иланџанка (11); иланџански (13)

Илинци (883/): Илинчанин (12) / Илинчан (1), Илинчанка (13); илиначки (11)

Инђија (23061): Инђијчанин (9) / Инђијац (20), Инђијчанка (9) / Инђијка (13); инђијски (19)

Ириг (4414/): Ирижанин (9) / Ирижан (4), Ирижанка (14) / Иришкиња (2); иришки (10). – *Иришки лисџ, Мозаик жиџеља иришких (књиџа Ladislava Varge)*

Јабланка (459/): Јабланчанин (10), Јабланчанка (10); јабланачки (6) / јаблански (4)

Јабука (6598/): Јабучанин (12) / Јабуканац (3), Јабучанка (12) / Јабуканка (3); јабучки (10)

Јазак (1144/): Јазачанин (7) / Јазачан (5), Јазачанка (12); јазачки (10)

Јазово (1118/): Јазовчанин (8) / Јазовчан (2), Јазовчанка (10); јазовски (4) / јазовачки (8)

Јамена (1399/): Јаменчанин (10) / Јаменчан (3), Јаменчанка (13); јаменачки (8) / јаменски (4)

Јанков Мост (752/): Јанковмошћанин (9), Јанковмошћанка (9); јанковачки (5) / јанковмошћански (2) / јанковчански (1)

Јаношик (1225): Јаношичанин (11), Јаношичанка (11); јаношички (13)

Јарак (2256/): Јарачанин (11) / Јарачан (1) / Јарчанин (5), Јарачанка (7) / Јарчанка (5); јарачки (13). – *Јарачки џуџ*

Јарковац (2155/): Јарковчанин (11), Јарковчанка (11); јарковачки (12)

Јарковци (318/): Јарковчанин (5) / Јарковчан (7), Јарковчанка (12); јарковачки (10)

Јасеново (1927/): Јасеновчанин (10) / Јасеновац (3), Јасеновчанка (10) / Јасеновка (3); јасеновачки (11)

Јаша Томић (3544/): Јашинац (10), Јашинка (10); јашински (10)

Јерменовци (1158/): Јерменовчанин, Јерменовчанка (10); јерменовачки (10)

Кавило (259): Кавилчанин (10) / Кавиловчанин (5), Кавилчанка (10) / Кавиловчанка (5); кавилачки (6) / кавиловачки (2) / кавиловски (3)

Кајтасово (350/): Кајтасовац (6) / Кајтасовчанин (6), Кајтасовка (6) / Кајтасовчанка (6); кајтасовски (9) / кајтасаовачки (2)

Калуђерово (170/): Калуђеровац (3) / Калуђерац (6), Калуђеровка (3) / Калуђерка (6); калуђерски (8)

Кањижа (11541/): Кањижанин, Кањижанка (10); кањишки (15)

Каравуково (5607/): Каравуковчанин (21), Каравуковчанка (21); каравуковачки (10)

Карађорђево (1077/) (Бачка Паланка): Карађорђевчанин (6) / Карађорђевчан (13), Карађорђевчанка (19); карађорђевски (10) / карађорђевачки (9)

Карађорђево (588/) (Бачка Топола): Карађорђевчанин (10), Карађорђевчанка (10); карађорђевачки (9) / карађорђевски (5)

Карловчић (1224/): Карловчићанин (10), Карловчићанка (10); карловчићки (10)

Каћ (9755/): Каћанин (11) / Каћан (1), Каћанка (12); каћки (11)

Качарево (8103/): Качаревац (27) / Качаревчанин (5), Качаревка (15) / Качаревчанка (2); качаревачки (10)

Кеви (1055/): Кевијац (6) / Кевијчанин (4), Кевијка (6) / Кевијчанка (4); кевијски (10)

Келебија (1975/): Келебијчан (12) / Келебљанин (9) / Келебијац (6), Келебијчанка (12) / Келебљанка (9) / Келебијка (6); келебијски (12)

Кикинда (43051/): Кикинђанин (15) / Кикинђан (9), Кикинђанка (24); кикиндски (13)

Кисач (5850/): Кисачанин (13), Кисачанка (13); кисачки (10)

Клек (2729/): Клечанин (14) / Клечан (1), Клечанка (15); клечански (10)

Кленак (3378/): Кленчанин (9) / Кленчан (4), Кленчанка (13); кленачки (10)

Кљајићево (5737/): Кљајићевчанин (14) / Кљајићевчан (3) / Кљајићевац (3), Кљајићевчанка (16) / Кљајићевка (3); кљајићевачки (10) / кљајићевски (4)

Книћанин (2227/): Книћанинац (8) / Книћанин (6), Книћанинка (7) / Книћанка (6); книћанински (12) / книћански (6). — *Книћанински рид*

Ковачица (7426): Ковачичанин (10), Ковачичанка (10); ковачички (10)

Ковиљ (5242/): Ковиљчанин (10) / Ковиљчан (1), Ковиљчанка (11); ковиљски (11)

Ковин (13669/): Ковинац (35) / Ковињанин (4), Ковинка (21) / Ковињанка (2); ковински (12)

Колут (1710/): Колућанин (19) / Колућан (2), Колућанка (21); колутски (11)

Конак (1150/): Коначанин, Коначанка (10); коначки (10)

Крајишник (2428/): Крајишинац (8) / Крајишничанин (2), Крајишинка (8) / Крајишничанка (2); крајишнички (9) / крајишински (2)

Краљевци (1216/): Краљевчанин (15) / Краљевчан (9), Краљевчанка (24); краљевачки (12)

Криваја (910/): Кривајчанин (10), Кривајчанка (10); кривајски (17) / кривајачки (2)

Крњешевци (781/): Крњешевчанин (10) / Крњешевчан (3) / Крњешевац (4), Крњешевчанка (9) / Крњешевка (4); крњешевачки (10)

Крстур (1552/): Крстурац (12) / Крстурчанин (4), Крстурка (8) / Крстуркиња (4) / Крстурчанка (4); крстурски (10)

Крушедол Прњавор (229/): Прњаворчанин (10), Прњаворчанка (10); прњаворски (6) / крушедолски (9)

Крушедол Село (372/): Крушедолац (10), Крушедолка (10) / Крушедолкиња (1); крушедолски (10)

Крушчић (2477/): Крушчићанин (15), Крушчићанка (12); крушчићи (12)

Крушчица (1185/): Крушчичанин (6) / Крушчичан (1) / Крушчићанин (2), Крушчичанка (7) / Крушчићанка (2); крушчички (8)

Крчедин (2852/): Крчединац (12), Крчединка (12); крчедински (10)

Кузмин (3491/): Кузминац (17) / Кузминчанин (7), Кузминка (17) / Кузминчанка (7); кузмински (10)

Кукујевци (1821/): Кукујевчанин (11) / Кукујевчан (2), Кукујевчанка (13); кукујевачки (11)

Кула (19311/): Куљанин (12), Куљанка (12); кулски (12)

Кулпин (3203): Кулпинац (10) / Кулпинчан (7) / Кулпинчанин (1), Кулпинка (10) / Кулпинчанка (8); кулпински (14)

Кумане (4068): Куманчанин (11), Куманчанка (5) / Куманкиња (6); кумански (10)

Купиник (409/): Купиничанин (7) / Купинчанин (7), Купиничанка (7) / Купинчанка (7); купинички (11)

Купиново (2009/): Купиновчанин (3) / Купиновчан (3) / Купинац (4), Купиновчанка (7) / Купинкиња (4); купиновачки (5) / купински (5) / купиновски (1)

Купусина (2500/): Купусинац (11) / Купусинчанин (2), Купусинка (11) / Купусинчанка (2); купусински (7) / купусиначки (9)

Кусић (1560/): Кусићанин (8) / Кусићанац (4), Кусићанка (12); кусићи (11)

Куцура (4713): Куцурчанин (2) / Куцуранин (24) / Куцуран (1), Куцурчанка (2) / Куцуранка (15); куцурски (11). – *Куцурска жетва* (манифестација)

Куштиљ (1082/): Куштиљанин (7) / Куштиљчанин (4) / Куштиљац (3), Куштиљанка (7) / Куштиљчанка (4) / Куштиљка (3); куштиљски (10)

Лазарево (3450/): Лазаревчанин (13), Лазаревчанка (13); лазаревачки (10) / лазаревски (4)

Лалић (1699/): Лалићанин (22), Лалићанка (22); лалићи (12)

Лаћарак (10235/): Лаћарац (17) / Лаћарчанин (5), Лаћарка, (6) / Лаћарчанка (5) / Лаћаркиња (3) / Лаћаркуша (2); лаћарачки (13)

Лаудоновац (50): Лаудоновчанин (9) / Лаудоновчан (1), Лаудоновчанка (10); лаудоновачки (10)

Лединци (1922/): Лединчанин (6) / Лединчан (2), Лединчанка (7) / Лединкиња (3); лединачки (10)

Лежимир (913/): Лежимирчанин (5) / Лежимирац (8), Лежимирчанка (5) / Лежимиркиња (1) / Лежимирка (8); лежимирски (13)

Липар (1456/): Липарчанин (12), Липарчанка (12); липарски (12)

Ловћенац (4049/): Ловћенчанин (13) / Ловћенчан (5), Ловћенчанка (18); ловћенчански (2) / ловћенски (4) / ловћеначки (6)

Лок (1302/): Лочанин (3) / Лочан (7), Лочанка (7) / Лочкиња (3); лочки (10)

Локве (2973/): Локванац (11), Локванка (11); локвански (13)

Луг (864/): Лужанин (11) / Луџанин (1), Лужанка (11) / Луџанка (1); лужански (10)

Лукино Село (643/): Лукиносељац (10), Лукиноселка (10); лукиноселски (8)

Лукићево (2196/): Лукићанин (5) / Лукићевчанин (19), Лукићанка (5) / Лукићевчанка (19); лукићански (6) / лукићевски (6)

Љуба (585/): Љубљанин (9) / Љубљан (2), Љубљанка (11); љубачки (6) / љупски (4) / љубљански (3)

Љуково (1301/): Љуковчанин (5) / Љуковчан (7), Љуковчанка (12); љуковачки (9) / љуковчански (3)

Љутово (1182/): Љутовчанин (24) / Љутовљанин (5), Љутовчанка (24) / Љутовљанка (5); љутовачки (12)

Маглић (2732/): Маглићанин (10), Маглићанка (10); маглићки (11) – *Маїлићки џуш*

Мајдан (387/): Мајданчанин (6) / Мајданац (15), Мајданчанка (6) / Мајданка (14); мајдански (12)

Мала Босна (1488): Малобосанац (18), Малобосанка (18); малобосански (12)

Мала Ремета (152/): Ремећанин (10), Ремећанка (10); реметски (15) / ремећански (4)

Мале Пијаце (2144/): Малопијачанин (10), Малопијачанка (10); малопијачански (8) / малопијачки (4). – *Малойијачки џуш*

Мали Београд (503/): Београђанин (9), Београђанка (9); београдски (4) / малобеоградски (4)

Мали Жам (499/): Жамац (11) / Жаманин (2), Жамљанка (8) / Жаманка (5); жамски (3) / маложамски (6)

Мали Иђош (5803/): Иђошанин (17) / Иђошан (3), Иђошанка (20); иђошки (11)

Мали Песак (150/): Малопешчанин (5) / Малопесачанин (2), Малопешчанка (5) / Малопесачанка (2); малопешчански (7)

Мали Радинци (558/): Радинчанин (1) / Радинчан (7) / Малорадинчанин (9), Радинчанка (8) / Радинкиња (1) / Малорадинчанка (9); радиначки (11)

Мало Баваниште (522/): Малобаваништанин (2) / Малобаваништањац (8), Малобаваништанка (10); малобаваништански (6) / малобаванишки (5)

Мало Средиште (161/): Средиштанин (8) / Средиштанац (8), Средиштанка (16); средиштански (10) / малосредиштански (3)

Манђелос (1470/): Манђелошанин (7) / Манђелошан (1) / Манђелошчанин (4), Манђелошанка (8) / Манђелошчанка (4); манђелошки (13)

Марадик (2120/): Марадичанин (6) / Марадичан (7), Марадичанка (13); марадички (10)

Маргита (1313/): Маргићанин (12), Маргићанка (12); маргићански (7) / маргитски (12). – *Марѿиѿски ѿуѿ*

Марковац (570/): Марковчанин (13), Марковчанка (13); марковачки (12)

Марковићево (239/): Марковићевчанин (10) / Марковићанин (2), Марковићевчанка (10) / Марковићанка (2); марковићевачки (7) / марковићевски (5)

Мартинци (3663/): Мартинчанин (13) / Мартинчан (1), Мартинчанка (13); мартиначки (13)

Мартонош (2423/): Мартоношанин (10), Мартоношанка (10); мартоношки (14)

Мачванска Митровица (3788/): Мачванин (7) / Митровчанин (3) / Мачванац (2), Мачванка (9) / Митровчанка (3); мачвански (10)

Међа (1403/): Међанац (8) / Међанин (6), Међанка (14); међански (10)

Меленци (7270/): Меленчанин (28) / Меленчан (18) / Меленчован (5), Меленчанка (31) / Меленкиња (1) / Меленчованка (4); меленачки (15)

Месић (347/): Месићанин (14), Месићанка (14); месићки (11) / месићански (4)

Милетићево (650/): Милетићевчанин (9) / Милетићанин (12), Милетићевчанка (9) / Милетићанка (12); милетићевски (8) / милетићански (2)

Милешево (1218/): Милешевац (6) / Милешевчанин (3) / Милешевљанин (2), Милешевка (6) / Милешевчанка (3) / Милешевљанка (2); милешевски (8) / милешевачки (3)

Мићуново (524/): Мићуновац (6) / Мићуновчанин (3), Мићуновка (6) / Мићуновчанка (3); мићуновачки (9)

Михајлово (1169/): Михајловчанин (14), Михајловчанка (14); михајловачки (11)

Мишићево (509/): Мишићанин (21) / Мишићевац (1), Мишићанка (21) / Мишићевка (1); мишићевски (16) / мишићевачки (4). – *Мишићевски ѿуѿ*

Младеново (3363/): Младеновљанин (21) / Младеновљан (5) / Младеновчан (6) / Младеновчанин (4), Младеновљанка (25) / Младеновчанка (10); младеновљански (6) / младеновачки (9)

Мокрин (6300/): Мокринчанин (37) / Мокринчан (8) / Мокринчован (3), Мокринчанка (17) / Мокринкиња (1) / Мокринчованка (3); мокрински (10)

Мол (7522/): Молац (21) / Молчанин (3), Молкиња (18) / Молчанка (3); молски (18)

Моловин (305/): Моловинчанин (13) / Моловинчан (1) / Моловинац (5), Моловинчанка (14) / Моловинка (5); моловински (10)

Моровић (2105/): Моровићанин (18) / Моровићан (2), Моровићанка (13) / Моровићкиња (1); моровићки (16)

Мошорин (2552/): Мошоринац (10), Мошоринка (10); мошорински (11)

Мраморак (3597/): Мраморчанин (10), Мраморчанка (10); мраморачки (10)

Надаљ (1952/): Надаљац (4) / Надаљчанин (20) / Надаљчанин (7), Надаљка (4) / Надаљчанка (13) / Надаљкиња (7); надаљски (10)

Наково (2525/): Наковчанин (13) / Наковчан (8), Наковчанка (21); наковачки (8)

Нерадин (625/): Нерадинац (12) / Нерадинчанин (2), Нерадинка (12) / Нерадинкиња (1) / Нерадинчанка (2); нерадински (10)

Неузина (1502/): Неузинац (11), Неузинка (11); неузински (10)

Нештин (1002/): Нештинац (23) / Нештињанин (1) / Нештињан (3) / Нештинчанин (3), Нештинка (23) / Нештинкиња (1) / Нештињанка (4) / Нештинчанка (3); нештински (15)

Никинци (2266/): Никинчанин (12) / Никинчан (4), Никинчанка (16); никиначки (12)

Николинци (1634/): Николинчанин (10), Николинчанка (10); николински (2) / николинчански (8)

Нова Гајдобра (1372/): Гајдобранин (4) / Новогајдобранин (11) / Гајдобран (12), Гајдобранка (16) / Новогајдобранка (11); гајдобрански (5) / новогајдобрански (7)

Нова Пазова (16016/): Пазовчанин (1) / Пазовчан (4) / Новопазовчанин (7), Пазовчанка / Новопазовчанка (7); пазовачки (11) / новопазовачки (23)

Нова Црвенка (508/): Новоцрвенчанин (11), Новоцрвенчанка (11); новоцрвеначки (11)

Нова Црња (2353/): Црњанин (4) / Новоцрњанин (11), Црњанка (4) / Новоцрњанка (11); црњански (10) / новоцрњански (5)

Нови Бановци (6354/): Бановчанин (4) / Новобановчанин (11), Бановчанка (4) / Новобановчанка (11); бановачки (4) / новобановачки (10)

Нови Бечеј (15404/): Бечејац (10) / Новобечејац (26), Бечејка (10) / Новобечејка (18); бечејски (10) / новобечејски (55)

Нови Жедник (2932/): Жедничанин (8) / Новожедничанин (15), Жедничанка (8) / Новожедничанка (15); новожеднички (14) / новожедничански (2)

Нови Итебеј (1521/): Итебејчанин (7) / Итебејчан (2) / Итебејац (5), Итебејчанка (11) / Итебејкиња (1); итебејски (7) / итебејачки (3)

Нови Карловци (2947/): Карловчанин (1) / Новокарловчанин (16), Карловчанка (1) / Новокарловчанка (16); карловачки (10) / новокарловачки (6)

Нови Кнежевац (8062/): Новокнежевчанин (24) / Кнежевчанин (4), Новокнежевчанка (24) / Кнежевчанка (4); кнежевачки (2) / новокнежевачки (39)

Нови Козарци (2488/): Козарчанин (11) / Новокозарчанин (17), Козарчанка (11) / Новокозарчанка (17); новокозарачки (19)

Нови Козјак (997/): Козјачанин (10), Козјачанка (10); козјачки (6) / новокозјачки (6)

Нови Сад (179626/): Новосађанин (15), Новосађанка (15) / Новосаткиња (6); новосадски (14)

Нови Сланкамен (2977/): Сланкаменчанин (7) / Новосланкаменчанин (2)

/ Сланкаменац (5), Сланкаменчанин (7) / Новосланкаменчанка (2) /
 Сланкаменка (5); сланкаменачки (10) / новосланкаменачки (4)

Ново Милошево (7308/): Милошевчанин (7) / Милошевчан (9) /
 Новомилошевчанин (8), Милошевчанка (16) / Новомилошевчанка (8);
 милошевачки (5) / новомилошевачки (15)

Ново Орахово (2263/): Ораховчанин (8)/ Ораховчан (3), Ораховчанка (11);
 ораховачки (4) / новоораховачки (2)

Ново Село (336/): Новоселац (5) / Новоселчанин (3) / Новосељанин (2),
 Новоселка (5) / Новоселчанка (3) / Новосељанка (2); новоселски (10)

Ноћај (2237/): Ноћајац (12) / Ноћајчанин (2), Ноћајка (12) / Ноћајчанка (2);
 ноћајски (10)

Његошево (635/): Његошевчанин (9) / Његошевац (3), Његошевчанка (9) /
 Његошевка (3); његошевски (10)

Оборњача (458): Оборњачанин (10), Оборњачанка (10); оборњачки (10)

Обреж (1417/): Обрежанин (4) / Обрежан (3) / Обрезац (3), Обрежанка (10) (3);
 обрешки (10)

Обровац (3242/): Обровчанин (8) / Обровчан (12), Обровчанка (20); обровачки (12)

Огар (1111/): Огарчанин (5) / Огарчан (3) / Огарац (3), Огарчанка (11); огарски
 (10)

Омољница (6782/): Омољчанин (33) / Омољац (1), Омољчанка (24) / Омољка (1);
 омољички (28) / омољачки (20). – **Омољчанин** (лист грађана Омољнице)

Опово (4777/): Оповљанин (8) / Оповац (2), Оповљанка (8) / Оповка (2); оповски
 (13) / оповачки (22)

Орешац (570/): Орешчанин (10), Орешчанка (10); орешачки (10)

Орешковић (629/): Орешковчанин (9) / Орешковићанин (2), Орешковчанка (9) /
 Орешковићанка (2); орешковићи

Орловат (1933/): Орловаћанин (12), Орловаћанка (12) / Орловаткиња (1);
 орловаћански (4) / орловатски (11)

Ором (1912/): Оромљанин (6) / Оромчанин (6), Оромљанка (6) / Оромчанка (6);
 оромски (13)

Остојићево (3040/): Остојићевчанин (5) / Остојићевчан (1) / Остојићевљанин
 (5), Остојићевчанка (6) / Остојићевљанка (5); остојићевски (6) /
 остојићевачки (5)

Оџаци (10567/): Оџачанин (16) / Оџачан (7), Оџачанка (23); оџачки (15)

Павлиш (1999/): Павлиштанин (13) / Павлишанин (8) / Павлишанац (2),
 Павлиштанка (13) / Павлишанка (10) ; павлиштански (6) / павлишански (2) /
 павлишки (6)

Павловци (404/): Павловчанин (16) / Павловчан (3), Павловчанка (19);
 павловачки (10)

Падеј (3190/): Падејац (16) / Падејчанин (2) / Падејчан (1), Падејка (9) /
 Падејкиња (7) / Падејчанка (3); падејски (11)

Падина (6076/): Падинац (10), Падинка (10); падински (10). – *Падински акорди*

Палић (7375/): Палићанин (20) / Палићан (2), Палићанка (22); палићки (16). – *Палићки филмски фестивал*

Панонија (970/): Панонијац (12) / Панонијчанин (3) / Панончанин (4), Панонијка (12) / Панонијчанка (3) / Панончанка (4); панонијски (10)

Панчево (72793/): Панчевац (12), Панчевка (12); панчевачки (12)

Параге (1134/): Паражанин (7) / Паражан (12) / Парожанин (4), Паражанка (19) / Парожанка (3); парошки (9) / паражански (4) – Парошки пут

Парта (518/): Партанац (7) / Партанин (3) / Парћанин (1), Партанка (10) / Парћанка (1); партански (10)

Пачир (3309/): Пачирац (10) / Пачирчанин (3), Пачирка (9) / Пачирчанка (3); пачирски (10)

Перлез (3880): Перлежанин (21) / Перлезанин (12), Перлежанка (18) / Перлезанка (8); перлешки (3) / перлески (21) / перлезачки (2)

Петроварадин (11285/): Петроварадинац (12), Петроварадинка (12); петроварадински (14)

Пећинци (2422/): Пећинчанин (7) / Пећинчан (3), Пећинчанка (10); пећиначки (10)

Пивнице (4361/): Пивничанин (10) / Пивничан (12), Пивничанка (22); пивнички (12)

Плавна (1538/): Плаванац (11), Плаванка (11); плавански (10)

Пландиште (4380/): Пландиштанац (15) / Пландиштанин (7), Пландиштанка (23); пландиштански (11)

Платичево (2809/): Платичевац (7) / Платичевљанин (4), Платичевка (7) / Платичевљанка (4); платичевски (5) / платичевачки (5)

Плочица (2013): Плочичанин (10), Плочичанка (10); плочички (10)

Победа (382/): Побеђанин (7) / Побетчанин (5), Побеђанка (7) / Побетчанка (5); победачки (3) / побеђански (8)

Подлокањ (172/): Подлокањчанин (7) / Подлокањац (3), Подлокањчанка (7) / Подлокањка (3); подлокањски (10)

Попинци (1213/): Попинчанин (4) / Попинчан (3), Попинчанка (10); попиначки (10)

Потпорањ (390/): Потпорањанин (7) / Потпорањин (1), Потпорањанка (7) / Потпорањка (1); потпорањски (10)

Привина Глава (165/): Привинчанин (3) / Привинчан (2) / Привинац (5), Привинчанка (5) / Привинка (5); привиначки (4) / привински (6)

Пригревица (4842/): Пригревчанин (10) / Пригревчан (1), Пригревчанка (10); пригревички (6) / пригревачки (14)

Прхово (771/): Прховчанин (7) / Прховчан (3), Прховчанка (10); прховачки (10)

Путинци (2890/): Путинчанин (12) / Путинчан (2), Путинчанка (14); путиначки (10)

Путниково (260/): Путниковчанин (10), Путниковчанка (10); путниковачки (10)

Рабе (195/): Рабејац (3) / Рабејчанин (4), Рабејка (3) / Рабејчанка (4) / Рабејанка (3); рабејски (10)

Равни Тополовац (1445/): Тополовчанин (8) / Тополовчан (2), Тополовчанка (10); тополовачки (10)

Равно Село (3579/): Равноселац (19) / Равноселчанин (1), Равноселка (12) / Равноселчанка (1); равноселски (11)

Равње (1587/): Равњанин (10) / Равњанац (4), Равњанка (15); равњански (9) / равањски (6)

Раденковић (1076/): Раденковчанин (5) / Раденковчан (1) / Раденковић (2) / Раденковићанин (3), Раденковчанка (5) / Раденковићка (2) / Раденковићанка (3); раденковићки (4) / раденковачки (6)

Радичевић (1250/): Радичевљанин (7) / Радичевчанин (2) / Радичевљанац (1) / Радичевићанин (2), Радичевљанка (8) / Радичевчанка (2) / Радичевићанка (2); радичевићки (10)

Радојево (1588/): Радојевчанин (10), Радојевчанка (10); радојевачки (10)

Раковац (1375/): Раковчанин (11), Раковчанка (11); раковачки (10)

Растина (605/): Растинац (23) / Растињанин (7), Растинка (15) / Растињанка (15); растински (11)

Ратково (4114/): Ратковчанин (21) / Ратковчан (2), Ратковчанка (23); ратковачки (10)

Ривица (633/): Ривичанин (12) / Ривичан (5), Ривичанка (17) / Ривичкиња (1); ривички (10)

Риђица (2806/): Риђичанин (17) / Риђичан (2) / Риђичанац (10), Риђичанка (28); риђички (10)

Ритишево (808): Ритишевљанин (7) / Ритишевац (3), Ритишевљанка (7) / Ритишевка (3); ритишевски (10) / ритишевачки (2)

Рума (28582/): Румљанин (19) / Румљан (8), Румљанка (27) / Румкиња (1); румски (11)

Руменка (4361/): Руменчанин (12) / Руменчан (10), Руменчанка (22); руменачки (11)

Руски Крстур (5636/): Крстурчанин (8) / Рускокрстурчанин (6) / Крстурац (7), Крстурчанка (8) / Рускокрстурчанка (6) / Крстурка (7); крстурски (21) / рускокрстурски (9). – *Крсџурски џуџ*

Руско Село (3510/): Рускоселац (18) / Рускоселчанин (5), Рускоселка (13) / Рускоселчанка (10); рускоселски (12)

Савино Село (3767): Савиноселац (22) / Савиноселчанин (1), Савиноселка (22) / Савиноселчанка (1); савиноселски (12)

Сајан (1555/): Сајанац (16) / Сајанчанин (2), Сајанка (16) / Сајанчанка (2); сајански (10)

Сакуле (2200/): Сакулчанин (4) / Сакулац (6), Сакулчанка (4) / Сакулка (6); сакулски (10)

Салаш Ноћајски (1894/): Ноћајац (7) / Салашанин (4) / Салашчанин (2), Ноћајка (7) / Салашанка (4) / Салашчанка (2); ноћајски (10)

Самош (1438/): Самошанин (10), Самошанка (10); самошки (10)

Санад (1384): Санађанин (7) / Санађан (1) / Санадац (10), Санађанка (8) / Санатка (4) / Санаткиња (3); санадски (10)

Светићево (229/): Светићанин (5) / Светићевчанин (4) / Светићевац (3), Светићанка (5) / Светићевчанка (4) / Светићевка (3); светићевски (6) / светићански (4)

Светозар Милетић (3292/): Милетићанин (15), Милетићанка (15); милетићки (11)

Свилојево (1278/): Свилојевчанин (3) / Свилојевчан (4) / Свилојевац (4), Свилојевчанка (10); свилојевачки (10)

Свилош (347/): Свилошанин (9) / Свилошан (3), Свилошанка (9) / Свилошкиња (3); свилошки (11)

Селенча (3705/): Селенчанин (11), Селенчанка (11); селенчански (9) / селеначки (6)

Селеуш (1499/): Селеушанац (3) / Селеушанин (6) / Селеушчанин (4), Селеушанка (9) / Селеушчанка (3); селеушки (12)

Сента (22827/): Сенћанин (13), Сенћанка (13); сенћански (10)

Сефкерин (2717/): Сефкеринач (10), Сефкеринка (10); сефкерински (10)

Сечањ (2688/): Сечањац (10), Сечања (10); сечањски (15)

Сибач (549/): Сибачанин (7) / Сибачан (3), Сибачанка (10); сибачански (5) / сибачки (5)

Сивац (9514/): Сивчанин (12), Сивчанка (12); сивачки (17) / сивчански (2). – *Сивачки ђуџи*

Сигет (294/): Сигећанин (11), Сигећанка (11); сигетски (10)

Силбаш (2806/): Силбашанин (12) / Силбашан (9), Силбашанка (21); силбашки (10)

Сириг (2542/): Сирижанин (12), Сирижанка (12); сиришки (11)

Скореновац (3213/): Скореновчанин (10), Скореновчанка (10); скореновачки (10)

Сланкаменачки Виногради (278/): Винограђанин (6), Винограђанка (6); виноградски (6)

Сомбор (48993/): Сомборац (21), Сомборка (21) / Сомборкиња (4); сомборски (20)

Сонта (5990): Сонћанин (8) / Сонћан (2), Сонћанка (10); сонћански (31) / сонтачки (1). – *Сонћански ђуџи*

Сот (819/): Соћанин (12) / Соћан (1), Соћанка (13); сотски (11)

Сочица (291/): Сочицанин (4) / Сочицанац (2) / Социнац (3), Сочицанка (6) / Сочинка (3); сочиначки (4) / сочински (4) / сочицански (3)

Србобран (12798): Србобранац (18), Србобранка (18); србобрански (16)

Средњи Салаш (183/): Салашанин (8) / Салашчанин (3), Салашанка (8) / Салашчанка (3); салашки (2) / средњосалашки (5)

Сремска Каменица (7955/): Каменичанин (9) / Каменичан (2) / Сремскокаменичанин (5), Каменичанка (11) / Сремскокаменичанка (5); каменички (10) / сремскокаменички (10)

Сремска Митровица (38834/): Митровчанин (14) / Митровчан (1) / Сремскомитровчанин (5), Митровчанка (15) / Митровкиња (1) / Сремскомитровчанка (5); митровачки (17) / сремскомитровачки (27) / сремскомитровички (29)

Сремска Рача (777/): Рачанин (10) / Рачан (1), Рачанка (11); рачански (13)

Сремски Карловци (7534/): Сремскокарловчанин (11) / Карловчанин (13), Сремскокарловчана (9) / Карловчанка (13) / Карловкиња (1); карловачки (11) / сремскокарловачки (36). – *Карловачки ђуџи*

Сремски Михаљавци (862/): Михаљевчанин (8) / Михаљевчан (3), Михаљевчанка (11); михаљевачки (11)

Српска Црња (5046/): Црњанин (10), Црњанка (10); црњански (10)

Српски Итебеј (2873/): Итебејчанин (7) / Итебејчан (2), Итебејчанка (9) / Итебејкиња (1); итебејски (8) / итебејачки (2)

Српски Милетић (3663): Милетићанин (21), Милетићанка (21); милетићки (10)

Стајићево (2058/): Стајићевчанин (9) / Стајићевљанин (2) / Стајићанин (5), Стајићевчанка (9) / Стајићевљанка (2) / Стајићкиња (5); стајићевачки (8) / стајићански (4)

Станишић (5131/): Станишићанин (14) / Станишићанац (10), Станишићанка (24); станишићки (11)

Стапар (3795/): Стапарац (44) / Стапарчанин (2), Стапарка (33) / Стапарчанка (5); стапарски (11) – *Сџапарски ђуџи*

Стара Бингула (205/): Бингулац (14) / Бингулчанин (2), Бингулка (14) / Бингулчанка (2); бингулски (11)

Стара Моравица (6266/): Моравичанин (10), Моравичанка (10); моравички (6) / староморавички (9)

Стара Пазова (17110/): Пазовчанин (1) / Пазовчан (4) / Старопазовчанин (20), Пазовчанка (5) / Старопазовчанка (13); пазовачки (5) / старопазовачки (40)

Стари Бановци (4033/): Бановчан (3) / Старобановчанин (8), Бановчанка (3) / Старобановчанка (8); бановачки (3) / старобановачки (14)

Стари Жедник (2323/): Жедничанин (6) / Старожедничанин (13), Жедничанка (6) / Старожедничанка (13); старожеднички (14) / старожедничански (2)

Стари Лец (1031/): Лечанин (12), Лечанка (12); лечански (10)

Стари Сланкамен (575/): Сланкаменчанин (9) / Старосланкаменчанин (2) / Сланкаменац (5), Сланкаменчанка (9) / Старосланкаменчанка (2) / Сланкаменка (5); сланкаменски (9) / сланкаменачки (18)

Старчево (7579/): Старчевац (34) / Старчевљанин (2), Старчевка (21) / Старчевљанка (2); старчевачки (10)

Стејановци (976/): Стејановчанин (13) / Стејановчан (3) / Стеновчанин (4), Стајановчанка (16) / Стеновчанка (4); стејановачки (10)

Степановићево (2020/): Степановићанин (8) / Степановчанин (6), Степановићанка (8) / Степановчанка (6); степановићевачки (5) / степановачки (7)

Стеријино (305/): Стеричанин (7) / Стеринчанин (2), Стеричанка (7) / Стеринчанка (2); стеријински (9)

Стража (1107/): Стражанин (12) / Стражанац (3), Стражанка (14); стражански (10)

Суботица (100386/): Суботичанин (39) / Суботичан (4), Суботичанка (29); суботички (30) / субатички (2)

Суботиште (968/): Суботиштанин (10), Суботиштанка (10); суботиштански (10)

Сурдук (1253/): Сурдучанин (11), Сурдучанка (11); сурдучки (7) / сурдучански (3)

Сусек (1137): Сусечанин (22) / Сусевчанин (4), Сусечанка (19) / Сусевчанка (4) / Сусечкиња (3); сусечки (11)

Сутјеска (1976/): Сутјешчанин (11), Сутјешчанка (11); сутјешчански (10)

Тараш (1174/): Тарашанин (23) / Тарашчанин (2), Тарашанка (23) / Тарашчанка (2); тарашки (10)

Телечка (2138/): Телечанин (12), Телечанка (12); телечки (16)

Темерин (16971/): Темеринац (11), Темеринка (11); темерински (12)

Тител (6007/): Титељанин (9) / Титељан (1), Титељанка (10); тителски (10)

Тоба (822/): Тобанин (7) / Топчанин (2), Тобанка (7) / Топчанка (2); топски (4) / тобански (4)

Товаришево (3043/): Товаришанин (13) / Товаришан (15), Товаришанка (28); товаришки (17) / товаришански (4)

Томашевац (1904/): Томашеванин (7) / Томашевчанин (13) / Томашевчан (1) / Томашевац (2), Томашеванка (7) / Томашевкиња (1) / Томашевчанка (14) / Томашевка (2); томашевачки (11)

Торда (2183/): Торђанин (10), Торђанка (10); торђански (10)

Торњош (1908/): Торњошанин (10), Торњошанка (10); торњошки (10)

Тотово Село (765/): Тотовоселац (4) / Тотовоселчанин (2) / Тотовосељанин (4), Тотовоселка (4) / Тотовоселчанка (2) / Тотовосељанка (4); тотовоселски (10)

Трешњевац (2028/): Трешњевчанин (10), Трешњевчанка (10); трешњевачки (12)

Турија (2615/): Туријанац (8) / Туринац (37), Туријанка (8) / Туринка (32) / Туринкиња (5); туријски (47) / турински (22). – *Туријски ђуш, Турински ђуш, шуријска кобасиџијага, шуринска кобасиџијага*

Уздин (3099/): Уздинац (14) / Уздинчанин (2), Уздинка (13) / Уздинчанка (2); уздински (10)

Уљма (3961/): Уљманац (9) / Уљманин (10), Уљманка (19); уљмански (12)

Утрине (1143): Утрињанин (7) / Утринац (2) / Утринаш (6), Утрињанка (7) / Утринка (2) / Утринашица (1); утрински (8) / утриначки (3)

Фаркаждин (1586/): Фаркаждинац (15), Фаркаждинка (15) / Фаркаждинкиња (1); фаркаждински (17) / фаркаждиначки (2)

Фекетић (4542/): Фекетићанин (8) / Фекетићан (3) / Фекетичанин (5) / Фекетичан (2), Фекетићанка (11) / Фекетичанка (7); фекетићки (11)

Филић (170/): Филићанин (6) / Филићанац (5), Филићанка (11; филићки (9) / филићански (4)

Футог (16048/): Футожанин (20) / Футожан (6), Футожанка (26) / Футошкиња (1); футошки (15)

Хајдуково (2627/): Хајдуковчанин (17) / Хајдуковљанин (2) / Хајдучанин (3) / Хајдуковац (1), Хајдуковчанка (17) / Хајдуковљанка (2) / Хајдучанка (3) / Хајдуковка (1); хајдуковачки (12)

Хајдучица (1456/): Хајдучанин (8) / Хајдучичанин (7), Хајдучанка (8) / Хајдучичанка (7); хајдучански (10)

Хетин (881/): Хетињанин (4) / Хетинац (6) / Хетинчанин (3), Хетињанка (4) / Хетинка (6) / Хетинчанка (3); хетински (10)

Хоргош (7201): Хоргошанин (10), Хоргошанка (10); хоргошки (15)

Хртковци (2684/): Хртковчанин (11) / Хртковчан (5), Хртковчанка (16); хртковачки (10)

Црвена Црква (799/): Црвенчанин (5) / Цркванац (3), Црвенчанка (5) / Цркванка (3); црвеноцрквански (4) / црквански (4) / црвеначки (2)

Црвенка (10409/): Црвенчанин (15), Црвенчанка (15); црвеначки (15)

Црепаја (5128/): Црепајац (10), Црепајка (10); црепајски (10). – *Црепајачки фијакер*

Црна Бара (595/): Црнобарац (10), Црнобарка (4) / Црнобарчанка (6); црнобарски

Чалма (1776/): Чалманац (15) / Чалманин (2), Чалманка (17); чалмански (11)

Чантавир (7940/): Чантавирац (32) / Чантавирчанин (2) / Чантавирљанин (4), Чантавирка (32) / Чантавирчанка (2) / Чантавирљанка (4); чантавирски (13)

Челарево (5011/): Челаревчанин (9) / Челаревчан (12), Челаревчанка (21); челаревски (12)

Ченеј (1577/): Ченејац (11), Ченејка (11); ченејски (11)

Чента (3001/): Ченћанин (19) / Ченћан (1) / Чентанин (3), Ченћанка (20) / Чентанка (3); чентачки (1) / ченћански (3) / чентански (6)

Черевих (2510/): Черевиханин (12), Черевиханка (12); черевихки (11)

Честерег (1465/): Честережанин (7) / Честерчанин (1) / Честеречанин (3), Честережанка (7) / Честерчанка (4); честережански (2) / честерешки (6) / честеречки (2)

Чешко Село (58/): Чешкоселац (7), Чешкоселка (7); чешкоселски (8)

Чока (5244/): Чоканин (30) / Чоканац (4), Чоканка (34); чокански (11)

Чонопља (4432/): Чонопљанац (24) / Чонопљанин (5), Чонопљанка (25); чонопљански (11)

Чортановци (1590/): Чортановчанин (5) / Чортановчан (7), Чортановчанка (12); чортановачки (11)

Чуруг (8987/): Чуружанин (3) / Чуружан (1), Чуружанка (12) / Чурушкиња (1); чурушки (11)

Шајкаш (3228/): Шајкашанин (10), Шајкашкиња (8) / Шајкашанка (2); шајкашки

(10)

Шатринци (400/): Шатринчанин (10), Шатринчанка (10); шатриначки (10)

Шашинци (1928/): Шашинчанин (10) / Шашинчан (1), Шашинчанка (11);
шашиначки (11)

Шид (14275): Шиђанин (14) / Шиђан (1), Шиђанка (15); шидски (16)

Шимановци (2586/): Шимановчанин (7) / Шимановчан (3), Шимановчанка (10);
шимановачки (10)

Шишатовац (217/): Шишатовчанин (10), Шишатовчанка (10); шишатовачки (11)

Шуљам (741/): Шуљамчанин (2) / Шуљманац (9) / Шуљманчанин (1),
Шуљамчанка (2) / Шуљманка (9) / Шуљманчанка (1); шуљамски (6) /
шуљмански (6)

Шумарак (109/): Шумарчанин (7) / Шумарац (1), Шумарчанка (7) / Шумарка
(1); шумарачки (6)

Шупљак (1427/): Шупљанин (4) / Шупљан (1) / Шупљачанин (4), Шупљанка (5) /
Шупљачанка (4); шупљачки (10)

Шурјан (377/): Шурјанац (9), Шурјанка (9); шурјански (10)

Шушара (472/): Шушаранин (7) / Шушарчанин (5), Шушаранка (7) /
Шушарчанка (5); шушарски (10)

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

811.163.41'373.235(497.113)(0.034.4)

ЈЕЛИЋ, Маријан

Етници и ктетици у Војводини [Електронски извор] : електронско издање / Маријан Јелић. - Сомбор : Педагошки факултет, 2015. - 1 електронски оптички диск (CD ROM) ; 12 см. - (Библиотека Монографије)

Насл. са насловног екрана. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија. - Регистри.

ISBN 978-86-6095-045-3

а) Српски језик - Етници - Војводина б) Српски језик - Ктетици - Војводина

COBISS.SR-ID 296453639